

Uchwała nr XVIII/131/16
Rady Miejskiej w Bardzie
z dnia 18 października 2016 r.

w sprawie zatwierdzenia Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Bardo na lata 2016-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 446)

Rada Miejska w Bardzie uchwala, co następuje:

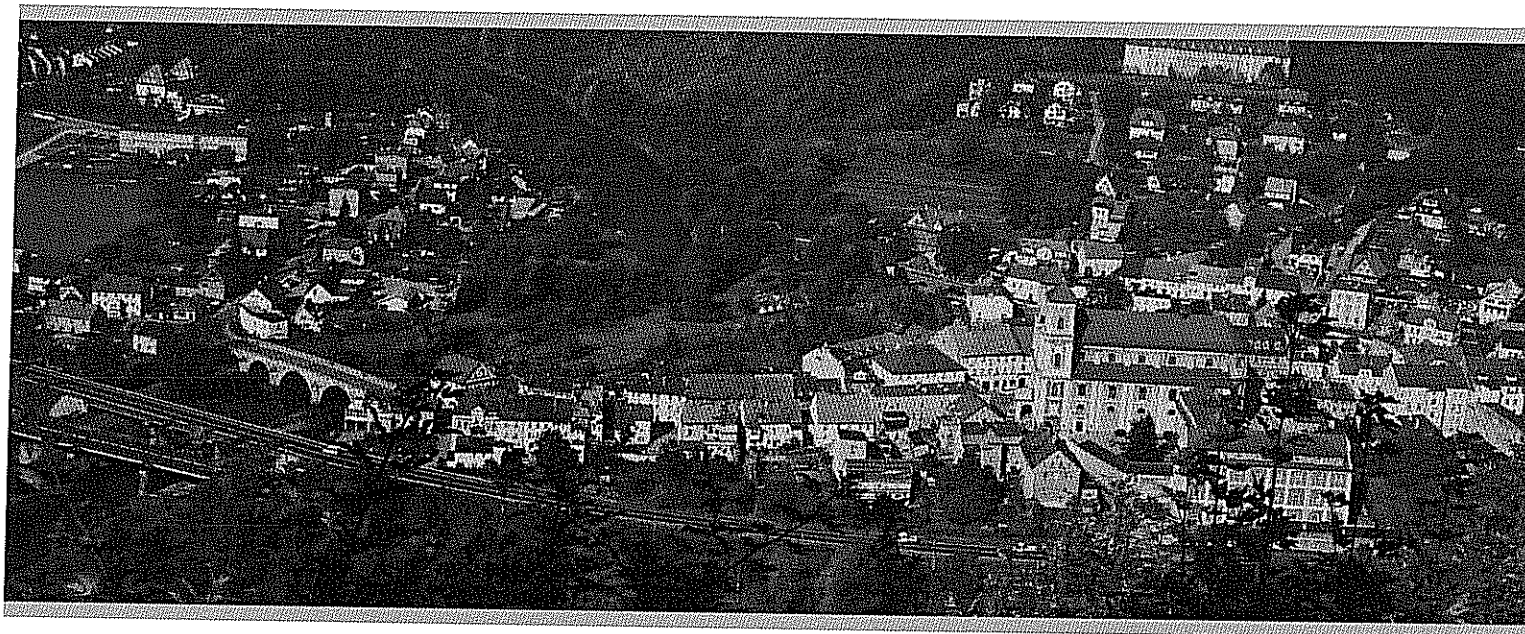
§ 1 Uchwala się Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bardo na lata 2016-2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Bardo.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADA MIEJSKA
w Bardzie
ul. Rynek 2, 57-256 Bardo
tel. 074/ 817 14 78, fax 074 817 14 24

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Bardzie
mgr Andrzej Kardaś

RADA MIEJSKA
w Bardzie
ul. Rynek 2, 57-256 Bardo
tel. 074/ 817 14 78, fax 074 817 14 24

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Bardzie
mgr Andrzej Kardaś

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bardo

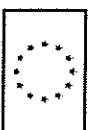
na lata 2016-2022

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

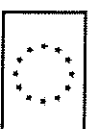
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

I. Wstęp	6
II. Zgodność programu.....	7
A. Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku.....	7
B. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku.....	9
C. Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Bardo na lata 2016-2022	10
D. Plan gospodarki niskoemisyjnej	11
E. Strategia rozwiązywania problemów społecznych.....	12
III. Gmina Bardo.....	13
A. Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia	13
B. Struktura pici ludności.....	15
C. Zmiany liczby ludności	16
1. Przyrost naturalny, migracje	17
2. Struktura wieku ludności.....	20
D. Środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne	22
IV. Miasto Bardo	28
1. Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia	28
A. Struktura pici ludności	28
B. Zmiany liczby ludności	29
1. Przyrost naturalny, migracje	29
V. Cele procesu rewitalizacji.....	30

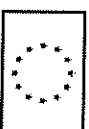

VI. Interesariusze w procesie rewitalizacji.....	31
VII. Procedura włączenia interesariuszy w prace projektowe	37
A. Konferencja otwierająca prace projektowe nad Planem.....	38
B. Działania w mediach elektronicznych	38
C. Konferencja podsumowująca prace projektowe nad Planem	38
D. Ankiety.....	38
E. Konsultacje społeczne – spotkania.....	39
1. Spotkanie w dniu 28 kwietnia 2016 r.	39
2. Spotkanie w dniu 3 czerwca 2016 r.	39
3. Spotkanie w dniu 8 lipca 2016 r.	39
VIII. Przyjęta metodologia	40
A. Forma danych wejściowych.....	41
B. Techniki agregacji i wizualizacji	41
IX. Diagnoza stanu kryzysowego	42
A. Sfera społeczna.....	42
1. Ubóstwo	42
2. Dysfunkcja rodziny	45
3. Bezrobocie.....	47
4. Przestępczość	53
5. Edukacja.....	56
6. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej	57
7. Aktywność społeczna	60
8. Uczestnictwo w życiu kulturalnym.....	62
9. Udział w wyborach	64

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

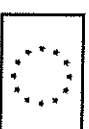

10. Demografia.....	66
B. Sfera funkcjonalno-przestrzenna	72
1. Identyfikacja barier komunikacji pieszej oraz barier dla osób niepełnosprawnych.....	73
2. Komunikacja zbiorowa.....	76
3. Oferta sportowa w Gminie Bardo.....	76
C. Sfera gospodarcza	79
1. Analiza przedsiębiorczości i liczby pracujących.....	79
2. Analiza dostępu usług.....	89
3. Noclegi.....	93
D. Sfera techniczna i środowiskowa	96
1. Obszary zdegradowanej zabudowy.....	96
2. Gospodarka niskoemisyjna.....	96
3. Gospodarka odpadami.....	98
1. Zdegradowane obszary komunalne	101
2. Zasoby mieszkaniowe	103
3. Ochrona środowiska.....	106
4. Obszary Natura 2000.....	108
5. Analiza terenów rekreacyjnych na terenie gminy	109
6. Analiza ilości azbestu na terenie Gminy Bardo	114
X. Określenie obszaru zdegradowanego	115
A. Stan kryzysowy	115
B. Obszar zdegradowany	126
C. Podsumowanie.....	127
D. Limitacja obszaru rewitalizacji.....	128

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

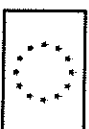

E. Analiza SWOT	132
XI. Wzrost stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	133
XII. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	135
XIII. System zapewnienia komplementarności.....	137
XIV. System realizacji programu rewitalizacji	140
XV. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	143
A. Lista A.....	143
B. Lista B	163
XVI. Komplementarność pomiędzy projektami.....	167
XVII. Indyktywne ramy finansowe	169
XVIII. System monitoringu	174
XIX. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji.....	175
XX. Spis fotografii, map, rysunków, tabel i wykresów	177
A. Spis tabel.....	177
B. Spis rysunków.....	183

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

I. Wstęp

Rewitalizacja ma na celu uzdrowienie obszarów zdegradowanych. Prawdopodobnie przeprowadzona rewitalizacja powinna być prowadzona w sposób kompleksowy i składać się ze zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Ważnym elementem procesu rewitalizacji jest oparcie go o rzetelną analizę stanu obecnego oraz zaprojektowanie działań, które doprowadzą do istotnej odnowy.

Proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron zarówno obszaru rewitalizowanego, gminy, jak również i otoczenia zewnętrznego. Efektywne wykorzystanie tych obszarów jest szansą na rozwój całej gminy oraz otoczenia funkcjonalnie powiązanego z gminą.

Ważne jest aby proces rewitalizacji był prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, co umożliwiłby kompleksowe efekty i rezultaty w różnych dziedzinach życia.

Kluczowa do prawidłowego wykazania poszczególnych problemów, a tym samym obszarów do rewitalizacji powinna być rzetelna diagnoza wskazująca stany kryzysowe na obszarze miasta, zarówno w obszarze terytorialnym, ale przede wszystkim w sferze problemowej. Końcowy wybór obszarów do rewitalizacji powinien wynikać ze znaczenia wybranych obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Niebagatelną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna. Polega ona na aktywnym udziale interesariuszy w przygotowaniu, prowadzeniu i ocenie rewitalizacji w sposób zapewniający uwzględnienie potrzeb różnych grup społecznych.

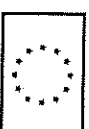
Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności

- Społeczność lokalna
- Osoby pracujące na terenie gminy Bardo
- Radni, Pracownicy Gminy, jednostek organizacyjnych Gminy, Zarząd Gminy – Burmistrz, Skarbnik
- Turysci

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- Przedsiębiorcy
- Organizacja pozarządowe
- Aktywiści
- Kościół
- Zarządcy Nieruchomości, Przedstawiciele Wspólnot/Spółdzielni
- Administracja rządowa, w tym Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- Administracja samorządowa, w tym Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Uwzględnienie szerokiego kontekstu udziałowców (ang. „stakeholders”) w procesie przygotowania i realizacji działań rewitalizacyjnych stworzy warunki do osiągnięcia celów rewitalizacyjnych.

II. Zgodność programu

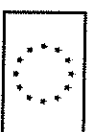
W tej części zawarto opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi kraju, województwa oraz gminy.

A. Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski.

W związku z koniecznością dostosowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjętej 29 listopada 2006 r., do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz do wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a także wymogów wprowadzanego systemu zarządzania polityką rozwoju, podjęto decyzję o jej aktualizacji oraz o wydłużeniu horyzontu czasowego do 2020 roku. Prace nad aktualizacją realizowano tak, aby skorelować je z pracami nad innymi, opracowywanymi dokumentami strategicznymi, tj. długookresową strategią rozwoju kraju oraz strategiami zintegrowanymi.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą: długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie

dlugookresowej, średniookresowa strategia rozwoju kraju - ŚSRK (Strategia Rozwoju Kraju 2020) – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zdrowotnego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybnactwa, DSRK, ŚSRK oraz 9 strategii zintegrowanych łączą spójna hierarchia celów i kierunków interwencji.

W strategiach zintegrowanych nastąpiło odejście od wąskiego sektorowego podejścia na rzecz integracji obszarów oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów. Szczególną rolę w systemie pełni Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, która wskazuje zakres terytorialnego wpływu interwencji realizowanych w ramach różnych polityk publicznych, a więc również w ramach pozostałych strategii zintegrowanych. Przedstawia ona kluczowe dla rozwoju regionalnego wyzwania oraz zarysowuje cele rozwojowe w odniesieniu do różnych rodzajów obszarów uwzględniając pełnione przez nie funkcje, występujące potencjalny oraz bariery.

Ramowy przestrzenne dla prowadzenia polityki rozwoju w Polsce, w tym realizacji poszczególnych strategii rozwojowych stanowi koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030) jest to główny dokument strategiczny kreujący ład przestrzenny w Polsce oraz porządkujący zagadnienia związane z rozwojem, w którym przestrzeń traktowana jest jako płaszczyzna odniesienia dla działań rozwojowych.

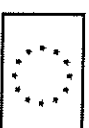
Niniejszy program wykazuje zgodność, z postulatami strategii, jakim jest:

Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna - większa spójność terytorialna, dostępność usług publicznych, szeroka skala szans rozwoju jednostki, mądra i efektywna integracja społeczna.

Dzięki realizacji działań rewitalizacyjnych wypełnione zostaną cele:

II.2.1 Zwiększenie produktywności gospodarki

8

II.2.4 Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

II.4.1 Zwiększanie aktywności zawodowej

II.4.2 Poprawa jakości kapitału ludzkiego

II.4.3 Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej

II.3.3 Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich

Program rewitalizacji i jego realizacja przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych obszarów względem kraju.

B. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku.

Celem nadrzędnym wskazanym w niniejszym dokumencie jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

SRW wskazuje trzy główne kategorie celów: sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej, w ramach których wyznacza skonkretyzowane priorytety. Działania przewidziane w LPR przyczynią się do realizacji następujących priorytetów Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego:

- Poprawa spójności przestrzennej regionu,
- Poprawa ładu przestrzennego i harmonijności struktur przestrzennych,
- Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W ramach wyznaczonych priorytetów przewiduje się m.in.: przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją, kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizację obszarów zdegradowanych; ochronę dziedzictwa kulturowego, a także redukcjonowanie zjawiska ubóstwa oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej. Program wpisuje się w założenia strategii i przyczynia się do realizacji celów strategicznych opisanych w dokumencie strategicznym województwa.

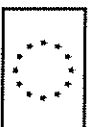
Teren Gminy znajduje się na terenie określonym w strategii „Obszarze transgranicznym” – ten obszar interwencji obejmuje tereny leżące wzdłuż zachodniej i południowej granicy Dolnego Śląska, wyróżnione ze względu na rozwijające się społeczne i gospodarcze związki polsko-niemieckie i polsko-

9

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

czeskie. Obszar zagrożony jest peryferyzacją ze strony polityki kraju, w kontekście geopolitycznym znajdujący się w ścisłym centrum Europy Środkowej. Ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe (Sudety i Łużyce) stanowi jeden z najciekawszych wyróżników różnorodności doświadczeń i

Niniejszy Plan wykazuje zgodność z następującymi celami Strategii:

Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy

Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.

Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.

Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.

Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Cele programu rewitalizacji pomogą osiągnąć wskazane cele Strategii.

C. Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Bardo na lata 2016-2022.

Lokalna Strategia Rozwoju jest średniookresowym dokumentem planistycznym, mającym na celu określenie głównych kierunków rozwoju, celów strategicznych, zamierzeń inwestycyjnych i społecznych przewidzianych do realizacji na terenie gminy Bardo w latach 2016 - 2022, przy zaangażowaniu środków własnych oraz zewnętrznych źródeł finansowania, a w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, krajowych i własnych gminy. Lokalna Strategia Rozwoju jest jednym z dokumentów, istniejących w przypadku ubiegania się o środki strukturalne Unii Europejskiej, zwłaszcza na płaszczyźnie regionalnej.

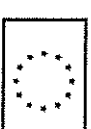
Strategia określa konkretne zadania inwestycyjne, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania. Poszerza to możliwości inwestycyjne, umożliwia koncentrację inwestycji, a tym samym zwiększa szybkość ich realizacji, jednocześnie zmniejszając koszty.

Informacje zebrane i przeanalizowane w dokumencie pochodzą z wielu źródeł i są wynikiem prac szerokiego grona osób, reprezentujących wszystkie instytucje podległe samorządowi, jak również cały szereg podmiotów zaangażowanych w różne dziedziny życia gminy.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Cel nadrzędny LSR Gminy Bardo na lata 2016-2022:

Stworzenie przetransmitowanych warunków do jakościowego rozwoju gminy Bardo.

Ożywienie procesów społeczno-gospodarczych gminy, w szczególności potencjału społecznego, turystycznego i kulturalnego, przy jednoczesnym zaangażowaniu wszystkich aktorów sceny lokalnej – władze samorządowe, służby publiczne, organizacje obywatelskie i biznesowe, mieszkańcy.

Cele szczegółowe:

- Ochrona układu urbanistycznego gminy poprzez kontynuację prac konserwatorskich i remonty zabytków, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniające się do rozwoju kultury, turystyki i tworzenia stałych miejsc pracy.
- Poprawa warunków życia mieszkańców – poprawa estetyki przestrzeni publicznych, w szczególności infrastruktury drogowej do strefy przemysłowej Bardkiego Parku Przemysłowo-Technologicznego.
- Remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej umożliwiającej rozwój działalności społecznej, kulturalnej, sportowej i zdrowotnej.
- Marketing i promocja krajowa i zagraniczna atrakcji kulturalnych i turystycznych gminy Bardo.

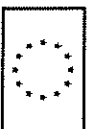
Projekt rewitalizacyjny wpisuje się w realizację założeń LSR. Jest uzupełniającym dokumentem, który wprowadza nową jakość w zakresie planowania procesów prorozwojowych w gminie.

D. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej zawiera przedstawienie planowanych oraz wykonanych projektów, które mają na celu poprawę efektywności energetycznej, redukcję emisji CO₂ oraz wykorzystanie OZE. Dwa projekty biorą pod uwagę możliwości kapitałowe oraz zapotrzebowanie mieszkańców Gminy.

Cele strategiczne PGN na rok 2020:

- Redukcja emisji CO₂ o 20% w stosunku do roku bazowego 2002,
- Poprawa efektywności energetycznej o 20% w stosunku do roku bazowego 2002,

- Wykorzystanie OZE do produkcji energii w wysokości 15% rocznego zużycia energii finalnej.

Do wykonania celów wykorzystywane będą środki zewnętrzne w postaci dotacji, kredytów oraz kapitału dostępnego w ramach gminy.

Osiągnięcie wyżej wymienionych celów możliwe jest dzięki realizacji działań: edukacyjno-promocyjnych, prawnych oraz inwestycyjnych.

Przewiduje się, że działania edukacyjno-promocyjne będą propagowane przez dostępne w gminie środki informacji, spotkania i seminaria, kierowane do wszystkich konsumentów energii i dotyczyć będą promocji:

- Efektywnych energetycznie urządzeń i rozwiązań technicznych, mających wpływ na zmniejszenie zużycia energii,
- Dostępnych mechanizmów finansowych wdrażających efektywność oraz OZE.

Działania inwestycyjne w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Bardo polegać będą na realizacji poprawy efektywności energetycznej budynków: mieszkalnych, użyteczności publicznej, usługowych, produkcyjnych i administracyjno-biurowych, na łączną kwotę 23 952 mln zł.

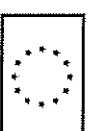
Niniejszy projekt wpisuje się w założenia i cele PGN. Jest uzupełnieniem kompleksowego spojrzenia na jakość życia mieszkańców, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa ekologicznego.

F. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2020 jest ogólnym programem definiowania i realizacji celów społecznych Gminy, w szczególności w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy, ochrony zdrowia. Staje na stanowisku dążenia do rozwiązywania, minimalizacji kwestii społecznych, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy, zwraca uwagę na ich potrzeby oraz wytycza kierunki działań zapobiegania niekorzystnym zjawiskom.

Główne założenia strategii:

- Minimalizacja bezrobocia,
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem w tym osób niepełnosprawnych,

- Działanie na rzecz redukcji problemów alkoholowych i ich skutków,
- Wspieranie rodziny i zapobieganie przemocy w rodzinie,

Cele strategiczne:

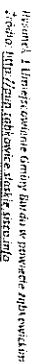
- Wsparcie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu, usamodzielnianiu się przez szerszej rozwiniętą informację o wolnych miejscach pracy, o organizowanych giełdach pracy i spotkaniach z potencjalnymi pracodawcami,
- Zmiana modelu pomocy społecznej poprzez angażowanie osób i rodzin do brania udziału w kursach, szkoleniach jak też propagowanie nauki efektywnego poszukiwaniu pracy, uczestnictwa w różnych kursach, szkoleniach i projektach.
- Nowy typ pracy pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów wsparcia:
 - Pomoc w podjęciu zatrudnienia,
 - Edukację socjalną,
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- Walka z alkoholizmem głównie nastawiona na pobudzanie świadomości na temat alkoholu i skutków jego nadużywania w środowisku.

Projekt rewitalizacji skupia się na wspieraniu tkanki społecznej, z uwzględnieniem osób najbardziej poszkodowanych i narażonych na deficyty. Dzięki temu jest jednym z narzędzi do rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

III. Gmina Bardo

A. Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia

Gmina Bardo położona jest w woj. dolnośląskim, w powiecie ząbkowickim, w rejonie wschodniej części Sudetów w Górach Bardzkich, przełomu rzeki Nysy Kłodzkiej i przelęczy łączącej Śląsk z Kotliną Kłodzką. Obszar miasta i gminy Bardo obejmuje pogranicze dwóch dużych jednostek fizjograficznych. Są to na północnym wschodzie Przedgórze Sudeckie a na południowym zachodzie Sudety Śródkowe.

Gmina Bardo obejmuje powierzchnię 74,3 km², co oznacza, że jest najmniejszą gminą w powiecie i w tym kryterium zajmuje ostatnie miejsce spośród samorządów gminnych powiatu ząbkowskiego – dla porównania największą powierzchnię w powiecie zajmuje gmina Ziebień (222,3 km²). Średnia gęstość zaludnienia w gminie Bardo wynosi 76 osób/km², co oznacza, że wartość ta jest niższa od gęstości zaludnienia wliczonej dla powiatu ząbkowskiego (85 osób/km²).

14

Zdravstveni ustanove zdravne na bazi študij Direct: Nacionalni Inštitut

Struktura płci ludności gminy Bardo, tak jak w przypadku pozostałych gmin powiatu ząbkowskiego, regionu, województwa i kraju, charakteryzuje się przewagą kobiet, które stanowią 50,9% wszystkich mieszkańców gminy. Należy zauważyć, iż współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) gminy Bardo wynosiący 103, jest jednym z niższych wśród gmin powiatu ząbkowskiego. Niższy jest jedynie w gminie Ciepłowod, gdzie struktura płci ludności charakteryzowała się niemal równym podziałem. Wartość współczynnika feminizacji w gminie Bardo osiągnęła wartość porównywalną z wartością współczynnika feminizacji wyliczonego dla całej Polski (106), niższą od wartości w powiecie ząbkowskim (105 kobiet na 100 mężczyzn) i znacznie niższą na tle podregionu Wałbrzyskiego (108). W województwa dolnośląskiego (108).

¹ Według faktycznego miejsca zamieszkania

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Gmina	Ludność	Mężczyźni	Kobiety	Współczynnik feminizacji	% kobiet w ogólnej liczbie ludności
Podregion Wałbrzyski	669 826	321 518	348 308	108	52
Województwo dolnośląskie	2 908 457	1 399 554	1 509 903	108	51,9
Polska	38 478 602	18 619 809	19 858 793	106	51,6

Źródło: gromadzonyk, dane na bazie Ranku Demografii Regionalnych GUS

Według danych UMIG w Bardzie na dzień 05.05.2015r. liczba ludności wynosiła 5 335 osób, w tym 2 738 kobiet oraz 2 597 mężczyzn.

Tablica 3 Liczba mieszkańców gminy Barde w 2015 r.

Miejscowość	Liczba mieszkańców			
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
Miasto Barde	2 621	1 379	1 242	
Bretnica	539	265	274	
Dębowna	94	51	43	
Dzbarów	212	113	99	
Głochowa	302	143	159	
Jarnowiec	133	72	61	
Latowka	147	71	76	
Opolnica	359	163	196	
Powarów	253	128	125	
Przytyk	675	353	322	
Razem	5 335	2 738	2 597	

Źródło: UMIG Barde

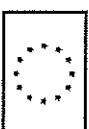
C. Zmiany liczby ludności

Na obszarze miasta i gminy notuje się stały spadek liczby mieszkańców. W roku 2014 zanotowano zmniejszenie zaludnienia gminy o 0,9% w stosunku do roku 2010, który przyjęto jako rok bazowy analizy. Spadek liczby ludności zanotowały wszystkie gminy w powiecie ząbkowickim, co odbiło się także wskaźniku wzrostu liczby ludności w powiecie ząbkowickim, który w efekcie w latach 2010-2014 osiągnął poziom -2,4%. Zaznaczyć należy, iż spadek liczby ludności w gminie Barde jest najniższy w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu ząbkowickiego. Dla porównania, w gminach o zbliżonej liczbie ludności, wskaźniki wynosiły odpowiednio: Złoty Stok: -3,4%, Stoszowice: -1,1%. Liczba ludności zmalała także w podregionie Wałbrzyskim o 2,3% oraz w województwie dolnośląskim: -0,3%, podczas gdy zaludnienie kraju zmniejszyło się 0,4%.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tablica 4 Liczba ludności w gminie Barde na tle powiatu ząbkowickiego, regionu, województwa i kraju w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	Rok					Wskaźnik zmiany w latach 10-14
	2010	2011	2012	2013	2014	
Barde	5 503	5 552	5 510	5 521	5 514	-0,9
Ząbkowice Śląskie	23 142	23 016	22 795	22 621	22 469	-2,9
Złotów	18 253	18 211	18 089	17 917	17 793	-2,5
Złoty Stok	4 852	4 811	4 742	4 717	4 687	-3,4
Stoszowice	5 565	5 555	5 557	5 516	5 502	-1,1
Kamieniec Ząbkowicki	8 628	8 541	8 512	8 462	8 398	-3
Ciechanów	3 117	3 121	3 125	3 111	3 096	-1,3
Powiat ząbkowicki	69 140	68 807	68 334	67 675	67 458	-2,4
Podregion Wałbrzyski	685 606	682 333	678 907	673 850	669 826	-2,3
Województwo dolnośląskie	2 917 242	2 916 577	2 914 362	2 909 937	2 908 457	-0,3
Polska	38 529 866	38 558 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	-0,1

Źródło: opracowanie własne na bazie Ranku Demografii Regionalnych GUS

1. Przyrost naturalny, migracje

Na obecny stan ludności w gminie ma wpływ wskaźnik przyrostu naturalnego ludności na poziomie -6, co oznacza, iż w skali całej gminy liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. urodziło się w gminie Barde 33 dzieci, natomiast zmarło 68 obywateli. Różnica pomiędzy tymi wartościami wynosi -35 osób, co oznacza wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie -6,4‰. Przyrost naturalny od lat kształtuje się w gminie Barde na poziomie ujemnym. Od 2008 roku do 2012 utrzymywała się lekka tendencja wzrostowa, jednak od 2012 roku przyrost naturalny w gminie spada. Pod tym względem wskaźnik dla gminy kształtuje się dużo gorzej niż dla całego powiatu ząbkowickiego, gdzie wskaźnik przyrostu naturalnego w 2014 roku wynosił -3,3 na tysiąc mieszkańców. Wynik ten jest także znacznie mniej korzystny zarówno w kontekście średniej regionu Wałbrzyskiego (-3,6‰) jak i całego województwa (-0,9‰).

Tablica 5 Różnica naturalnej ludności w gminie Barde na tle powiatu, regionu, województwa i kraju w roku 2014

Gmina	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny (osoby)	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji	Wskaźnik zmiany w latach 10-14
Barde	41	33	8	-6,4	-16	-3
Ząbkowice Śląskie	17	192	-175	-4,6	-9	-14
Złotów	65	156	-91	-0,3	-37	-24
Złoty Stok	21	48	-27	-1,7	-24	-2

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

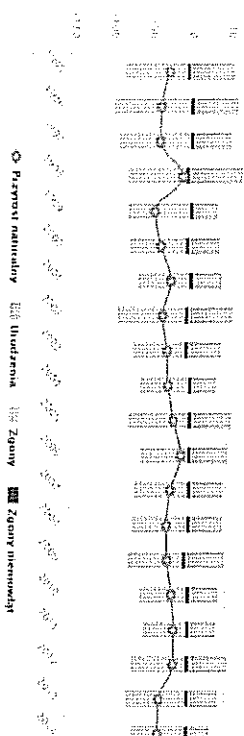

Gmina	Ujemna migracja	Ujemna migracja	Ujemna migracja	Przyrost naturalny (osoby)	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zewnętrznych
Stonowice	30	49	46	3	0,5	-15	-1
Kamienie Żółte	42	56	97	-41	-4,9	-19	2
Ciepłowody	17	27	37	-10	-3,2	-16	0
Powiat żółkowski	294	561	701	-220	-3,3	-136	-42
Podregion Wałbrzyski	3 040	5 576	7 964	-2 388	-3,6	-1 039	-744
Województwo dolnośląskie	13 599	27 174	29 910	-2 736	-0,9	2 426	-1 870
Polska	188 418	375 160	376 467	-1 307	0,04	0	-15 750

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Regionalnych GUS (o wartości mniejszej niż przysięga format przesyłki)

Przyrost naturalny w latach 1995–2014 w gminie Bardo

Źródło: GUS

Wykres 2: Przyrost naturalny w gminie Bardo na przestrzeni lat 1995–2014. Źródło: dane publikacji GUS

Zamieszkałość w 2013 r. w gminie Bardo ujemne saldo migracji stałych (-0,4 %) wskazuje na większy odpływ dołączających obywateli niż napływ nowych mieszkańców gminy. Ujemne saldo migracji wraz z ujemnym przyrostem naturalnym w gminie negatywnie wpływa na liczbę ludności na terenie gminy. Dla porównania wskaźnik migracji stałych wyliczony dla powiatu żółkowskiego wyniósł – 3,8 %, a więc pod tym względem wskaźnik dla gminy kształtuje się znacznie lepiej niż dla całego powiatu.

Źródło: dane GUS, opracowanie własne na bazie danych Regionalnych GUS

Wyszczególnienie	Ogółem	Saldo migracji na 1000 ludności
Powiat żółkowski	67 875	-3,8
Gmina Bardo	5 521	-0,4

Źródło: dane Urzędu Statystycznego w Warszawie na dzień 31.12.2013

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Na przestrzeni lat można zaobserwować wahania salda migracji zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. W 2014 roku zamieszkałość w ruchu wewnętrznym, podczas gdy liczba nowo zameldowanych osób wyniosła 78. W efekcie saldo migracji wewnętrznych wyniosło -16 osób. Saldo migracji zagranicznych był natomiast na poziomie -3, co sumarycznie dało wskaźnik migracji na poziomie -19.

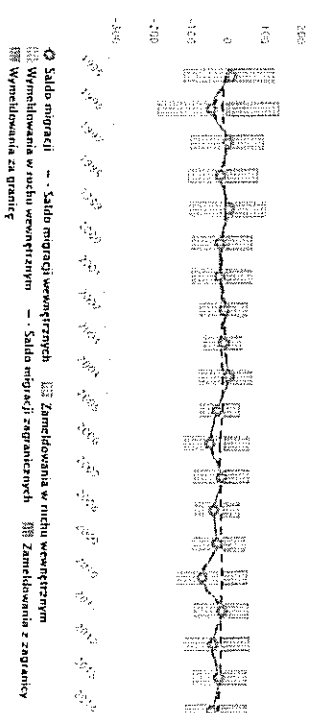
Źródło: dane GUS, opracowanie własne na bazie danych Regionalnych GUS

Ruch ludności	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	69	78	80	71	78
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	123	76	101	74	94
Saldo migracji wewnętrznych	-54	2	-21	-3	-16
Zameldowania z zagranicy	5	3	3	3	0
Wymeldowania z zagranicy	0	0	0	2	3
Saldo migracji zagranicznych	5	3	3	1	-3
Saldo migracji	-49	5	-18	-2	-19

Źródło: dane GUS, opracowanie własne na bazie danych Regionalnych GUS

Migracje na pobyt stały w latach 1995–2014 w gminie Bardo

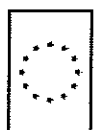
Źródło: GUS

Wykres 3: Migracje na pobyt stały w gminie Bardo na przestrzeni lat 1995–2014. Źródło: dane publikacji GUS

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2. Struktura wieku ludności

Z przedstawionych poniżej danych wynika, że zmniejsza się w skali gminy Bardo liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, a wzrasta liczba ludności w wieku produkcyjnym. Jest to tendencja charakterystyczna dla całej Polski, będąca efektem powolnego starzenia się społeczeństwa. Wydaje się, iż proces ten wykazuje nieznaczny negatywny trend, co związane jest z niezbyt liczną grupą mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – w 2014 r. ta część ludności stanowiła jedynie 15,9% społeczeństwa gminy. Taki sam trend zauważalny jest w pozostałych gminach powiatu ząbkowickiego, gdzie najniższy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w stosunku ogólnej liczby ludności zanotowano w gminie Ząbkowice Śląskie i Zioly Siołk, a najwyższy w gminach: Stoszowice, Kamieniec Ząbkowicki i Ciepłowody. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Bardo jest porównywalna ze średnią w regionie i województwie dolnośląskim.

Tabela 8. Struktura wieku ludności gminy Bardo na przestrzeni lat 2010- 2014

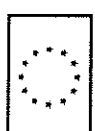
Rok	Ogółem	Liczba ludności						Wskaźnik obciążenia demograficznego
		W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym		
		Osoby	%	Osoby	%	Osoby	%	
2010	5 563	934	16,8	3 668	66,3	941	16,9	50,8
2011	5 552	898	16,2	3 679	66,3	975	17,6	50,9
2012	5 510	885	16,1	3 629	65,9	996	18,1	51,8
2013	5 521	878	15,9	3 621	65,6	1 022	18,5	52,5
2014	5 514	874	15,9	3 587	65,1	1 053	19,1	53,7

Źródło: opracowanie własne na bazie Białych Dziejów Regionalnych GUS

Współczynnik liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminie Bardo, wynoszący w 2014 roku 65,1%, jest wyższy od średnich wartości zarówno w powiecie ząbkowickim (mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią 63,7% ogółu obywateli), podregionie wałbrzyskim (63,3%), województwie dolnośląskim (63,5%) jak i w skali całego kraju (62,9%). Mimo, iż ilość tej grupy mieszkańców sukcesywnie maleje, to nadal na tle pozostałych gmin powiatu, współczynnik ten jest jednym z wyższych. Wyższy jest jedynie w gminach: Stoszowice, Kamieniec Ząbkowicki i Ciepłowody. Wielkość grupy „produkcyjnej” jest ważnym wskaźnikiem demograficznym, gdyż to właśnie na niej spoczywa (przynajmniej w teorii) ciężar utrzymania osób w wieku nieprodukcyjnym (osób do 18 roku życia oraz emerytów).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Gminę Bardo charakteryzuje przeciętny wskaźnik liczby osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni liczący powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat), który od pięciu lat sukcesywnie wzrasta. Jednak mimo to, jego wartość jest przeciętna w porównaniu z innymi gminami powiatu ząbkowickiego. Dla porównania najniższy wskaźnik zanotowano w gminie Ciepłowody, gdzie mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowią 16,8% ogółu obywateli gminy), natomiast najwyższy – w gminie Ząbkowice Śląskie (21,6%). Należy zauważyć, iż wskaźnik dla powiatu, regionu i województwa jest wyższy od wartości wyliczonej dla gminy Bardo i zawiera się w przedziale 19,7%-20,8%.

Innym wskaźnikiem obrazującym strukturę wiekową ludności jest wskaźnik obciążenia demograficznego, określający ludność w wieku nieprodukcyjnym (osoby do lat 18 oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia i kobiety powyżej 60 lat) na 100 osób w wieku produkcyjnym. Oznacza on potencjalne obciążenie, jakie spada na barki osób w „sile wieku” związane z utrzymaniem jeszcze pracujących bądź już niepracujących członków społeczeństwa. W tym porównaniu gmina Bardo wypadła bardzo dobrze – omawiany wskaźnik wynosił dla niej 53,7, co sprawia, iż gmina plasuje się, pod tym względem, na czwartym miejscu wśród pozostałych gmin powiatu ząbkowickiego. Wartość wskaźnika dla gminy Bardo jest w tej kategorii niższa także od wartości ogólnopolskiej (58,8), od wartości województwa dolnośląskiego (57,5), regionu wałbrzyskiego (58,8) oraz powiatu ząbkowickiego (57).

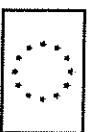
Tabela 9. Struktura wieku ludności gminy Bardo na tle powiatu, regionu i kraju

Gmina	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym		Wskaźnik obciążenia demograficznego
		Osoby	%	Osoby	%	Osoby	%	
		Osoby	%	Osoby	%	Osoby	%	
Bardo	5 514	874	15,9	3 587	65,1	1 053	19,1	53,7
Ząbkowice Śląskie	22 469	3 583	15,9	14 039	62,5	4 847	21,6	60
Ziębice	17 793	2 988	16,8	11 126	62,5	3 679	20,7	55,9
Zioly Siołk	4 607	748	15,9	2 995	63,9	944	20,1	56,5
Stoszowice	5 501	929	16,9	3 626	65,9	946	17,2	51,7
Kamieniec Ząbkowicki	8 398	1 416	16,9	5 535	65,9	1 447	17,2	51,7
Ciepłowody	3 096	525	16,9	2 050	66,2	521	16,8	51
Powiat ząbkowicki	67 458	11 063	16,4	42 958	63,7	13 437	19,9	57
Podregion Wałbrzych	669 826	106 78	15,9	423 955	63,3	139 693	20,8	56
Województwo dolnośląskie	2 908 457	488 422	16,8	1 846 755	63,5	573 280	19,7	57,5

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Gmina	Liczba ludności					Mieszkańcy obiekta demonstracyjnego
	Opolem Obszy	W wieku przedprodukcyjnym Obszy	W wieku produkcyjnym Obszy	W wieku poprodukcyjnym Obszy	W wieku produkcyjnym Obszy	
Polka	38 478 602	6 942 996	18	24230162	62,9	7 305 444
						18,9
						58,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biuletynu Europejskiego nr 61/5

D. Środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne

Gmina Bardo położona jest we wschodniej części Sudetów w Górach Bardzkich przy trasie nr 8 z Wrocławia do Kudowy Zdrój, oddalona od Wrocławia o 75 km. Bardo leży na szlaku kolejowym Wrocław-Praga przebiegającej m.in. przez Kłodzko, Kamieniec Żabkowski i Strzelin, w związku z czym posiada bardzo dobre połączenie kolejowe przez Wrocław praktycznie z wszystkimi większymi miastami w Polsce.

Gmina Bardo to malownicze tereny, liczne szlaki turystyczne, punkty widokowe i skarby przyrody. Na terenie gminy Bardo znajdują się liczne Skarby Przyrody. Należą do nich:

Obrwy skalne. Osuwisko znajduje się na zachodnim stoku Kalwarii, opadającym do dna doliny Nysy Kłodzkiej. Jego górna granicę wyznacza urwisko skalne pod krzyżem na szczycie Kalwarii (doskonale widoczne z Barda), w dół sięga do koryta Nysy Kłodzkiej.

Podcięcie Jęzora osuwiskowego znajduje się naprzeciwko kościoła w Bardzie, pomiędzy początkiem drogi krzyżowej na Kalwarię a zagospodarowanym parkiem miejskim. Osuwisko jest w dolnej części porośnięte lasem, w górnej odsłania się ilita skała, wokół na stokach rośnie las mieszany z dominacją buka i świerku. Osuwisko jest największą formą tego typu w Sudetach powstałą w czasach historycznych, ma około 300 m długości i do 200 m szerokości. Cechuje się on nieregularnym układem wałów i abnizów bezodpornych, na powierzchni widoczne są wielkie bloki szarogłazów o długości do 10 m.

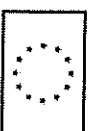
Rezerwat „Cisy” został utworzony decyzją Ministra Leśnictwa, zawartą w zarządzeniu Nr 22 z dnia 24 kwietnia 1954 r. Położony jest obok wsi Brzeźnica, znajdującej się w Gminie Bardo. Znajduje się pod zarządem Nadleśnictwa Bardo Śląskie.

Cisem od dawna interesowali się zarówno leśnicy jak i botanicy. W skali kraju rezerwat „Cisy” jest drugim, co do wielkości objętym ochroną stanowiskiem *Taxus baccata* (Cisa Pospolitego). Jego szata roślinna niemal w całości została w przeszłości zniekształcona w wyniku antropogenicznych

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

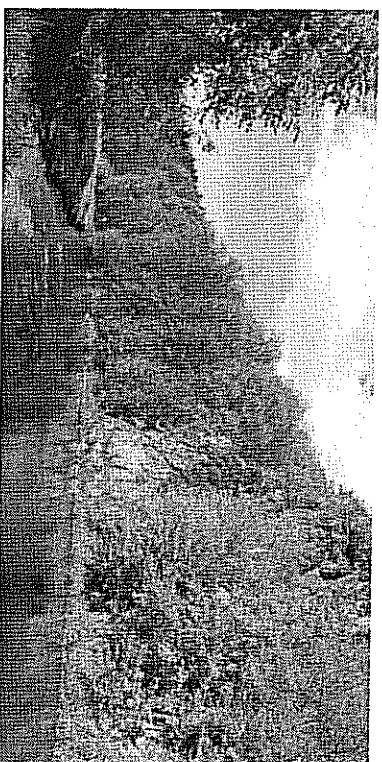
Unia Europejska
Fundusz Spójności

oddziaływań. Góry Bardzkie żywią prawdopodobnie najbogatszą w Polsce populację cisa. W omawianym rezerwacie oraz w położonej w pobliżu „Cisowej Górze” chronionych jest prawie 2500 osobników *Taxus baccata*, a co najmniej drugie tyle występuje w lasach gospodarczych. Rezerwat „Cisy” położony jest na północnych stokach dwóch gór: Brzeźnickiej Góry (525 m n.p.m.) i Leszka (530 m n.p.m.). Teren rezerwatu generalnie opada w kierunku północnym, a przez jego środek przebiega wyraźna, głęboka ryma, dnem której płynie (okresowo wysychający) niewielki strumień, uchodzący na terenie rezerwatu do potoku Stobna.

„Cisowa Góra”. Leśny rezerwat przyrody w Sudetach w zachodnim paśmie Gór Bardzkich o powierzchni 18,9 ha, utworzony w 1953 na stokach gór Buczek i Mały Buczek w celu ochrony dużego zgrupowania cisów. Rezerwat stanowi fragment lasu mieszanego pierwotnej Puszczy Sudeckiej, gdzie rośnie: jawor, lipa, wiąz, świerk, dąb oraz około tysiąca cisów. Roślinność runa leśnego jest uboga, ale występuje tu kilka gatunków storczyka.

Przełom Nysy Kłodzkiej lub Przełom Bardzki to jeden z piękniejszych przełomów w Polsce. Znajduje się on w okolicach Barda w Górach Bardzkich i ma charakter antecedensty, co oznacza, że Nysa Kłodzka jest starsza niż Góry Bardzkie - podczas ich powolnego wypiętrzania stopniowo się w nie zagłębiała, przez co teraz ze swymi szerokimi zakolami przypomina raczej rzekę niżną niż Górską.

Przełom Nysy Kłodzkiej
Zdjęcie: J. Kozłowski

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

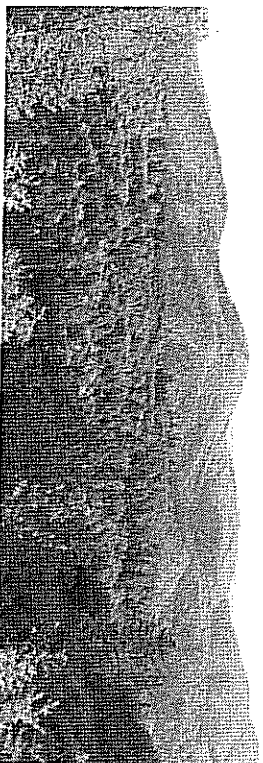
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Przełom ten najlepiej prezentuje się z góry Kałwaria - znajduje się pod nią, przepaść powstała w wyniku działalności rzeki. Zróżnicowany przebieg Nysy Kłodzkiej na terenie gminy stworzył dogodne warunki do powstania szlaku wodnego i organizacji spływów kajakowych. Szlak zaczyna się w powiecie Kłodzkim, przebiega przez Barda i kończy się na kaskadzie zbiorników wodnych w Gminie Kamieniec.

Góry Bardkie

To nieduże, ale bardzo malownicze góry zrębowe w Sudetach; najdalej wysunięte na wschód pasmo Sudetów Środkowych. Długość na 20 km i szerokie od 6 do 10 km góry ciągną się od Przełęczy Srebrnej na północnym zachodzie po Przełęcz Kłodzką na południowym wschodzie. Opadają wyraźnym uskokiem brzoźnym ku Przedgórzu Sudeckiemu, a na południowym zachodzie przechodzą łagodnie w obniżenie Kotliny Kłodzkiej. Całe pasmo o powierzchni ok. 200 km. Grzbiet zachodni ma kształt szerokiego i niezbyt wysokiego masywu, najwyższą kulminację stanowi Słup (667 m n.p.m.). Grzbiet wschodni jest wyższy i ma kształt pojedynczego, ostro zarysowanego pasma, najwyższą kulminację tworzy tu Kłodzka Góra (765 m n.p.m.) i Ostra Góra (751 m n.p.m.). Na południe od grzbietu zachodniego znajduje się Obniżenie Łącznej oraz Garb Golińca - zbudowane z innych skał niż właściwe Góry Bardkie. W północno-wschodniej części wschodniego grzbietu można wyróżnić Kotlinowate Obniżenie Łaskówki. Góry Bardkie są orograficznym przedłużeniem Gór Sowich, od których dzieli je Przełęcz Srebrna, ale w przeciwieństwie do nich są zbudowane ze sfaldowanych w orogenezie hercyńskiej skał.

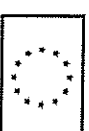

Przełęcz 5 Pa Góry Bardkie
Złotego Stoku

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Fauna i Flora

Prawie całe pasmo Gór Bardkich porastają świerczyny i dolnoregionowe lasy mieszane. Na zachód od Barda znajdują się dwa rezerwy przyrody: Ciszy i Cisowa Góra, chroniące lasy mieszane m.l.n. z jaworem, świerkiem i skupiskami starych, ponad 100-letnich cisów. Doliny potoków i obniżenia Gór Bardkich są najczęściej bezleśne i zajęte w całości pod uprawy rolne i duże wsie łąkowe.

Góry Bardkie cechują się bardzo specyficznym mikroklimatem. W związku z tym można tu znaleźć wiele niezwykłych, unikatowych okazów flory i fauny. Mają one niekiedy charakter endemiczny, tzn. występują tylko w tym regionie. Jednym z przykładów okazów fauny bardzo rzadko spotykanych w Polsce, a występujących stosunkowo często w Górach Bardkich, jest salamandra płamista. Ten płaz jest obecnie niezwykłą rzadkością i znajduje się pod całkowitą ochroną.

Turystyka

Miasto i Gmina Barda to liczne atrakcje turystyczno-kulturowe. Po II wojnie światowej, ludność polska Dolnego Śląska przejęła piękną tradycję pielgrzymowania do sanktuarium Stróżniczki Wiarzy, gdzie w ostatnich latach obserwuje się wzmożony ruch pielgrzymkowy.

Turystyka aktywna to szlaki piesze, rowerowe oraz spływy Przełomem Bardzkim. Góry Bardkie są jednym z rzadziej uczęszczanych i najbardziej urokliwych pasm górskich w Sudetach. Wybierając się w nie na wędrowkę, masz szansę spotkania drugiego turysty na szlaku. Góry Bardkie to przede wszystkim piękno potęgi, jaką jest tutaj przyroda. To malownicze i niespożytkowane niedaleko indziej miejsca. Widok z Kotliny Żdanowa czy Doliny Wilczel, gdzie można nakłnąć się na stada owiec plinowane przez psy pasterskie, na długo pozostaną w pamięci. Przyprawiona pięknymi widokami wędrówka grzbietem Gór Bardkich oraz zdobycie Ostrej i Kłodzkiej Góry - leżących w samym sercu Gór Bardkich, powodują wrażenie przebywania na dachu świata. Odwiedzając rezerwy Ciszy oraz Cisowa Góra przebywa się w nielicznym już, jednym z niekniętych fragmentów pierwotnej Puszczy Sudeckiej, gdzie rośnie największe skupisko cisów na Dolnym Śląsku. Wybierając się w Góry Bardkie można nakłnąć się na tajemnicze i magiczne miejsca, "apejście" tak i przepiękne widoki.

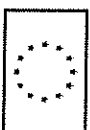
Piesze szlaki turystyczne na Ziemi Bardkiej:

- Zielony szlak turystyczny biegnie w kierunku południowo-wschodnim do Złotego Stoku,

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- Niebieski europejski Szlak Dalekobieżny E3 "Atlantyck-Morze Czarne", biegnie Górami Bardzimi w kierunku północnym do Srebrnej Góry, a w kierunku południowym przez Górę Kalwarę i Kłodzką Górę (765 m. n.p.m.), na Przełęcz Kłodzką,
- Żółty, pielgrzymkowy szlak turystyczny biegnie z Barda do Ząbkowic Śląskich

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

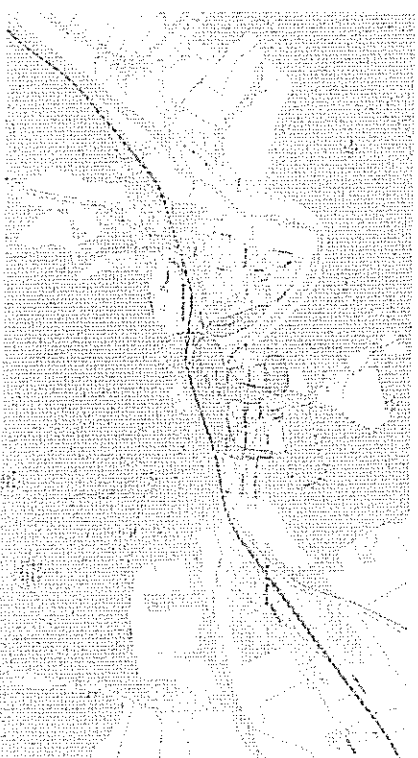
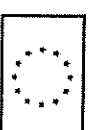

Figura 6. Dystans między Górami Bardzimi a Przełęczą Kłodzką
Zobacz: Górnictwo w Polsce na podstawie danych z Urzędu Gmin i Powiatu Kłodzkiego

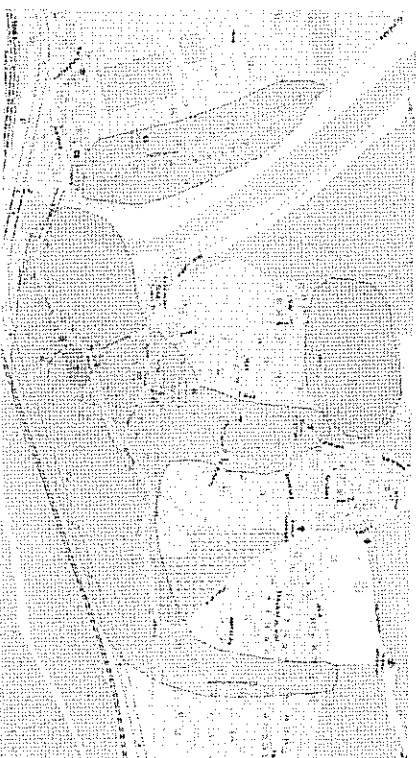
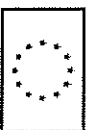

Figura 7. Dystans między Górami Bardzimi a Przełęczą Kłodzką
Zobacz: Górnictwo w Polsce na podstawie danych z Urzędu Gmin i Powiatu Kłodzkiego

IV. Miasto Bardo

1. Liczba ludności, powierzchnia i gęstość zaludnienia

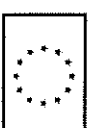
Bardo jest miastem w południowej części województwa dolnośląskiego - położone malowniczo w miejscu, gdzie rzeka Nysa Kłodzka wije się szerokimi zakolami przebiega się przełomem przez pasmo Gór Bardzkich. Liczba mieszkańców oraz gęstość zaludnienia wynoszą odpowiednio 2 696 oraz 4,7 km².

Zapierające dech w piersiach widoki, gęsta sieć szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, zespół obiektów pocysterskich oraz dominująca nad miastem i jego historią barokowa Bazylika Miniejsza sprawiają, że miasteczko to łączy tradycje funkcje pielgrzymkowe z walorami górskiej miejscowości turystycznej. Posiada wszelkie atuty, aby stać się ośrodkiem turystyki aktywnej, kulturowej i pielgrzymkowej dla Dolnego Śląska i nie tylko. Dodatkową zaletą jest łatwa dostępność komunikacyjna: przebiegała gminą droga krajowa EG (Warszawa-Wrocław-Praga/Wiedeń), linia kolejowa Wrocław - Praga, połączenia autobusowe, a także bliskość Wrocławia - najbliższe lotnisko (79 km).

Ponad 900-letnia historia miejscowości wiąże się ze szczególną obecnością Matki Boskiej. Bardo już od XIII w. jest ważnym miejscem pielgrzymkowym - do cudownej figurki Matki Boskiej Bardzkiej w postaci najstarszej drewnianej rzeźby na Dolnym Śląsku, pielgrzymowali przez wieki pątnicy z Czech i Śląska; w XVII wieku odprawiano tu rocznie 4000 fundowanych mszy! Ogromna świątynia, w której znajduje się figurka powstała w latach 1686-1704. Swoją przepiękną wystoją zawdzięcza znanym na Śląsku barokowym artystom. Szczególnie wart zobaczenia jest prospekt organowy, dzieło rzeźbiarza Heinricha Hartmanna i ołtarz główny, dzieło Mikołaja Richtera, z obrazem Michała Willmanna oraz figurką Matki Boskiej. Bardo ze swoim zespołem klasztornym jest jednym z ważniejszych punktów na Śląsku Cysterskim. Podobnie jak w innych klasztorach Dolnego Śląska Cystersi prowadzili tu działalność aż do czasu sekularyzacji.

A. Struktura płci ludności

Według przedstawionych danych w latach 2002-2013 można zaobserwować niewielką przewagę ilości mężczyzn nad ilością kobiet w strukturze płci ludności Gminy Bardo. Jednakże w roku 2014

liczba kobiet była równa liczbie mężczyzn, a w 2015 liczba mężczyzn była minimalnie większa niż liczba kobiet.

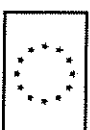
W roku 2015 w Mieście Bardo współczynnik feminizacji był o 0,2% wyższy od współczynnika masykulizacji. Oznacza to, że w Gminie pierwszy raz, od co najmniej 13 lat zaczynała przeważać kobiety.

B. Zmiany liczby ludności

W latach 2002-2015 liczba mieszkańców Miasta Bardo zmalała o 7,3%. Bardo ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -20. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,4 na 1000 mieszkańców Bardo. W 2014 roku urodziło się 15 dzieci, w tym 73,3% dziewczynek i 26,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 362 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,72 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

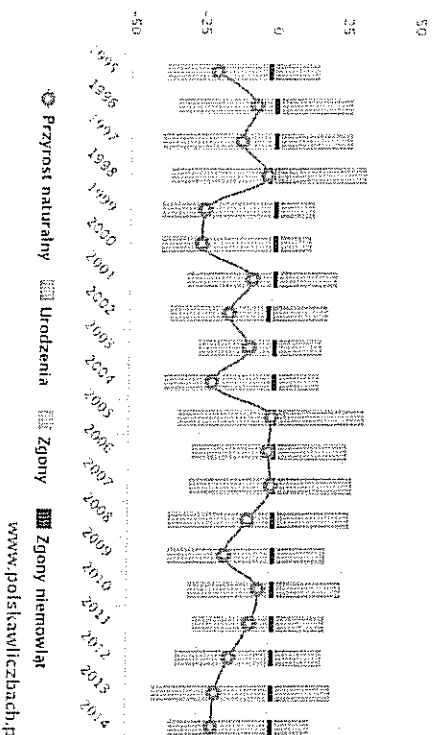
1. Przyrost naturalny, migracje

W mieście Bardo na przestrzeni lat 2000 – 2014 można zaobserwować 6 okresów spadku, 3 okresy równowagi oraz 6 okresów wzrostu wskaźnika przyrostu naturalnego. Spadki przypadają na lata 1996, 1998, 2001, 2003, 2007 - 2008, 2010 - 2013. Okresy równowagi przypadają na lata 1999 - 2000, 2006 – 2006 oraz 2014. Natomiast okresy wzrostu przypadają na lata 1995, 1997, 2000, 2002, 2004, 2009.

Przyrost naturalny w latach 1995–2014 w Bardzie

(Źródło: GUS)

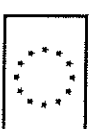
Wykres 2. Przyrost naturalny w Mińsku Białym w latach 1995–2014
Źródło: Urząd Statystyczny w Mińsku Białym

W 2014 roku w Mińsku Białym wskaźnik przyrostu naturalnego kobiet był o połowę większy niż przyrost naturalny mężczyzn.

V. Cele procesu rewitalizacji

Głównym argumentem przemawiającym za opracowaniem Programu Rewitalizacji, była możliwość planowania realizacji zadań mających na celu tworzenie jak najlepszych warunków dla rozwiązywania najistotniejszych problemów gminy. Niezwykle istotne było także osiągnięcie najbardziej pożądanego, z punktu widzenia społeczności lokalnej efektów, przy jednoczesnym wykorzystaniu dostępnych zasobów naturalnych, finansowych, organizacyjnych i ludzkich.

Głównym celem rewitalizacji, jako procesu jest identyfikacja i usunięcie skutków niekorzystnych zjawisk, które spowodowały degradację obszaru gminy. Przedstawiony program obejmuje działania rewitalizacyjne skupione wokół trzech najważniejszych z punktu widzenia gminy filarów:

- 1) Rozwój społeczny – realizowany poprzez działania zmierzające do zapobiegania patologiom społecznym a także sprzyjającym rozwojowi podmiotów i przedsiębiorstw z zakresu ekonomii społecznej,
 - 2) Rozwój gospodarczy – realizowany poprzez działania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy, pobudzania przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej,
 - 3) Rozwój przestrzennie-ekologiczny – realizowany w przestrzeni publicznej obejmującej remonty, modernizacje i konserwacje zabytkowych obiektów i innych obiektów przestrzeni publicznej, a także wpływający na poprawę stanu środowiska naturalnego,
- Cele powinny stanowić punkty odniesienia przy planowaniu konkretnych działań. Cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego dla obszaru kryzysowego.**

W trakcie prac grupy projektowej, w której skład wchodził przedstawiciel różnych grup społecznych, określono główne cele i kierunki rewitalizacji.

CEL 1. Aktywizacja społeczna i wykorzystanie potencjału ludzkiego.

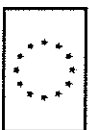
CEL 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego opartego o turystykę

CEL 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Istotą Programu Rewitalizacji w Gminie Bardo jest zaplanowanie i wdrożenie działań, których realizacja przyczyni się do usuwania przyczyn degradacji obszaru gminy i wspierania jej rozwoju. Celem twórców dokumentu było żeby został on priorytetowym narzędziem wspierającym zarządzanie w gminie i umożliwić całkowite wykorzystanie stojących przed gminą możliwości na rozwiązywanie kluczowych dla niej problemów. Program jest nastawiony na realizację tych działań, dla których uda się stworzyć stabilne fundamenty współpracy samorządu terytorialnego, społeczności lokalnej oraz inwestorów zewnętrznych.

VI. Interesariusze w procesie rewitalizacji

Zgodnie z intencją Ustawodawcy w proces tworzenia polityki lokalnego rozwoju niezbędne jest włączenie interesariuszy.

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji. Program rewitalizacji jest wypracowywany pod nadzorem samorządu gminy przez szerokie grupy społeczne.

Istotnym elementem jest partycypacja społeczna i poddawanie dyskusji założenia Planu w oparciu o diagnozę lokalnych problemów:

- społecznych,
- gospodarczych,
- przestrzenno-funkcyjnych,
- technicznych
- środowiskowych.

Prace nad przygotowaniem Planu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

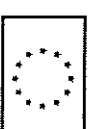
Metodą włączenia szerokich grup w tworzenie podstaw rozwoju lokalnego jest partycypacja społeczna obejmująca:

- przygotowanie,
- prowadzenie,
- ocenę rewitalizacji.

Niezbędne jest zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach zespołu ds. Rewitalizacji.

Prace projektowe przebiegać powinny przy maksymalnym włączeniu grup interesów. Działania skierowane zostały na następujące obszary:

- poznanie i zarządzanie oczekiwaniami interesariuszy w zakresie rozwoju lokalnego gminy
- poinformowanie interesariuszy o metodach tworzenia planów rewitalizacji
- aktywizacja grup interesu celem wytworzenia efektów synergii
- wyposażenie interesariuszy w narzędzia i wiedzę w zakresie celów i przebiegu procesów rewitalizacji

- inicjowanie, umożliwianie i wspieranie działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnienie aktywnego udziału i poczucia współautorstwa programu rewitalizacji
- oznaczanie postaw proaktywnych oraz międzysektorowych inicjatyw na rzecz wspólnego dobra
- inicjowanie warunków do powstawania oddolnych projektów, które rozwiną społeczne aspekty rewitalizacji
- wprowadzenie grup interesu w ocenę procesu rewitalizacji

Rozpoczynając złożony proces zmiany systemowej jaką jest rewitalizacja należy zidentyfikować kompleksowo interesariuszy projektu, kontekst otoczenia oraz wyznaczyć, przed którymi postawieni są uczestnicy projektu.

Narzędziem, które ułatwi odpowiednią wizualizację kategorii projektu jest Drzewo Uczestników (ang. Actor Tree). Jest to narzędzie, które umożliwia odpowiednie zidentyfikowanie i uszeregowanie uczestników w projekcie. W kompleksowym projekcie rewitalizacji obszar, niezbędne jest włączenie do całego procesu możliwie wiele grup. Powiązania między grupami są złożone, tak jak relacje powiązań we współczesnym świecie: w gospodarce, życiu społecznym i kulturowym.

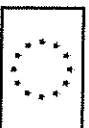
- Społeczność lokalna
- Mieszkańcy
- Osoby pracujące na terenie gminy Barďo
- Radni, Zarząd Gminy, Pracownicy Gminy
- Turysci
- Przedsiębiorcy
- Organizacja porządkowa
- Aktywiści
- Kościół
- Przedstawiciele Wspólnoty/Spółdzielni, Zarządcy Nieruchomości
- Urzędy rządowe i samorządowe

Pierwszym naturalnym uczestnikiem procesu jest społeczność lokalna gminy Barďo. W skład społeczności lokalnej, która w największy sposób dotknięta zostanie rewitalizacją wchodzi

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

mieszkańcy, z których wyodrębnić można osoby pracujące, bezrobotne, pozostające bez zatrudnienia. Perspektywa realizacji procesu rewitalizacji może być odmienna dla tych kategorii osób.

Ważnym uczestnikiem procesu jest grupa Radnych Gminy, którzy jako przedstawiciele mieszkańców tworzą lokalną politykę i wyznaczają kierunki rozwoju. Podobną grupą są aktywiści lokalni, którzy zrzeszeni oficjalnie (w formie organizacji pozarządowej) lub poza oficjalnymi strukturami, działają na rzecz poprawy warunków życia, środowiska, czy kultury.

Włączenie w proces tych uczestników spowoduje efekt synergii i będzie stanowiło inspirację do podejmowania aktywności rewitalizacyjnych wychodzących poza ramy dotychczas istniejących struktur.

Grupa docelową uczestników dla projektu są również osoby pracujące w Bardzie, do których należy zaliczyć osoby dojeżdżający do pracy w Gminie. Szczególną kategorią są również pracownicy organów Gminy, w tym Urzędu Miasta i Gminy. Są to osoby bliskie sprawom gminy i bieżącym jej zarządzaniu. Osoby Burmistrza oraz Skarbnika są naturalnymi inicjatorami procesów zmian rewitalizacyjnych w gminie.

Przedsiębiorcy z terenu Gminy, jako osoby aktywne, tworzące miejsca pracy, przysparzające dobrobytu w gminie mają potencjał do bycia ważnymi aktorami w procesie rewitalizacji. Ich uczestnictwo powinno być ważnym aspektem procesu.

Aktywnym podmiotem w gminie jest również Kościół i jego przedstawiciele. Na terenie Gminy funkcjonują ważne ośrodki kultu religijnego. Prowadzą one ośrodki społeczne, kulturalne i religijne. Uczestnictwo w rewitalizacji jest naturalne i pożądane dla tych podmiotów.

Gmina Barda swój potencjał opiera na turystyce, dlatego turystyki, jako grupa aktorów w projekcie powinni zostać włączeni, a ich potrzeby wysłuchane.

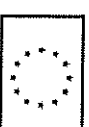
Odrębną grupą ze swoimi odrębnymi potrzebami są przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni czy zarządców nieruchomości. Ich uczestnictwo, jako nadzorców tkanki technicznej, mieszkaniowej jest kluczowe w tym procesie.

Ze względu na swoją specyfikę, jako uczestnika projektu rewitalizacyjnego należy uznać również organy władzy rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego. Szczególnym uczestnikiem będą Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Urząd

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Podmioty te określały ramy projektowe, opiniują i recenzują działania rewitalizacyjne gminy. Uwzględnienie potrzeb i wymagań tej grupy jest niezbędne dla powodzenia projektu.

Grupy te uczestniczą w wielkim wyzwaniu, jakim jest rewitalizacja Gminy.

Do dokładnej analizy kompleksowości procesu rewitalizacji jest kontekst, w jakim ona się odbywa.

Otoczenie prawne i organizacyjne całego procesu, które formułuje ramy dla projektu jest ważną dominantą procesu. Wymogi prawne są wytycznymi, których proces rewitalizacji powinien skrupulatnie wypełniać.

Dostęp do środków pomocowych, w tym środków UE, otwiera nowe możliwości dla realizacji projektów pro rewitalizacyjnych. Wytyczne, harmonogramy oraz wielość możliwości, które oferuje finansowanie zewnętrzne są dodatkowym bodźcem dla rozwoju gminy.

Nowe technologie, w tym technologie komunikacyjno-informacyjne wspierają całość procesu zarówno w planowaniu jak i realizacji projektu rewitalizacji. Technologie ekologicznego i nowoczesnego budownictwa, technologie dot. Ochrony środowiska umożliwiają realizację projektów w sposób uwzględniający zagrożenia wynikające z globalnych zmian klimatycznych.

Technologie ICT umożliwiają wszystkim aktorom aktywne uczestnictwo w procesie, osiąganie efektu łączenia i generowania nowych idei, wymiany poglądów oraz tworzenia inicjatyw.

Udział społeczności w powstawaniu programu jest kluczowy ze względu na sukces całego procesu rewitalizacji. Internalizacja wartości wynikających z programu umożliwi grupom aktywne włączenie się w współtworzenie planu od diagnozy do realizacji.

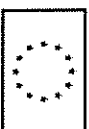
Konsultacje w procesie przygotowywania i realizowania programu oparte będą o następujące zasady:

- Wielostronny przepływ informacji i komunikacji.
- Oparcie procesu o rzetelne dane i informacje.
- Angażowanie grup interesów na wszystkich etapach prac.
- Wieleetapowość konsultacji społecznych.
- Włączenia sprzężenia zwrotnego w proces komunikacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach.

W ramach prac nad powstaniem programu istotnym elementem było zaproszenie przez Burmistrza do udziału w Komitecie Rewitalizacji szerokiej grup społecznych.

Podczas całego procesu tworzenia planu użytkowane były następujące kanały komunikacji z otoczeniem.

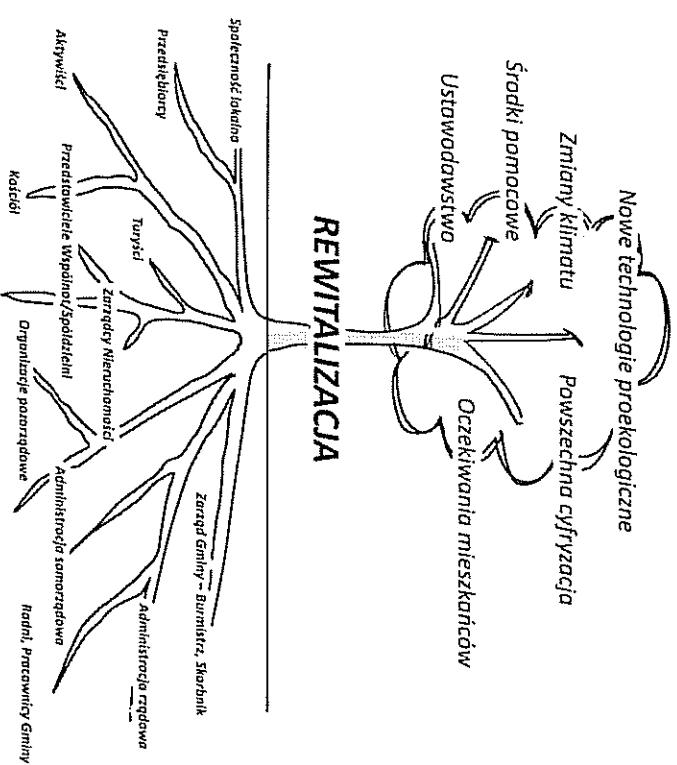
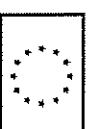
Kanały komunikacji z grupami interesu:

- Ogłoszenia w prasie lokalnej o zasięgu powiatowym
- Ogłoszenia w prasie gminnej
- Informacje na podstronie dot. rewitalizacji na stronie www.gminy
- Outdoor, Plakaty
- Bezpośrednie rozmowy z osobami, które wyraziły chęć uczestnictwa w grupie roboczej
- Mailing do osób, które udostępniły swoje adresy.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 3: Aktywny w projekcie Partner (tzw.)
Źródło: opracowanie własne

VII. Procedura włączenia interesariuszy w prace projektowe.

W ramach procesu tworzenia programu przeprowadzone zostały następujące formy uspołeczniania procesu powstawania planu.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

A. Konferencja otwierająca prace projektowe nad Planem.

W dniu 8 kwietnia 2016 r. odbyła się uroczysta konferencja w Hotelu Baro, na którą zaproszeni zostali potencjalni interesariusze. Aby dotrzeć do możliwie szerokiej grupy odbiorców przeprowadzono akcję informacyjną za pomocą mediów standardowych i elektronicznych.

Ogłoszenia i informacje kierowane były oficjalnie w formie ogłoszeń dostępnych publicznie oraz bezpośrednio do grup interesów – zwłaszcza sołtysów, radnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, organizacji kościelnych z terenu gminy, przedsiębiorstw, instytucji kultury, aktywistów społecznych.

Pracownicy Gminy odpowiedzialni za nadzór nad pracami rewitalizacyjnymi w trybie ciągłym prowadzili korespondencję i przyjmowanie pism od mieszkańców odnośnie programu.

B. Działania w mediach elektronicznych

Jako jedną z form współdziałania społecznego przy pracy nad planem, wykorzystano media elektroniczne, w tym Internet, pocztę elektroniczną oraz media społecznościowe. W ramach tych form podjęto następujące działania:

- Utworzenie specjalnej strony w ramach portalu gminnego, która obejmowała swoim zakresem aktualności i materiały dotyczące procesu rewitalizacji
- Zbieranie uwag, opinii i projektów drogą mailową, na adresy wskazane w ogłoszeniach
- Konsultacje on-line mediach społecznościowych – portal Facebook Interaktywne dyskusje i wymiana opinii

C. Konferencja podsumowująca prace projektowe nad Planem.

W październiku 2016 r. odbyła się uroczysta konferencja w Centrum Kultury i Biblioteka w Baro, na którą zaproszeni zostali wszyscy zainteresowani. Celem Konferencji było podsumowanie prac projektowych i prezentacja zatwierdzonego harmonogramu.

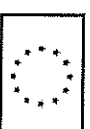
D. Ankiety.

W procesie przygotowania planu przeprowadzono badania wśród mieszkańców terenów będących przedmiotem projektu. W badaniu wzięło udział liczna grupa mieszkańców, którzy wyrazili swoje zdanie w badaniach obszarach problemowych oraz streśnię wymagającej rewitalizacji. Ankieta

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

E. Konsultacje społeczne – spotkania:

zamieszczona była na stronie poświęconej rewitalizacji. Była też kierowana bezpośrednio do interesariuszy społeczności lokalnej w formie korespondencji elektronicznej. Ankiety dostępne były w formie wydruku w Urzędzie Miasta i Gminy. Omówienie wyników ankiet znajduje się w rozdziale dot. Wyznaczenia stanu kryzysowego w gminie.

W ramach konsultacji społecznych odbyły się trzy spotkania robocze Komitetu Rewitalizacji i wszystkich chętnych przedstawicieli grup interesariuszy.

1. Spotkanie w dniu 28 kwietnia 2016 r.

Na spotkaniu obecnych było ponad 20 mieszkańców gminy, przedstawicieli biznesu, Urzędu Miasta i Gminy, ekspertów. Prace prowadzone były w formie warsztatów, omawiano problemy społeczne i kontekst rewitalizacji.

Kamień milowy: określono główne problemy społeczne i wstępne koncepcje ich rozwiązania.

2. Spotkanie w dniu 3 czerwca 2016 r.

W spotkaniu uczestniczyło ponad 20 osób aktywnie pracując nad ustaleniem obszaru zdegradowanego.

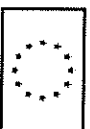
Kamień milowy: zidentyfikowano główne problemy środowiskowe, techniczne i gospodarcze. Określono wstępny obszar rewitalizacji.

3. Spotkanie w dniu 8 lipca 2016 r.

Spotkanie zgromadziło ponad 20 osób, ustalano kierunki rewitalizacji, cele oraz wizję rozwoju, rozmawiano o założeniach projektów rewitalizacyjnych, możliwości współpracy wśród projektodawców.

Interesariusze mieli bieżący kontakt z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy Baro. Osoby zainteresowane miały możliwość bezpośredniego kontaktu z osobami pracującymi nad programem ze strony Urzędu Miasta i Gminy. Osoby te udzielały informacji dot. rewitalizacji i pomocy przy formułowaniu projektów rewitalizacyjnych.

Kamień milowy: wypracowano koncepcję projektów rewitalizacyjnych zgłaszanych do listy A i listy B.

VIII. Przyjęta metodologia

Głównym elementem prac przy tworzeniu programu jest diagnoza stanu kryzysowego. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji określono listę wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji oraz Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Opracowanie oceny obszarów kryzysowych miasta, wyznaczenia miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, wymusiło zgromadzenie wielu danych:

- Społecznych – danych, które diagnozują ten najważniejszy z obszarów analizy, problemów ubóstwa, przestępczości, innych.
- Gospodarczych - dotyczących stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw, dostępu do usług detalicznych oraz stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez lokalną ofertę.
- Środowiskowych - dotyczących przekroczenia standardów jakości środowiska, dostępu do terenów zielonych, stanu degradacji terenów zielonych, stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie dostępu do terenów rekreacyjnych, gospodarki odpadami, gospodarki niskoemisyjnej.
- Przestrzenno-funkcjonalnych – dotyczących jakości oraz ilości infrastruktury technicznej i społecznej niewystarczającego wyposażenia, dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, braku dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu usług komunikacyjnych, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, oraz występowanie barier technicznych dla osób z niepełnosprawnościami.
- Technicznych – dotyczących degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie ochrony środowiska i energooszczędności.

A. Forma danych wejściowych

Dane wejściowe pozyskano w formie dokumentów (tabel zagregowanych do ulic lub punktów adresowych), wywiadów lub inwentaryzacji w terenie. Dane zostały poddane analizie, co pomogło wyznaczyć obszar predysponowany do objęcia programem rewitalizacji.

B. Techniki agregacji i wizualizacji

Aby opracować dane, biorąc pod uwagę złożoność analizowanych problemów, zastosowano dwie metody podliczania i klasyfikowania danych:

- Podliczanie w stosunku do ulic – dane oraz wskaźniki zostały przeliczonej przypisane do ulic, metodę zastosowano przy analizie problemów społecznych, co pomogło uzyskać dokładne wyniki oraz dokładnie zidentyfikować problemy w przestrzeni miasta,
- Podliczanie w stosunku do jednostek urbanistycznych – w strefach funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i techniczno-środowiskowej, niezbędne było wyznaczenie w strukturze gminy 10 głównych jednostek funkcjonalnych, dla których zebrało i przeliczono kolejne wskaźniki.

W wyniku tak przeprowadzonej analizy otrzymano ulice o najwyższych wskaźnikach problemów społecznych oraz jednostki funkcjonalne o najwyższych wskaźnikach degradacji. W analizie końcowej zestawiono oba wyniki i na tej podstawie został wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- Poprawność metodologiczna - wskaźnik powinien opisywać w sposób klarowny i przejrzysty dany problem, powinien być prosty w odbiorze przez czytelnika, nietrudno weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
- Poprawność przestrzenna - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do ulicy dla analiz społecznych i do jednostki funkcjonalnej dla pozostałych analiz.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano listę 11 wskaźników dla sfery społecznej i 7 wskaźników dla pozostałych sfer tematycznych, które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizowanego.

IX. Diagnoza stanu kryzysowego

Obszar zdegradowany zgodnie z treścią Ustawy o rewitalizacji oraz Wytycznych Ministerstwa to obszary, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Dlatego też w kolejnym etapie diagnozy podjęto próbę określenia, które obszary gminy Bardo charakteryzują się najwyższą kumulacją problemów.

A. Sfera społeczna

1. Ubóstwo

W celu zbadania poziomu ubóstwa wśród mieszkańców została wykonana analiza, uwzględniająca dwa wskaźniki: liczbę osób objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Bardo oraz liczbę osób niepełnosprawnych w tych rodzinach.

Zgodnie z danymi MOPS w gminie Bardo w 2015 r. wsparcie socjalne zostało skierowane do 268 osób, z czego 50 z nich to osoby niepełnosprawne. Łącznie wskaźnik ubóstwa dotyczy 5,29% mieszkańców badanego obszaru.

Tabela 10 Osoby w Bardo objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sierpniu 2016

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba mieszkańców pobierających zasiłki	Procent mieszkańców pobierających zasiłki
Rynek	100	13	13,00%
1 Maja	105	2	1,90%
Młkiewicz	28	2	7,14%
Fabryczna	154	10	6,49%
Grunwaldka	156	9	5,70%
Jagielnicka	169	7	4,14%
Kolejowa	98	6	6,12%
Krakowska	146	10	6,85%
Książowa	34	1	2,94%
Letnia	32	2	6,25%
Młot Pankiel	88	2	2,27%
Nowocerkwie	71	8	11,27%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba mieszkańców pobierających zasiłki	Procent mieszkańców pobierających zasiłki
Pl. Wolności	58	10	17,24%
Polska	499	20	4,01%
Zielona	39	2	5,13%
Główna	556	50	8,99%
Chłopska	8	0	0,00%
Słoneczna	9	0	0,00%
Ogródowa	29	0	0,00%
Pl. Karłowicki	0	0	0,00%
Lipowa	4	0	0,00%
Słoneczna	17	0	0,00%
Kościuszki	176	0	0,00%
Stalowa	0	0	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%
Razem	2578	154	5,97%

Zdanie UMKG Bardo

Tabela 11 Osoby w gminie Bardo objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sierpniu 2016

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba mieszkańców pobierających zasiłki	Procent mieszkańców pobierających zasiłki
Słoneczna	240	9	3,65%
Pomocników	543	15	2,76%
Brezinica	384	11	2,86%
Opatowska	675	43	6,37%
Przyłęk	125	3	2,40%
Janowice	100	3	3,00%
Dębowina	204	10	4,90%
Dobrowa	149	7	4,70%
Łabowska	307	11	4,23%
Razem	2735	114	4,17%

Zdanie UMKG Bardo

Tabela 12 Osoby niepełnosprawne w rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sierpniu 2016

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba niepełnosprawnych pobierających zasiłki	Procent niepełnosprawnych pobierających zasiłki
Rynek	100	3	3,00%
1 Maja	105	0	0,00%
Młkiewicz	28	2	7,14%
Fabryczna	154	1	0,65%
Grunwaldka	156	2	1,27%

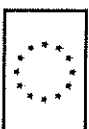
Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba nieposadowionych pobierających zasilki	Procent nieposadowionych pobierających zasilki wśród zameldowanych
Jagiellońska	169	1	0,59%
Kościelna	98	1	1,02%
Krakowska	146	1	0,68%
Kwaślowa	34	1	2,94%
Leśna	32	2	6,25%
Męci Paskiej	88	0	0,00%
Noworudzka	71	1	1,41%
Pl. Wolności	58	1	1,72%
Polska	499	5	1,00%
Zielona	39	0	0,00%
Główna	556	10	1,80%
Chałbrowa	8	0	0,00%
Stonieczna	9	0	0,00%
Ogrodowa	29	0	0,00%
Plac Kasztelani	0	0	0,00%
Lipowa	4	0	0,00%
Spacerowa	17	0	0,00%
Kościuszki	176	0	0,00%
Słabna	0	0	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%
Razem	2578	31	1,20%

Tabela 13. Liczba UNiG Berdo

Forma 1.3.5. Analiza potrzeb i sposobu wydatków na świadczenia socjalne z MOPS w Gminie Świerże w sierpniu 2015

Socjalno	Liczba zameldowanych	Liczba nieposadowionych pobierających zasilki	Procent nieposadowionych pobierających zasilki wśród zameldowanych
Powiatów	248	0	0,00%
Brzeźnica	543	2	0,37%
Ciepłucha	384	5	1,30%
Prętyk	675	8	1,19%
Janowiec	125	0	0,00%
Dębszyna	100	1	1,00%
Grzaniów	204	0	0,00%
Łaskowa	149	2	1,34%
Grodzka	307	1	0,33%
Razem	2735	19	0,69%

Tabela 14. Liczba UNiG Berdo

2. Dysfunkcja rodzinny

a) Liczba rodzin

W ramach badań dysfunkcji rodzinny problemów leczenia uzależnień przeanalizowano dane dotyczące liczby Klientów MOPS wobec których w roku 2015 prowadzono postępowanie w sprawie zastosowania procedury poddania się leczeniu odwykowemu. Z przytoczonych danych wynika, że problemem uzależnienia dotyczy 78 osób z badanego obszaru, co stanowi 1,54% wszystkich zameldowanych na poszczególnych ulicach.

Tabela 14. Liczba osób dotkniętych chorobą uzależnioną wśród Klientów MOPS w Berdo w sierpniu 2015

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba osób dotkniętych chorobą uzależnioną wśród Klientów MOPS	Procent wśród zameldowanych
Brytek	100	8	8,00%
1 Maja	105	1	0,95%
Mickiewicza	28	1	3,57%
Fabryczna	154	3	1,95%
Grunwaldzka	158	2	1,27%
Jagiellońska	169	2	1,18%
Kościelna	98	1	1,02%
Krakowska	146	12	8,22%
Kwaślowa	34	1	2,94%
Leśna	32	1	3,13%
Męci Paskiej	88	0	0,00%
Noworudzka	71	2	2,82%
Pl. Wolności	58	3	5,17%
Polska	499	12	2,40%
Zielona	39	1	2,56%
Główna	556	5	0,90%
Chałbrowa	8	0	0,00%
Stonieczna	9	0	0,00%
Ogrodowa	29	0	0,00%
Plac Kasztelani	0	0	0,00%
Lipowa	4	0	0,00%
Spacerowa	17	0	0,00%
Kościuszki	176	0	0,00%
Słabna	0	0	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%
Razem	2578	55	2,13%

Tabela 15. Liczba UNiG Berdo

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tablica 15 Liczba osób dotkniętych przemocą alkoholową wśród klientów MOPS w Gminie Baranów w sierpniu 2016

Selekcja	Liczba zameldowanych	Liczba osób dotkniętych przemocą alkoholową wśród klientów MOPS	Procent wśród zameldowanych
Polowów	248	2	0,81%
Breznica	543	2	0,37%
Opolnica	384	2	0,52%
Przyłęk	675	10	1,48%
Janowiec	125	0	0,00%
Dębownia	200	0	0,00%
Działów	204	2	0,98%
Latowska	149	1	0,67%
Grodziska	307	4	1,30%
Razem	2735	13	0,44%

Źródło: UMVG Baranów

1) Przemoc

Wśród rodzin korzystających ze świadczeń społecznych, dużą grupę stanowią rodziny dotknięte problemem przemocy. W 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał 15 osób dotkniętych tym negatywnym zjawiskiem. Jako wskaźnik przyjęto liczbę osób dotkniętych przemocą, w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy.

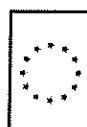
Tablica 16 Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS w Baranowie w sierpniu 2016

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS	Procent wśród zameldowanych
Apłeka	100	0	0,00%
1 Maja	105	0	0,00%
Machkiewicz	28	0	0,00%
Fabryczna	154	1	0,65%
Grunwaldzka	158	0	0,00%
Agapielonska	169	0	0,00%
Kolejowa	98	0	0,00%
Krakowska	146	1	0,68%
Kwiatowa	34	0	0,00%
Leśna	32	0	0,00%
Męci Piłkiewicz	88	0	0,00%
Noworudzka	71	0	0,00%
Pl. Wolności	58	0	0,00%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS	Procent wśród zameldowanych
Polna	499	1	0,20%
Zielona	39	0	0,00%
Główna	556	1	0,18%
Cichańska	8	0	0,00%
Świętocka	9	0	0,00%
Ogrodnia	29	0	0,00%
Plac Karłowicki	0	0	0,00%
Lipowa	4	0	0,00%
Spacerowa	17	0	0,00%
Kościelna	176	0	0,00%
Szalka	0	0	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%
Razem	2578	4	0,16%

Źródło: UMVG Baranów

Tablica 17 Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS w Gminie Baranów w sierpniu 2016

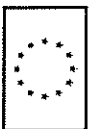
Selekcja	Liczba zameldowanych	Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS	Procent wśród zameldowanych
Polowów	248	2	0,81%
Breznica	543	4	0,74%
Opolnica	384	0	0,00%
Przyłęk	675	3	0,44%
Janowiec	125	0	0,00%
Dębownia	100	0	0,00%
Działów	204	0	0,00%
Latowska	149	2	1,34%
Grodziska	307	0	0,00%
Razem	5313	15	0,28%

Źródło: UMVG Baranów

3. Bezrobocie

1) Liczba bezrobotnych w podregionie wolińskiego

Dane dotyczące bezrobocia pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Ząbkowicach Śląskich oraz opracowania „Województwo Dolnośląskie 2015 - podregiony, powiaty, gminy”.

Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 01.06.2004r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.) określone są jako bezrobotne. Pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuręczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi włączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

W celach porównawczych w niniejszej analizie przedstawiono także wskaźniki stopy bezrobocia we wszystkich powiatach podregionu wałbrzyskiego. Stopa bezrobocia jest wskaźnikiem określającym stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo. Stopa bezrobocia w powiecie ząbkowickim osiągnęła pod koniec grudnia 2015 r. wartość 15,3%, co stawia powiat na 3 miejscu spośród powiatów podregionu wałbrzyskiego. Liderem jest powiat świdnicki (9,9% bezrobocia), z kolei najwyższe wartości stopy bezrobocia zanotował powiat wałbrzyski (21,5%). Wynik powiatu ząbkowickiego kształtował się na nieco wyższym poziomie niż średnia podregionu wałbrzyskiego (13,9%) i na zdecydowanie wyższym poziomie od stopy bezrobocia w województwie dolnośląskim, która wyniosła w adekwatnym okresie 8,6%.

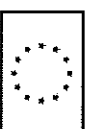

Tabela 18 Stopa bezrobocia w 2015 r. we wszystkich powiatach podregionu wałbrzyskiego

Wykaz powiatów	Stopa bezrobocia [%]
Powiat ząbkowicki	15,3
Powiat dzierżonowski	11,8
Świdnica	20
Świdnicki	9,9
Wałbrzych	21,5
Podregion Wałbrzych	13,9
Województwo dolnośląskie	8,6

Źródło: dane wg PUP

Należy dodać, że statystyka rynku pracy obrazowana przez wskaźnik stopy bezrobocia nie uwzględnia tzw. „bezrobocia ukrytego”, które głównie na obszarach wiejskich rozwinęte jest w największym stopniu fałszując niejako prawdziwą sytuację na lokalnym rynku pracy. Gdyby osoby, które z różnych przyczyn nie rejestrują się w urzędach pracy formalnie zarejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne, wówczas stopa bezrobocia w powiatach mogłaby wzrosnąć.

b) Stopa bezrobocia w powiecie ząbkowickim

Powiat ząbkowicki, podobnie jak podregion wałbrzyski i województwo dolnośląskie, od kilku lat odnotowuje malejącą stopę bezrobocia. Rynek pracy powiatu ząbkowickiego także w latach 2010-2014 charakteryzował się wyższymi wskaźnikami bezrobocia w porównaniu z wartościami regionalnymi i wojewódzkimi. Stopa bezrobocia zanotowana na koniec 2015 roku była niższa o 6,7 punktu procentowego w porównaniu z danymi z roku 2010. W tym samym czasie wskaźnik bezrobocia w podregionie wałbrzyskim zmniejszył się o 5,4 pp., a w skali województwa 4,5 pp.

Tabela 19 Stopa bezrobocia w powiecie ząbkowickim w latach 2010-2015

Stopa bezrobocia [%]	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Powiat ząbkowicki	22,7	22	22,8	22,4	19	15,3
Podregion Wałbrzych	20	19,3	21,1	20,4	16,8	13,9
Województwo dolnośląskie	13,1	12,4	13,5	13,1	10,4	8,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u Biuro Regionalnych Dział

c) Poziom bezrobocie w gminie Bardo

W gminie Bardo odnotowuje się wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród kobiet, osób młodych oraz osób z niskimi kwalifikacjami.

Tabela 20. Stan bezrobocia w gminie Bardo i powiatowych gminach powiatu zaborowskiego w latach 2010-2015

Gmina	Liczba bezrobotnych	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bardo	ogółem	487	502	538	497	432	305
	kobiety	224	241	240	235	194	129
Ciechanów	ogółem	232	215	278	270	239	192
	kobiety	99	91	117	113	101	78
Kamieniec	ogółem	785	611	670	590	490	400
	kobiety	388	333	334	303	258	225
Staszów	ogółem	474	431	401	424	361	292
	kobiety	252	237	189	208	178	156
Zabłotów	ogółem	1 552	1 588	1 612	1 491	1 270	1 012
	kobiety	750	825	750	707	626	497
Zielona Góra	ogółem	1 442	1 389	1 362	1 457	1 073	821
	kobiety	639	655	655	665	530	413
Złoty Stok	ogółem	465	436	548	531	486	341
	kobiety	223	212	273	260	233	167

Źródło: PUP Zaborów, Świątek 2015

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zaborowie Śląskich pod koniec pierwszego kwartału 2015 roku liczba bezrobotnych w gminie Bardo wynosiła 305 osoby, z czego 129 stanowiły kobiety. We wszystkich gminach powiatu zaborowskiego zanotowano spadek bezrobocia w stosunku do roku 2010.

Tabela 21. Liczba kobiet wśród bezrobotnych w gminie Bardo w latach 2010-2015

Liczba bezrobotnych	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	487	502	538	497	432	305
Kobiety	224	241	240	235	194	129
Procent kobiet wśród wszystkich bezrobotnych	46,00%	48,01%	44,61%	47,27%	44,91%	42,30%

Źródło: PUP Zaborów, Świątek 2015

Z danych za I kwartał 2015 roku wynika, iż wśród osób bezrobotnych największy udział stanowią osoby młode, od 25 do 34 roku życia. Ponad 37% wszystkich bezrobotnych nie ukończyło jeszcze 35 roku życia. Oznacza to, że problem bezrobocia dotyczy przede wszystkim osób młodych, kończących naukę i nieposiadających długolitego stażu zawodowego.

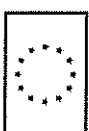

Tabela 22. Rozkład wykształcenia w gminie Bardo według wieku w 2014 roku

Zarejestrowani bezrobotni	Wiek						Razem
	<24	24-34	35-44	45-54	55-59	>60	
Gmina Bardo	66	91	91	87	50	40	433
Procent wśród wszystkich bezrobotnych	15,24%	21,02%	21,02%	20,09%	11,39%	9,24%	

Źródło: PUP Zaborów, Świątek 2015

Bezrobocie w gminie Bardo w dużej mierze powiążane jest z poziomem wykształcenia. Ponad 30% bezrobotnych legitymuje się wyłącznie wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, podobnie wygląda sytuacja w przypadku osób posiadających wykształcenie zawodowe, podczas gdy jedynie 29 bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 7% wszystkich bezrobotnych w gminie.

Tabela 23. Struktura zatrudnienia w gminie Bardo według poziomu wykształcenia

Wykształcenie	Liczba osób bezrobotnych	Procent wśród wszystkich osób bezrobotnych
Wyższe	29	6,70%
Policealne i licealne	93	21,48%
Średnie	39	9,01%
Zawodowe	132	30,48%
Gimnazjalne i podstawowe	140	32,33%
Razem	433	100%

Źródło: PUP Zaborów, Świątek 2015

Według danych z pierwszego półrocza 2016 roku w Gminie Bardo największej długotrwale bezrobotnych, zarówno pod względem ilościowym jak i procentowym jest zameldowanych w miejscowościach: Bardo, Przylęk oraz Brzezina. Natomiast najmniej długotrwale bezrobotnych, zarówno pod względem ilościowym jak i procentowym jest zameldowanych w miejscowościach: Dębowa, Janowiec oraz Grochowa.

Według danych z pierwszego półrocza 2016 roku w Miście Bardo największej długotrwale bezrobotnych, zarówno pod względem ilościowym jak i procentowym jest zameldowanych na ulicach: Głównej, Polnej oraz Krakowskiej. Natomiast najmniej długotrwale bezrobotnych, zarówno pod względem ilościowym jak i procentowym jest zameldowanych na ulicach: Fabrycznej, Leśnej, Mickiewicza i Noworudkiej.

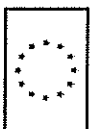

Tabela 24 Długotrwale bezrobotni w Bardzie w I półroczu 2016 roku

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Procent wśród zameldowanych
Bynek	100	4	4,00%
1 Maja	105	0	0,00%
Mielnicza	28	1	3,57%
Fabryczna	154	1	0,65%
Grimwaldzka	158	3	1,90%
Jagiellońska	169	4	2,37%
Kolciowa	98	4	4,08%
Kielowska	106	9	8,16%
Kwiecowa	34	0	0,00%
Łódzka	32	1	3,13%
Młot Paskiej	88	0	0,00%
Rosowicka	71	1	1,41%
Plac Wolności	58	4	6,90%
Polska	499	13	2,61%
Telona	39	0	0,00%
Główna	556	15	2,70%
Chłobowa	8	0	0,00%
Stonieczna	9	0	0,00%
Ogrodnia	29	0	0,00%
Plac Kasztelański	0	0	0,00%
Lipowa	4	0	0,00%
Spaszcowa	17	0	0,00%
Kościuski	176	3	1,70%
Skalna	0	0	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%
Razem	2578	63	2,44%

Źródło: PUP Zabkowice Śląskie 2016

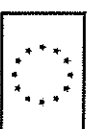

Tabela 25 Długotrwale bezrobotni w Gminie Barda w I półroczu 2016 roku

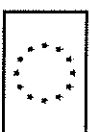
Sołectwo	Liczba zameldowanych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Procent wśród zameldowanych
Puławów	246	9	3,63%
Brażnica	543	15	2,76%
Ogólnica	384	10	2,60%
Przyręt	675	31	4,59%
Janowiec	125	4	3,20%
Dębowna	100	2	2,00%
Dźbanów	204	9	4,41%
Łaskowa	149	8	5,37%
Głuchowa	307	7	2,28%
Razem	2735	95	3,47%

Źródło: PUP Zabkowice Śląskie 2016

W ostatnich latach obserwuje się w Gminie Barda stały spadek bezrobocia, który jest rezultatem aktywności PUP oraz tworzenia programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Zmniejszenie bezrobocia wynika także ze wzrostu inwestycji gospodarczych w powiecie ząbkowickim. Wyniki analiz statystycznych Urzędu Pracy nie są jednak miarodajne, co związane jest z ukrytym bezrobociem zamaskowanym poprzez rzekome zatrudnienie w domowych gospodarstwach rolnych lub z braku rejestracji osób, które utraciły prawo do zasiłków i poszukują pracy samodzielnie, głównie na zasadzie prac dorywczych lub rezygnują z ubezpieczenia społecznego na rzecz braku konieczności okresowego podpisywania list w PUP.

4. Przestępczość

Przestępczość stanowi jeden z ważniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa zwłaszcza w przestrzeni miejskiej stanowi jedno z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Komendy Powiatowej Policji w Ząbkowicach Śląskich łącznie na terenie Barda w 2015 prowadzono 65 postępowań w sprawie wykroczeń. Związane one były z grupą wykroczeń takich, jak: rozboje, bójk i pobicia, kradzieże, zniszczenia mienia, spożywanie alkoholu, itp. Najwięcej postępowań w sprawie wykroczeń , zarówno w przedziale procentowym jak i liczbowym przeprowadzono na ulicach: Głównej, Skalnej oraz Fabrycznej, a najmniej postępowań w sprawie wykroczeń, zarówno w

przedziale procentowym jak i liczbowym przeprowadzono na ulicach: Krakowskiej, Kwiatowej, Leśnej oraz Noworudzkiej.

Tabela 26: Liczba prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia w Bartosiu w 2015 roku

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia	Liczba postępowań na miejscu	Procent wśród wszystkich wykroczeń ¹
Pyret	100	5	0,05	5,2%
1 Maja	105	3	0,03	3,1%
Młkiewicza	28	1	0,04	1,0%
Fabryczna	154	8	0,05	8,3%
Grunwaldzka	158	2	0,01	2,1%
Jagiellońska	109	1	0,01	1,0%
Kolejowa	90	1	0,01	1,0%
Krakowska	146	0	0,00	0,0%
Kwiatowa	34	0	0,00	0,0%
Leśna	32	0	0,00	0,0%
Młgi Parkieł	88	1	0,01	1,0%
Noworudzka	71	0	0,00	0,0%
Pac Wojnowi	58	3	0,05	3,1%
Polina	499	4	0,01	4,2%
Złotna	39	0	0,00	0,0%
Główna	556	24	0,04	25,0%
Chabrowska	8	0	0,00	0,0%
Słoneczna	9	0	0,00	0,0%
Ogrodowa	29	0	0,00	0,0%
Plac Kasztanów	0	1	0,00	1,0%
Łupowa	4	0	0,00	0,0%
Spacerowa	17	0	0,00	0,0%
Kościelna	176	0	0,00	0,0%
Starna	0	11	0,00	11,5%
Cmentarna	0	0	0,00	0,0%
Razem	2578	65	0,03	6,77%

¹ Zinde Komenda Powiatowej Policji w Zakładowach Świątecznych 2015

¹ W odniesieniu do wszystkich wykroczeń na terenie miejscowości Bartos i Gminy Bartos

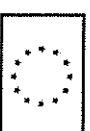

Tabela 27: Liczba prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia w Gminie Bartos w 2015 roku

Sołectwo	Liczba zameldowanych	Liczba prowadzonych postępowań w sprawach o wykroczenia	Liczba postępowań na miejscu	Procent wśród wszystkich wykroczeń
Powonow	248	1	0,00	1,0%
Birzeńca	543	1	0,00	1,0%
Opatow	384	2	0,01	2,0%
Przyłk	675	13	0,02	13,54%
Janowice	125	3	0,02	3,13%
Dębowa	100	2	0,02	2,08%
Dobnow	204	2	0,01	2,08%
Łaskowa	149	4	0,03	4,17%
Grodzowa	307	3	0,01	3,13%
Razem	2735	31	0,01	32,28%

¹ Zinde Komenda Powiatowej Policji w Zakładowach Świątecznych 2015

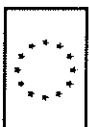
Według danych Komendy Powiatowej Policji w Zakładowach Świątecznych w 2015 roku przeprowadzono łącznie 235 interwencji policji. Najwięcej interwencji, zarówno w przedziale procentowym jak i liczbowym przeprowadzono na ulicach: Głównej, 1 Maja oraz Fabrycznej, a najmniej interwencji, zarówno w przedziale procentowym jak i liczbowym przeprowadzono na ulicach: Kwiatowej, Ogrodowej oraz Leśnej.

Tabela 28: Liczba interwencji policji w Bartosiu w 2015 roku

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba przeprowadzonych interwencji	Liczba interwencji na miejscu	Procent wśród wszystkich interwencji ¹
Pyret	100	10	0,10	3,64%
1 Maja	105	23	0,22	8,36%
Młkiewicza	28	12	0,43	4,36%
Fabryczna	154	23	0,15	8,36%
Grunwaldzka	158	15	0,09	5,45%
Jagiellońska	169	9	0,05	3,37%
Kolejowa	98	13	0,13	4,73%
Kwiatowa	146	11	0,08	4,00%
Leśna	34	1	0,03	0,36%
Młgi Parkieł	32	2	0,06	0,73%
Razem	88	8	0,09	2,91%

¹ W odniesieniu do wszystkich wykroczeń na terenie miejscowości Bartos i Gminy Bartos

² W odniesieniu do wszystkich interwencji na terenie miejscowości Bartos i Gminy Bartos

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba przeprowadzonych interwencji	Liczba interwencji na zameldowanego	Procent wśród wszystkich interwencji ¹
Nowowidza	71	7	0,10	2,55%
Płk Woźniński	50	14	0,24	5,09%
Polina	499	18	0,04	6,55%
Zielona	39	0	0,00%	0,00%
Główna	556	43	0,08	15,64%
Chłobrowa	8	0	0,00	0,00%
Śnieżna	9	0	0,00	0,00%
Ogrodnia	29	1	0,03	0,36%
Plac Karczemnik	0	6	0,00	2,18%
Libowa	4	0	0,00	0,00%
Spaczkowa	17	0	0,00	0,00%
Kociuski	176	10	0,06	3,64%
Skalna	0	6	0,00	2,18%
Cmentarna	0	3	0,00	1,09%
Razem	2578	235	0,09	85,45%

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zgierzach, lata 2015

Tabela: 79. Liczba interwencji policji w Gminie Bardo w 2015 roku

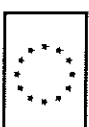
Sołectwo	Liczba zameldowanych	Liczba przeprowadzonych interwencji	Liczba interwencji na mieszkańca	Procent wśród wszystkich interwencji ¹
Polowców	248	1	0,00	0,36%
Breńnica	543	2	0,00	0,73%
Opolnica	384	3	0,01	1,09%
Przytek	675	19	0,03	6,91%
Jarowice	125	3	0,02	1,09%
Dębowina	300	3	0,03	1,09%
Dłabanów	204	2	0,01	0,73%
Łaskówka	149	4	0,03	1,65%
Gródnowa	107	3	0,01	1,09%
Razem	2735	40	0,01	14,59%

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zgierzach, lata 2015

5. Edukacja

Na terenie gminy Bardo działa jedna szkoła podstawowa 6-cio klasowa: Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Komisji Edukacji Narodowej w Bardzie, ul. Polna 1, a także Gimnazjum Publiczne im. Janusza

¹ W odniesieniu do wszystkich interwencji na terenie miejscowości Bardo i gminy Bardo

Kusocińskiego w Przyłęku. Ponadto, w Domu Opieki Społecznej w Opolnicy zlokalizowany jest zespół szkół specjalnych. Gmina Bardo oferuje również opiekę przedszkolną realizowaną przez Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Komisji Edukacji Narodowej w Bardzie z filią w Przyłęku. Obecnie istniejąca sieć szkolna odpowiada potrzebom mieszkańców i jest optymalna z punktu widzenia logistyki dowozów i finansowania działalności oświatowej przez gminę. Gmina, nie zamierza również inwestować w szkolnictwo ponadgminne, wskazując na szkolnictwo zlokalizowane w ośrodkach miejskich.

a) Sprawdzian VI – Kultura

Sprawdzian jest przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz sprawdza, w jakim stopniu składa się z dwóch części, które trwają odpowiednio 80 i 45 minut. Pierwsza część obejmuje wiadomości i umiejętności z języka polskiego oraz z matematyki, w tym wykorzystanie wiadomości i umiejętności z tych przedmiotów w zadaniach oszczędnych w kontekście historycznym lub przyrodniczym. Druga część natomiast zawiera wiadomości i umiejętności z języka obcego nowożytnego. Do części drugiej sprawdzianu uczeń przystępuje z jednego z następujących języków obcych nowożytnych: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego. Do części drugiej sprawdzianu uczeń lub słuchacz przystępuje z tego języka obcego nowożytnego, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

b. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w Zespole Szkolno-Przedszkolnym

W kwietniu 2015 roku uczniowie klas szóstych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Komisji Edukacji Narodowej przystąpili do ważnego egzaminu. Sprawdzian składał się z dwóch części, w trakcie których sprawdzana jest wiedza z języka polskiego, matematyki (w kontekście historycznym i przyrodniczym) oraz z języka obcego, nowożytnego.

Podczas sprawdzianu szóstoklasisty średni wynik szkoły z języka polskiego wyniósł 70%. Na ten wynik zdobyło się 69% punktów przez uczniów klasy VIA i 70% przez uczniów klasy VIB. Średnia gminy wyniosła tyle samo, co średnia szkoły jednakże średnia wojewódzka okazała się nieznacznie wyższa i wyniosła 73%.

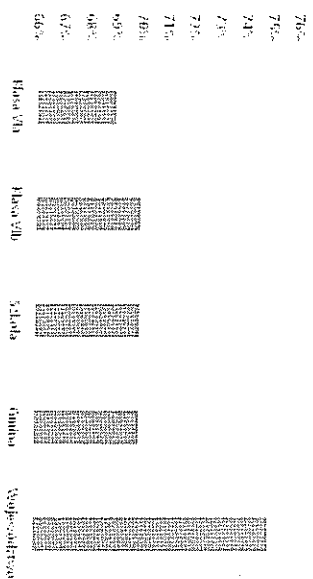

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Język Polski

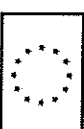
Przyrost 10 Wyniki sprawdzianu VI-Klasisty – język polski
Źródło: Szpilim, Komisja Edukacji Rozwoju w Bardzie

Podczas sprawdzianu VI-Klasisty średni wynik szkoły z matematyki wyniósł 45%. Na ten wynik złożyło się zdobyć 47% punktów przez uczniów klasy VIIa i 43% przez uczniów klasy VIIb. Średnia województwa okazała się kilkanaście procent wyższa i wyniosła 59%.

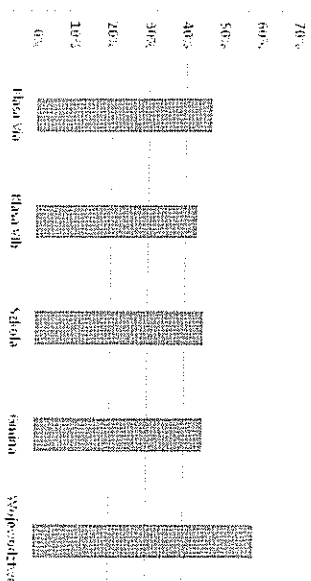

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

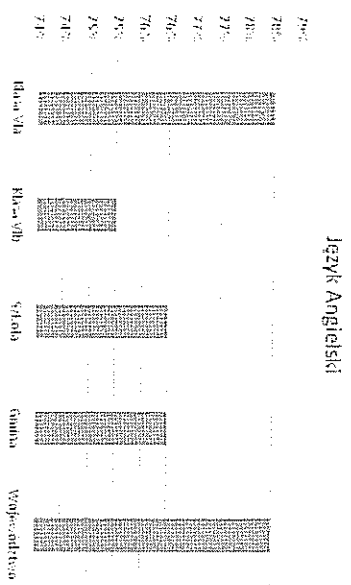

Matematyka

Przyrost 11 Wyniki sprawdzianu VI-Klasisty – matematyka
Źródło: Szpilim, Komisja Edukacji Rozwoju w Bardzie

Podczas sprawdzianu VI – klasisty średni wynik szkoły z języka angielskiego wyniósł 76%. Na ten wynik złożyło się zdobyć 78% punktów przez uczniów klasy VIIa i 75% przez uczniów klasy VIIb. Średnia gminy wyniosła tyle samo, co średnia szkoły jednakże średnia województwa okazała się nieznacznie wyższa oraz równocześnie jednakowa jak wynik klasy VIIa i wyniosła 78%.

Wykres 3.2 Wyniki egzaminu z języka angielskiego
Klasa VIIa - wyniki egzaminu z języka angielskiego w Bardzie

Z powyższych wykresów wynika, że uczniom Szkoły Podstawowej Im. Komisji Edukacji Narodowej w Bardzie najlepiej poszedł test z języka obcego nowożytnego, a najgorzej ten z matematyki. Klasa VIIa uzyskała lepsze wyniki od klasy VIIb w każdej z przedstawionych kategorii. Średnia szkoły w każdym wypadku wynosiła tyle samo, co średnia gminy, ale była kilka lub kilkanaście procent (w przypadku matematyki) niższa od tej wojewódzkiej.

7. Aktywność społeczna

Na przestrzeni lat 2010 – 2014 ilość organizacji pozarządowych na 10 tysięcy mieszkańców była w Bardzie większa zarówno w odniesieniu do kraju, województwa jak i powiatu. Szczególnie pozytywnie na tym tle wyróżnia się obszar wiejski Gminy Barde.

Tabela 30 Liczba organizacji pozarządowych w gminie Barde

Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	27	28	30	32	33
Polska - miasto	30	31	33	35	37
Bardzie	28	30	32	34	36
Obszar wiejski - miasto	30	31	33	35	38
Powiat wiejski	25	26	28	30	31

Powiat wiejski - miasto	0	0	32	34	34
Bardzie	38	38	42	43	45
Bardzie - miasto	32	25	33	36	41
Bardzie - obszar wiejski	43	50	50	50	50

Źródło: GUS

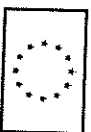
Na terenie Gminy Barde zarejestrowane są w Krajowym Rejestrze Sądowym następujące organizacje pozarządowe:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Brzeźnicy
 2. Ochotnicza Straż Pożarna w Dźbanowie
 3. Ochotnicza Straż Pożarna w Przylęku
 4. Ochotnicza Straż Pożarna w Bardzie
 5. Bardzkie Forum Samorządowe
 6. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Ochrony Zdrowia Przy Domu Pomocy Społecznej W Brzeźnicy
 7. Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Zabytków Barda, Pomoc Poszkodowanym Losowo oraz W Wypadkach Komunikacyjnych
 8. Bardzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole „Spełnione Marzenia”
 9. Stowarzyszenie Pomocy Kobiutom w Kryzysie „Związek Maryny”
 10. Związek Zawodowy Pracowników Domów Pomocy Społecznej w Opinicy
 11. Stowarzyszenie Miłośników Wsi Łaskówka
 12. Stowarzyszenie Aktywnych Brzeźniczan
 13. Fundacja „Serce Barda”
 14. Stowarzyszenie „Przełom Bardzki”
 15. Fundacja Oświatowa „Salamandra”
 16. Stowarzyszenie „Viktoria”
 17. Stowarzyszenie „Bardzie, Kultura”
 18. Stowarzyszenie „Kopciuszka”
- Sektor organizacji pozarządowych, które działają w gminie jest szerszy niż oficjalnie wpisane do KRS podmioty. Należą do niego również liczne organizacje sportowe, turystyczne czy religijne:

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1. „Unia” Bardo
2. „Piasek” Polowców
3. „Ciś” Brzeźnica
4. Red Dragon
5. Black Skorpion
6. Stowarzyszenie „Związek Maryny”
7. KGW Brzeźnica
8. Stowarzyszenie Przełom Bardzki
9. UKS Kusy

Organizacje umożliwiają lokalnej społeczności lokalnej realizowanie projektów i aktywności, które przyczyniają się do rozwoju potencjału społecznego i rewitalizacji gminy.

8. Uczestnictwo w życiu kulturalnym.

O jakości życia mieszkańców świadczy ich uczestnictwo w kulturze. Gmina Bardo oferuje swoim mieszkańcom liczne możliwości zaspokojenia potrzeb kulturalnych.

Ważnym punktem na mapie kulturalnej miasta i gminy jest Centrum Kultury i Biblioteka w Bardzie. Centrum Kultury i Biblioteka w Bardzie powstało 1 stycznia 2016 r. z połączenia Centrum Kultury i Promocji w Bardzie i Biblioteki Publicznej w Bardzie. Centrum kieruje swoją ofertą do dzieci i młodzieży, jak również osób starszych.

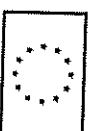
W ramach oferty Centrum znajdują się zajęcia dla dzieci i młodzieży organizowane regularnie w roku szkolnym. Dodatkowo możliwe jest uczestnictwo w warsztatach artystycznych prowadzonych przez ciekawych gości. Dla dzieci spędzających wakacje w gminie organizowane są półkolonie oraz wycieczki. Przykłady działań, w których mogą uczestniczyć mieszkańcy:

- warsztaty artystyczne, np. praca w drewnie, ceramika, balet, taniec, śpiew
- projekty filmowe,
- wycieczki rodzinne,
- koncerty muzyczne,
- Twórcze Piątki
- Wakacje w Mieście

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Centrum organizuje również zajęcia sportowo-rekreacyjne takie jak aerobik, joga, warsztaty teatralne.

Gmina Bardo wraz z Centrum jest organizatorem takich wydarzeń jak:

- Festiwal Bardzkich Cudów
- Dni Barda - Noc Świętojańska
- Jarmark Wielkanocny
- Dni Barda - Jarmark Świętojański
- Międzynarodowe Forum Muzyczne „Bardzkie Lato Organowe”

Na terenie gminy odbywają się również wydarzenia kulturalne o zasięgu krajowym i międzynarodowym, z których najważniejsze to Wrażliwa Cantans.

Regularnie organizowane są koncerty muzyki sakralnej i klasycznej w Bazylice Mniejszej. Na występy przyjeżdża m.in. Zespół „Śląsk”, Orkiestra Symfoniczna i inni zespoły.

W ramach oferty kulturalnej mieszkańcy i turyści mogą uczestniczyć w atrakcyjnych wydarzeniach:

- Orszak Trzech Króli,
- Spływ na BieleCzym,
- Dożynki Gminne,
- Motoserce,
- Fundacja Serce Barda - spotkania na Skalnej Półce,
- Bardo-Szopka.

Bardo to znane centrum pielgrzymkowe. Bazylika Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Bardzie jest ważnym miejscem kultu Maryjnego. Regularnie odbywają się pielgrzymki wiernych z całego kraju. Organizowany jest również odpust parafialny połączony z Pasterką Maryjną.

Organizowane są również imprezy okolicznościowe dla mieszkańców: Złote Gody, odwieczny u Jubilatów 90+, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dzień Kobiet, Dzień Sybiraka.

Funkcje kulturalne realizowane są również w ramach świetlic w miejscowościach:

- Brzeźnica
- Dębowna

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- Działów
- Grochowa
- Janowiec
- Łaskówka
- Opolnica (w Sali budynku CKiB)
- Potworów
- Przyłęk

Mieszkańcy postulują o zwiększenie ilości spotkań, zajęć i warsztatów.

9. Udział w wyborach

d) Wybory do Sejmu i Senatu

Na przestrzeni lat 2001–2015 średnia frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu wynosiła 42,78%.
Największą frekwencję Gmina odnotowała w roku 2007 (47,77%), a najmniejszą w roku 2005 (36,62%).

Tabela 3.1 Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu

Rok	Wybory do Sejmu i Senatu		Frekwencja
	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	
2001	4427	1987	44,88%
2005	4514	1653	36,62%
2007	4679	2235	47,77%
2011	4584	1884	41,10%
2015	4415	1922	43,53%

Źródło: UAMG

e) Wybory prezydenckie

Na przestrzeni lat 2000–2015 średnia frekwencja w wyborach prezydenckich wynosiła 50,63%.
Największą frekwencję Gmina odnotowała w roku 2000 (60,21%), a najmniejszą w roku 2005 (45,40%).

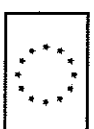
Tabela 3.2 Frekwencja w wyborach prezydenckich

Rok	Wybory prezydenckie		Frekwencja
	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	
2000	4421	2662	60,21%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2005	4496	2041	45,40%
2010	5018	2681	47,72%
2015	4406	2168	49,21%

Źródło: UAMG

f) Wybory samorządowe

Na przestrzeni lat 2006–2014 średnia frekwencja w wyborach samorządowych wynosiła 54,12%.
Największą frekwencję Gmina odnotowała w roku 2010 (57,03%), a najmniejszą w roku 2006 (50,19%).

Tabela 3.3 Frekwencja w wyborach samorządowych

Rok	Wybory samorządowe		Frekwencja
	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba wydanych kart	
2006	4535	2276	50,19%
2010	4521	2588	57,03%
2014	4468	2463	55,13%

Źródło: UAMG

W wyborach do Rady Miejskiej średnia frekwencja wynosiła 54,12%. Największą frekwencję odnotował okręg wyborczy zlokalizowany w Brzeźnicy (56,84%), a najmniejszą lokal zlokalizowany w Bardzie na ulicy Kolejowej (53,41%).

Tabela 36: Prezentacja wyników do Razy Aktywacji

Wybory do Rady Miejskiej 2014			
Orga. Wyborczy	Liczba uprawnionych	Liczba wybranych kandydatów	Frekwencja
Centrum Kultury i Przemysłu	1391	743	53,41%
Bardo ul. Kołpowa 12	1187	672	56,61%
Urząd Miasta i Gminy, Bardo ul. Rynek 2	998	541	54,21%
Podlaskie Gimnazjum, im. Janusza Kusocińskiego, Przylęk ul. Fabryczna 7	892	507	56,84%
Wielki Dom Kultury, Brzeźnica 46			

Zródło: TARG

10. Demografia

Według danych w Gminie Bardo najwięcej mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, a najmniej w wieku przedprodukcyjnym. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym mają znaczną przewagę nad mieszkańcami w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. Najwięcej mieszkańców w wieku produkcyjnym znajduje się na ulicach Głównej oraz Polnej oraz na obszarze sołectwa Przylęk. Najmniej mieszkańców w wieku produkcyjnym znajduje się na ulicach Lipowej, Chabrowej oraz Słonecznej. Najwięcej mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym znajduje się na ulicy Głównej oraz na obszarze sołectw: Przylęk, Opolnica oraz Brzeźnica. Najmniej mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym znajduje się natomiast na ulicach: Chabrowej, Lipowej, Mickiewicza, Spacerowej oraz Słonecznej. Najwięcej mieszkańców w wieku poprodukcyjnym znajduje się na ulicach Głównej oraz Polnej oraz na obszarze sołectwa Przylęk. Najmniej mieszkańców w wieku poprodukcyjnym znajduje się natomiast na ulicach: Lipowej, Chabrowej oraz Słonecznej.

Tabela 35: Struktura wieku mieszkańców w Bardzie w sierpniu 2016 roku

Ulica	Wiek przedprodukcyjny (0-17)	Wiek produkcyjny (18-60 kobiety, 18-65 mężczyźni)	Wiek poprodukcyjny (> 60 kobiety, > 65 mężczyźni)	Razem
1. Majja	15	62	28	105
Chabrowa	0	8	0	8
Fabryczna	21	100	33	154
Główna	69	392	95	556
Grunwaldzka	23	98	37	158
Jagielnicka	24	108	37	169
Kolpowa	17	61	20	98

Ulica	Wiek przedprodukcyjny (0-17)	Wiek produkcyjny (18-60 kobiety, 18-65 mężczyźni)	Wiek poprodukcyjny (> 60 kobiety, > 65 mężczyźni)	Razem
Kociuszki	24	115	37	176
Krakowska	20	87	39	146
Kwiatowa	6	25	3	34
Letna	5	18	9	32
Lipowa	2	2	0	4
Młki Parkowej	16	60	12	88
Mickiewicza	2	18	8	28
Nowowulka	10	44	17	71
Opolowa	5	19	5	29
Orłowska	14	35	9	58
Pac Wolności	61	314	124	499
Polna	9	67	24	100
Rynek	2	7	0	9
Słoneczna	2	11	4	17
Spacerowa	5	27	7	39
Zielona	0	0	0	0
Słabna	0	0	0	0
Poc. Kasztanów	0	0	0	0
Cmentarna	0	0	0	0
Razem	352	1678	548	2578

Zródło: Urząd Bardo

Tabela 36: Struktura wieku mieszkańców Gminy Bardo w sierpniu 2016 roku

Sołectwo	Wiek przedprodukcyjny (0-17)	Wiek produkcyjny (18-60 kobiety, 18-65 mężczyźni)	Wiek poprodukcyjny (> 60 kobiety, > 65 mężczyźni)	Razem
Powroń	49	155	44	248
Brzeźnica	101	360	82	543
Opolnica	69	260	55	384
Przylęk	118	431	126	675
Janowiec	22	81	22	125
Dąbówka	17	61	22	100
Działowa	25	133	46	204
Łaskówka	13	102	34	149
Grodzowa	59	207	41	307
Razem	625	3468	1028	5133

Zródło: Urząd Bardo

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Procentowo najwięcej mieszkańców w wieku produkcyjnym jest zameldowanych na ulicach: Chabrowej, Kwiatowej oraz Słonecznej, natomiast procentowo najmniej mieszkańców w wieku produkcyjnym jest zameldowanych na ulicach: Lipowej, Leśnej oraz 1 Maja. Procentowo najwięcej mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest zameldowanych na ulicach Lipowej, Plac Wolności oraz Słonecznej, natomiast procentowo najmniej mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest zameldowanych na ulicach Chabrowej oraz Słonecznej, a także na terenie sołectwa Łaskówka. Procentowo najwięcej mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest zameldowanych na ulicach: Mickiewicza, Lipowej oraz 1 Maja, natomiast procentowo najmniej mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest zameldowanych na ulicach: Chabrowej, Lipowej oraz Słonecznej.

Tabela 37. Struktura wieku mieszkańców Barda w sierpniu 2016 – przedział procentowy

Ulica	Razem	Procent mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Procent mieszkańców w wieku produkcyjnym	Procent mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
1 Maja	105	14,29%	59,05%	26,67%
Chabrowa	8	0,00%	100,00%	0,00%
Fabryczna	154	13,64%	64,94%	21,43%
Główna	556	12,41%	70,50%	17,09%
Grunwaldzka	156	14,56%	62,03%	23,42%
Jagielonka	169	14,20%	63,91%	21,89%
Kolejowa	98	17,35%	62,24%	20,41%
Kościełny	176	13,64%	65,34%	21,02%
Krałowia	166	13,70%	59,59%	26,71%
Kwiatowa	34	17,65%	73,53%	8,82%
Leśna	32	15,63%	56,25%	28,13%
Lipowa	4	50,00%	50,00%	0,00%
Męci Prątków	88	10,18%	68,18%	21,64%
Mickiewicza	20	7,14%	64,29%	28,57%
Noworudzka	71	14,08%	61,97%	23,94%
Ogrodnia	29	17,24%	65,52%	17,24%
Pl. Wolności	58	24,14%	60,34%	15,52%
Pelna	499	12,22%	62,93%	24,85%
Przytek	100	9,00%	67,00%	24,00%
Słoneczna	9	22,22%	77,78%	0,00%
Spocznia	17	11,76%	64,71%	23,53%
Zielona	39	12,82%	69,23%	17,95%
Słabna	0	0,00%	0,00%	0,00%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ulica	Razem	Procent mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Procent mieszkańców w wieku produkcyjnym	Procent mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
Plac Kieremski	0	0,00%	0,00%	0,00%
Cmentarna	0	0,00%	0,00%	0,00%
Razem	2578	33,65%	65,09%	21,26%

Źródło: UMG Barda

Tabela 38. Struktura wieku mieszkańców Gminy Barda w sierpniu 2015 – przedział procentowy

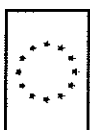
Sołectwo	Razem	Procent mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Procent mieszkańców w wieku produkcyjnym	Procent mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
Porębowo	248	19,76%	62,50%	17,74%
Brzeźnica	543	18,60%	66,30%	15,10%
Ogrodnia	384	17,97%	67,71%	14,32%
Przytek	675	17,48%	63,85%	18,67%
Jarowice	125	17,60%	64,80%	17,60%
Dębownia	100	17,00%	61,00%	22,00%
Dębnowo	204	12,25%	65,20%	22,55%
Łaskówka	149	8,73%	68,46%	22,82%
Gardłowa	307	19,22%	67,43%	13,36%
Razem	5313	15,53%	65,27%	19,20%

Źródło: UMG Barda

W Gminie Barda liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn. Najwięcej kobiet jest zameldowanych na ulicy Głównej oraz na terenie sołectw Brzeźnica oraz Przytek. Najmniej kobiet zameldowanych jest na ulicach: Lipowej, Słonecznej oraz Chabrowej. Najwięcej mężczyzn jest zameldowanych na ulicy Głównej oraz na terenie sołectw Brzeźnica oraz Przytek. Najmniej mężczyzn zameldowanych jest na ulicach: Lipowej, Chabrowej oraz Słonecznej.

Tabela 39. Struktura płci mieszkańców Barda w sierpniu 2016

Ulica	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Razem
1 Maja	68	37	105
Chabrowa	5	3	8
Fabryczna	81	73	154
Główna	286	270	556
Grunwaldzka	84	74	158
Jagielonka	93	76	169
Kolejowa	40	50	98
Kościełny	91	85	176
Krałowia	82	64	146
Kwiatowa	17	17	34

Ulica	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Razem
Leśna	19	13	32
Lipowa	2	2	4
Mieł Pamiel	51	37	88
Mielkewicza	16	12	28
Noworudzka	34	37	71
Ogrodnia	17	12	29
Pl. Wolności	28	30	58
Pólna	265	234	499
Rynek	47	53	100
Stonieczna	4	5	9
Spacerowa	9	8	17
Zielona	21	18	39
Skalna	0	0	0
Plac Kasztelnicki	0	0	0
Cmentarna	0	0	0
Razem	1368	1210	2578

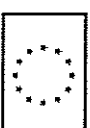
Źródło: UMKG Baranów

Tabela 41: Struktura pól mieszkalnictwa Baranów w sierpniu 2016

Sołectwo	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Razem
Polowców	127	121	248
Bretnica	267	276	543
Opolnica	174	210	384
Przyrętk	350	325	675
Janowiec	67	58	125
Dębowna	53	47	100
Dobanów	105	99	204
Łaskowska	74	75	149
Grochowa	145	162	307
Razem	2730	2583	5313

Źródło: UAG Baranów

Procentowo najwięcej kobiet jest zameldowanych na ulicach: 1. Maja, Chabrowej oraz Leśnej. Procentowo najmniej kobiet zameldowanych jest na ulicach Stoniecznej oraz Rynek oraz na terenie sołectwa Grochowa. Procentowo najwięcej mężczyzn jest zameldowanych na ulicach Stoniecznej oraz Rynek oraz na terenie sołectwa Grochowa. Najmniej mężczyzn zameldowanych jest na ulicach: 1. Maja, Chabrowej oraz Leśnej.

Ulica	Razem	Procentowa liczba kobiet	Procentowa liczba mężczyzn
1. Maja	105	64,76%	35,24%
Chabrowa	8	62,50%	37,50%
Fabryczna	154	52,60%	47,40%
Główna	556	51,44%	48,56%
Grunwaldzka	158	53,16%	46,84%
Jasiełnicka	169	55,03%	44,97%
Kolejowa	98	49,98%	50,02%
Kosiński	176	51,70%	48,30%
Krakowska	246	56,16%	43,84%
Kwiatowa	34	50,00%	50,00%
Leśna	32	59,38%	40,62%
Lipowa	4	50,00%	50,00%
Mieł Pamiel	88	57,95%	42,05%
Mielkewicza	28	57,14%	42,86%
Noworudzka	71	47,89%	52,11%
Ogrodnia	29	58,62%	41,38%
Pl. Wolności	58	48,28%	51,72%
Pólna	499	53,11%	46,89%
Rynek	100	47,00%	53,00%
Stonieczna	9	44,44%	55,56%
Spacerowa	17	52,94%	47,06%
Zielona	39	53,85%	46,15%
Skalna	0	0,00%	0,00%
Plac Kasztelnicki	0	0,00%	0,00%
Cmentarna	0	0,00%	0,00%
Razem			

Źródło: UMKG Baranów

Tabela 42: Struktura pól mieszkalnictwa Uminy Baranów w sierpniu 2016 - przeliczeń procentowy

Sołectwo	Razem	Procentowa liczba kobiet	Procentowa liczba mężczyzn
Polowców	248	51,21%	48,79%
Bretnica	543	49,17%	50,83%
Opolnica	384	45,31%	54,69%
Przyrętk	675	51,85%	48,15%
Janowiec	125	53,60%	46,40%
Dębowna	100	53,00%	47,00%

Działanie	203	51,47%	48,53%
Lata 2014-2020	149	49,66%	50,34%
Główna	307	47,23%	52,77%
Razem	513	51,38%	48,62%

Źródło: Urząd Burmistrz

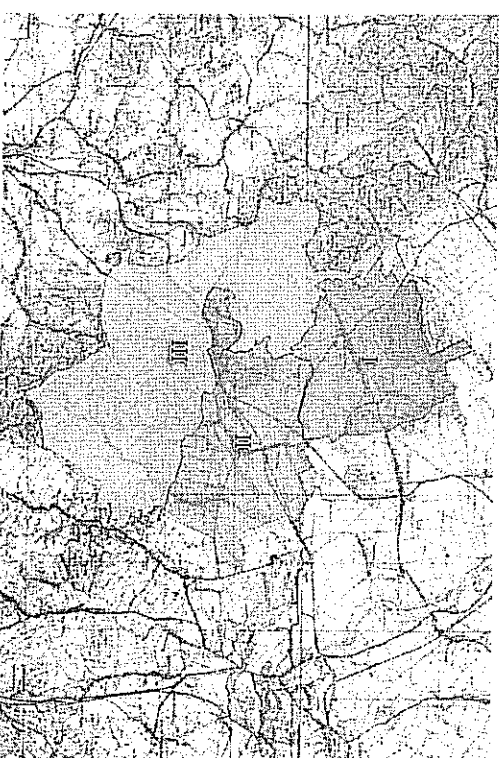
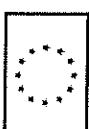
B. Sfera funkcjonalno-przestrzenna

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy wyróżniają się trzy strefy:

- część północna gminy u podnóża Gór Bardzkich,
- część środkowo-wschodnia w rejonie przełomu Nysy Kłodzkiej i wyjścia przełęczy na Niżną Śląską,
- część południowo-zachodnia w obrębie Gór Bardzkich, najniższej południowej, zalesiona i poprzecinana liniami potoków zlewni i przełomu Nysy Kłodzkiej z otwarciem na Kotlinę Kłodzką.

Osadnictwo strefy północnej skupia się wzdłuż ciągów komunikacyjnych z ośrodkami usługowym we wsi Brzeźnica dla potrzeb rolnictwa jak również dla mieszkańców wsi Grochowa i Potworów.

Śródkowo-wschodnia strefa jest bardziej zurbanizowana i załudniona w większości wykorzystywana dla potrzeb przemysłu i rolnictwa z głównym ośrodkiem miejskim obsługującym gminę tj. miastem Baro o wielowiekowych tradycjach ruchu pielgrzymkowego i turystyki. Strefa Gór Bardzkich z dolną przełomu Nysy Kłodzkiej po jej południowo - zachodniej stronie to najbardziej atrakcyjna pod względem przyrodniczym i krajobrazowym część gminy z kształtującym się w tym rejonie ośrodkiem systemu obsługi turystyczno-wypoczynkowej we wsi Opolnica.

*Przypin 13. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Baro
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Burmistrz*

1. Identyfikacja barier komunikacji pieszej oraz barier dla osób niepełnosprawnych

g) *Miasto Baro*

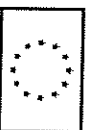
Miasto przecina Droga Krajowa nr 8, co z jednej strony daje mieszkańcom i turystom dobre możliwości komunikacyjne, a z drugiej strony stanowi swoistą barierę dzielącą obie części miasta.

Miasto przecina ul. Główna, która jest główną arterią komunikacyjną. Mieszkańcy podczas spotkań wskazywali na konieczność odnowy nawierzchni ulicy wraz z chodnikami. W Baro występuje wystarczająca ilość przejść dla pieszych, część jednak przejść wymaga odnowienia. Została odnowiona ul. Cmentarna (chodnik, parking przy cmentarzu oraz nawierzchnia) oraz ul. Krakowska – są to drogi prowadzące na szlaki turystyczne. Pilną kwestią jest brak sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych przy DK8, prowadzącym na stację PKP. Przekroczenie drogi w tym miejscu jest niebezpieczne ze względu na natężony ruch tranzytowy. Mieszkańcom dochodzi również

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

konieczność przejścia przez DK8 (na wyjeździe/wjeździe do Barda) przy DPS Zamek. Uciążliwość jest również przejście przez DK8 na przystanek autobusowy w kierunku Wroclawia (autobusy nie wjeżdżają do centrum miasta, co jest również połaczką mieszkańców). W odczuciu społeczności lokalnej jest to bardzo niebezpieczne miejsce. Chodnik przy głównej drodze jest tylko po prawej stronie. Chodnik prowadzi do przystanku autobusowego jak i dojścia do Karczmy Missoni. Chodnik wzdłuż DK8 w części przebiegu jest bardzo wąski, tuż przy pasie ruchu, co zagraża pieszeniu przy przemieszczaniu się w kierunku ul. Polnej oraz Opolnicy.

Miasto stara się dostosować infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Urzędzie Miasta i Gminy Bardo jest dostępna winda przy schodach. Przy Bazylice Mniejszej, głównej atrakcji pielgrzymkowo-turystycznej utworzony został podjazd dla niepełnosprawnych. Toalety miejskie są dostosowane do osób niepełnosprawnych oraz jest do nich swobodne dojście. Do dworca PKP można dojechać z obu stron, jednak przejście przez schody na perony nie jest możliwe dla osoby ograniczonej ruchowo lub na wózku. Większość sklepów znajduje się na poziomie chodnika. Pod sklepem Chata Polska urządzony jest podjazd.

Chodniki w niektórych miejscach są zbyt wąskie, jak np. przy DK8 na ul. Kolejowej w kierunku ul. Polnej – brak możliwości poruszania się tam na wózku. Jako problem pojawia się również brak nawierzchni na ul. Lipowej prowadzącej do Hotelu Bardo i na trasę różniacową – utrudnia to dojście lub dojeżdżanie na wózku dla osoby niepełnosprawnej.

b) *Brzezina*

Na terenie Brzeziny występuje konieczność zaistnienia przed wejściem do świetlicy wiejskiej barierki gwarantującej bezpieczeństwo od strony drogi powiatowej oraz budowy chodników w sołectwie – głównie centrum wsi i wejście na cmentarz. Niezbędne jest także budowanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych.

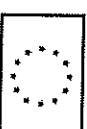
c) *Dębowina*

Na terenie Dębowiny występuje potrzeba budowania przejścia dla pieszych na DK8 (bórnny przystanek). Niezbędne jest także budowanie podjazdu do świetlicy wiejskiej od strony parkingu dla niepełnosprawnych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

d) *Dębowina*

Na terenie Dębowina brak jest przejść dla pieszych (przystanki autobusowe, sklep) oraz brak chodników. Niezbędny jest remont drogi Gminnej (położenie nawierzchni asfaltowej). Potrzebne jest także wykonanie wejścia do świetlicy wiejskiej dla osób niepełnosprawnych.

e) *Grochów*

Na terenie Grochowej brak przejść dla pieszych oraz brak chodników, występuje konieczność ich stworzenia. Ponadto infrastruktura jest nieprzystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

f) *Janowice*

Na terenie Janowca występuje potrzeba chodników, potrzeba przejścia dla pieszych. Ponadto infrastruktura jest nieprzystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

g) *Pchawice*

Na terenie Potworowa brak przejścia dla pieszych oraz brak chodników, za wyjątkiem krótkiego odcinka do świetlicy Wiejskiej do posesji nr 24.

h) *Łosławice*

Na terenie wsi Łosławice istnieją wygrozione tereny do poruszania się pieszych, jednak nie w całej miejscowości. Należy stworzyć odpowiednie warunki do poruszania się pieszych.

i) *Opolnica*

W większości miejscowości nie istnieją bezpieczne obszary dla ruchu pieszych.

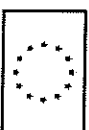
j) *Przyścisł*

W miejscowości mieszkańcy wskazują na brak chodnika na części ulicy Głównej, ul. Kamienieckiej, brak miejsc parkingowych oraz pilną potrzebę remontu drogi powiatowej przez Przyścisł w kierunku Barda.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2. Komunikacja zbierowa.

Mieszkańcy Gminy Bardo jako uciążliwość wskazują niewystarczające rozwiniętą siatkę połączeń komunikacyjnych. Część osób mieszkających w gminie dojeżdża do pracy do miejscowości poza gminą, głównie Żabkowice, Kłodzko. Część osób znajduje zatrudnienie w gminie Bardo i dojeżdża do pracy z miejscowości ościennych, także tych położonych w innych powiatach. Problem dojazdu środkami komunikacji publicznej, czy prywatnej jest zgłaszany jako ważny. Mieszkańcy miejscowości, które nie są obsługiwane przez operatorów (PKP, PKS, busy prywatne) mają utrudniony dostęp do większych ośrodków miejskich. Co skutkuje mniejszym dostępem do wydarzeń kulturalnych, opieki zdrowotnej, miejsc pracy. W gminie znajdują się dwa przystanki PKP: Bardo Śląskie i Bardo Przyłęk. Autobusy PKS oraz prywatne busy zatrzymują się w miejscowościach: Bardo, Brzeźnica, Dębowna, Grocłowa, Opolnica, Potworów, Przyłęk.

Tabela 4.1. Dostępność komunikacji w gminie Bardo

Miejscowość	Przystanek PKP	Przystanek PKS/bus	Operator Komunikacji
Bardo	TAK	TAK	TAK
Brzeźnica	NIE	TAK	TAK
Dębowna	NIE	TAK	TAK
Dzbanów	NIE	TAK	NIE
Grocłowa	NIE	TAK	TAK
Janowiec	NIE	TAK	NIE
Lanówka	NIE	TAK	NIE
Opolnica	NIE	TAK	TAK
Potworów	NIE	TAK	TAK
Przyłęk	TAK	TAK	TAK

Źródło: opracowanie własne

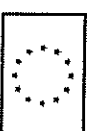
3. Oferta sportowa w Gminie Bardo.

Na terenie Bardo istnieje ciekawa oferta sportowa, z której mogą korzystać mieszkańcy i turyści. W miejscowości Przyłęk w 2010 roku otwarto boisko wielofunkcyjne w ramach programu Orlik. Obiekt cieszy się dużą popularnością. Boiska sportowe znajdują się w miejscowościach: Bardo, Potworów, Brzeźnica, Dzbanów, Janowcu, Grocłowej i Opolnicy.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W szkołach na terenie gminy znajdują się sale gimnastyczne, które są użytkowane przez uczniów, a po lekcjach wynajmowane są dla osób chętnych. Ważnym elementem infrastruktury sportowej jest również boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkółno-Przedszkolnym w Bardzie.

Do swobodnej dyspozycji chętnych jest również siłownia zewnętrzna na placu zabaw w Bardzie. Plac zabaw zostały urządzone w każdej miejscowości.

W Gminie Bardo są trzy drużyny piłki nożnej: „Unia” Bardo grająca w IV lidze, Cis Brzeźnica – A klasa oraz Piasek Potworów grający w B klasie.

Najważniejsze wydarzenia sportowe w Gminie Bardo to:

- Regularne rozgrywki piłkarskie - 3 kluby na terenie Gminy
- Bartzka Piąteczka - bieg przełajowy
- MTB Jesień w Mieście Cudów
- Ogólnopolski Spływ Kajakowy Rzeką Nysa Kłodzka Im. Narcyza Bonadyra
- Janowski Bieg Rodzinny

Wydarzenia współorganizowane przez Gminę Bardo:

- MTB Challenge
- Festiwal Biegów Górskich
- Rajd Tukan
- Rajd o Kropelce

Na terenie gminy znajdują się liczne szlaki rowerowe.

Działalność sportową rozwija m.in. Młodzieżowy Klub Sportowy Red Dragon. Został powołany do życia w czerwcu 2009 r. Stowarzyszenie swoją działalność statutową opiera na dofinansowaniu z Urzędu Miasta i Gminy oraz wsparcia sponsorów, dochodach z prowadzonej działalności statutowej, społecznej pracy swoich działaczy. Klub posiada własną siłownię.

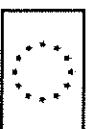
Siedziba Młodzieżowego Klubu Sportowego Red Dragon w Bardzie mieści się w pomieszczeniach „Unii” Bardo przy Centrum Kultury i Biblioteka w Bardzie.

Podobne pole zainteresowań posiada UKS Black Skorpion. Black Skorpion Przyłęk (Professional Armwrestling Team) założona została w 2009 r. Posiada siedzibę: ul. Kamieniecka 16 a, Przyłęk.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zaprasza na treningi osoby chcące uprawiać armwrestling i poprawiać formę fizyczną. Klub osiąga znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej zdobywając medale mistrzostw Polski, Europy i świata.

Na terenie gminy działa również UKS Kusy, który specjalizuje się w sportach kolejarских. Zawodnicy tego klubu zdobywają mistrzostwa Dolnego Śląska w kolarstwie górskim. Klub zrzesza młodzież gimnazjalną, ponadgimnazjalną oraz dorosłych. Natomiast Fundacja Oświatowa „Salamandra” trenuje w kolarstwie górskim najmłodszych: dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

Drużynę sportową posiada również Dom Pomocy Społecznej w Opolnicy, która regularnie bierze udział w rozgrywkach DPSów.

Celem przewodnim Klubów jest przede wszystkim:

- krzewienie aktywności sportowej wśród mieszkańców gminy, głównie młodzieży
- promowanie miasta i gminy od strony pozytywnych wartości związanych ze sportem
- promowanie sportów jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego
- wychowanie młodzieży, przeciwdziałanie agresji i patologii wśród młodzieży
- promocja zdrowego stylu życia

Powyższe cele realizowane są poprzez:

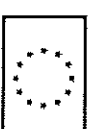
- organizowanie, czy też współorganizowanie różnego rodzaju imprez okolicznościowych typu Majówka, Dzień dziecka, Dni Barda, Zakończenie lata itp.
- uczestnictwo w różnego rodzaju imprezach sportowych
- współpracę i zarazem współzawodnictwo i innymi klubami czy też stowarzyszeniami,

W organizację wydarzeń sportowych, oprócz zaangażowane są, organizacje pozarządowe, a także, sąsiadujące z Bardem samorządy. W ostatnich latach Barde wypromowało się dzięki imprezom sportowym, które cieszą się coraz większą popularnością. Należy zaznaczyć, że wielu dużym przedsięwzięciom sportowym towarzyszą imprezy kulturalne, najczęściej w postaci koncertów, przedstawień plenerowych czy wystaw. Kalendarz imprez kulturalnych i organizowane imprezy sportowe, wynikają w części z uwarunkowań przyrodniczych i środowiskowych. Wykorzystuje się naturalne uwarunkowania terenu oraz tradycje kulturalne.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

C. Sfera gospodarcza

1. Analiza przedsiębiorczości i liczby pracujących

Na terenie miasta i gminy Barde w rejestrze ewidencji działalności gospodarczej w 2015 r. figurowało 447 podmiotów gospodarczych, z czego: 9 w sektorze rolniczym, 30 w sektorze przemysłowym, 62 w sektorze budowlanym. Wśród w/w podmiotów gospodarczych dominują firmy zajmujące się handlem i naprawą pojazdów samochodowych (30,2%), budownictwem (13,9%) oraz przemysłowe (6,7%). Dane te nie uwzględniają jednak osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Umowa	Opis	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł	Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł
Budowa	447	9	30	63	213	21	112	41	10	515	183	78
Wartość inwestycji	7 220	11	727	343	677	44	47	21	21	201	18	18
Dotyczy	1 711	15	167	291	441	40	47	21	21	201	18	18
Dotyczy	480	22	109	54	94	14	20	6	6	119	17	17
Dotyczy	526	14	57	34	219	31	28	7	7	5	15	15
Dotyczy	649	44	63	108	183	16	12	2	2	66	27	27
Dotyczy	214	14	23	51	51	4	5	2	2	1	11	11
Dotyczy	6 259	215	646	887	1742	117	167	81	81	1019	319	319
Dotyczy	71 107	1 203	6 504	7 752	18 144	4156	3 311	996	996	11 218	4 167	4 167
Dotyczy	213 121	4 890	28 402	40 611	64 414	10 309	20 552	20 212	20 212	38 641	31 624	31 624

Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w sprawie zmiany uchwały nr XXV/1050/2019 Sejmiku Miasta i Gminy w Łodzi, w												
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Wartość inwestycji, w tym kosztów pośrednich, w zł

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W gospodarce gminy Bardo dominuje sektor małych i średnich firm usługowo – handlowo - produkcyjnych. Handlem detalicznym, hurtowym i obwoźnym zajmuje się na terenie gminy ponad 200 podmiotów gospodarczych. Rozmieszczenie placówek handlu detalicznego na terenie gminy jest równomierne. W rodzajowej strukturze placówek handlowych różnych branż dominują sklepy o charakterze ogólnym (spożywcze uzupełniane przez sprzedaż artykułów przemysłowych, a także spożywcze, przemysłowe, mięsne). Handel detaliczny w mieście realizowany jest również na jednym stałym targowisku oraz okazjonalnych targowiskach na terenie gminy. Ponadto, na terenie gminy Bardo, obserwuje się malejącą liczbę przedsiębiorców w sektorze publicznym. Spowodowane to zostało procesami restrukturyzacyjnymi, prywatyzacyjnymi, przekształceniami własnościowymi a także ogłoszeniem upadłości. Notowany w latach 1997 – 2000 r. wzrost podmiotów gospodarczych w zakresie budownictwa spowodowany był nagłym wzrostem zapotrzebowania na usługi budowlane w związku z koniecznością odbudowy zniszczeń spowodowanych z roku 1997. Tendencja wzrostu widoczna jest również w sektorze handel i naprawy, chodź tutaj przede wszystkim o handel obwoźny. W zakresie innych podmiotów usługowych, wzrost ich liczby notuje się na przestrzeni kilku lat. Duży odsetek stanowią usługi leśne. Do największych zakładów przemysłowych w gminie Bardo należą: Dołnośląskie Zakłady Magnezylowe – zatrudniające 122 osoby, Lasy Państwowe - 120 osób. Blisko 10 % zatrudnionych pracuje w rolnictwie. Dużą rolę odgrywają również Domy Pomocy Społecznej w Opolinie i Zespół Szkół Specjalnych w Bardzie, które zatrudniają 203 osoby. Pozostałe zatrudnienie to mniejsze zakłady pracy oraz jednostki gminy. Dane o osobach pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się⁴:

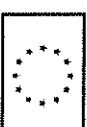
- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy
- pracodawców i pracujących na własny rachunek
- właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie
- inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody
- osoby wykonujące prace nakładczą
- agentów (łącznie z pomagającymi im członkami rodzin oraz pracownikami agentów)
- członków spółdzielni produkcji rolniczej
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

⁴ Źródło: „Województwo Dolnośląskie 2015 - podregion, powiaty, gminy

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W 2015 roku w gminie Bardo pracowały 1082 osoby, z czego 530 kobiet. Odsetek pracujących kobiet stanowił niemal 49%. Liczba pracujących kobiet oscyluje wokół wartości powiatowej (52% pracujących stanowiły kobiety) i ponadregionalnej (50%). Na tle gmin powiatu ząbkowickiego gmina Bardo wypada natomiast nieco gorzej. Tylko dwie gminy miały gorszy współczynnik liczby pracujących kobiet. Była to gmina Stoszewice (44%) i Kamienniec Ząbkowicki (37%).

W 2015 roku w gminie Bardo pracowały 1082 osoby, z czego 530 kobiet. Odszet pracujących kobiet oscyluje wokół wartości powiatowej (52%, pracujących stanowiły kobiety) i ponadregionalnej (50%), na ile gmina powiatu ząbrowskiego gmina Bardo wypada natomiast nieco gorzej. Tylko dwie gminy miały gorzej współczynnik liczby pracujących kobiet. Była to gmina Staszów (44%) i Kamieniec Ząbrowski (37%).

Źródło: GUS, dane z województwa łódzkiego, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy Bardo, dane z formularzy „Pracujący w gospodarstwie”.

Gmina	Osoby	W tym kobiety	Osoby, kobiety, kobiety w wieku produkcyjnym	Pracujący w gospodarstwie	Pracujący w gospodarstwie, kobiety w wieku produkcyjnym	Pracujący w gospodarstwie, kobiety w wieku produkcyjnym, w tym w gospodarstwie indywidualnym	Pracujący w gospodarstwie, kobiety w wieku produkcyjnym, w tym w gospodarstwie indywidualnym, w tym w gospodarstwie indywidualnym
Bardo	1 082	530	46	367	1 206	64	391
Ząbów	1 623	785	46	1 613	1 206	64	391
Żelazów	1 417	916	101	396	1 206	64	391
Żelazów	594	293	64	204	1 206	64	391
Staszów	635	275	31	160	1 206	64	391
Kamieniec Ząbrowski	1 418	530	61	477	1 206	64	391
Częstochowa	1 300	97	64	62	1 206	64	391
Pracujący w gospodarstwie	10 287	5 423	341	3 715	12 773	64	391
Pracujący w gospodarstwie	10 287	5 423	341	3 715	12 773	64	391
Woj. łódzkie	720 031	343 601	6 479	164 092	1 206 718	64	391

Źródło: GUS, dane z województwa łódzkiego, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy Bardo, dane z formularzy „Pracujący w gospodarstwie”.

W 2014 roku struktura prowadzonej działalności w Bardzie rozkładała się procentowo w taki sam sposób jak w kraju: najmniej popularny był sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (2%), kolejny był sektor przemysłu i budownictwa (21%), a najbardziej popularny okazał się sektor pozostałych usług (77%).

W latach 2010 – 2014 w Gminie Bardo liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym odnotowała okres spadku w latach 2010-2012, żeby wzrosnąć w latach 2013 – 2014. Gmina, a zwłaszcza obszar wiejski ma mniejszy w porównaniu do kraju jak i województwa współczynnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Źródło: GUS, dane z województwa łódzkiego, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy Bardo, dane z formularzy „Pracujący w gospodarstwie”.

Jednostka terytorialna	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	11,9	11,6	11,9	12,1	12,2	12,2
Polska - miasto	13,9	13,6	13,8	14,1	14,2	14,2
Łódzkie	12,3	12,0	12,3	12,6	12,7	12,7
Gmina Bardo	9,6	8,7	8,2	8,6	8,8	8,8
Bardo - miasto	10,1	9,4	9,1	9,3	10,0	10,0
Bardo - obszar wiejski	9,0	8,1	7,4	8,0	7,7	7,7

Źródło: GUS, dane z województwa łódzkiego, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy Bardo, dane z formularzy „Pracujący w gospodarstwie”.

W latach 2010 – 2014 w Gminie Bardo saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności odnotował okres znacznego spadku w roku 2013, a w 2012 saldo nadal pozostawało na ujemnym poziomie. W 2013 saldo nabrało wartości dodatniej dzięki w 2014 roku znowu stracił kilka punktów. Gmina pod tym względem wypadła gorzej, zarówno na ile województwa oraz powiatu, a w latach 2010-2013 także na ile kraju.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 49 Liczba wybudowanych nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	42	-10	28	25	14
Polka - miasto	48	-17	32	27	12
Dobroszyce	48	-12	32	37	13
Bardo	25	-61	-18	26	16
Bardo - miasto	17	-68	-11	3	37
Bardo - obszar wiejski	32	-54	-25	47	-4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 49 Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	42	-10	28	25	14
Polka - miasto	48	-17	32	27	12
Dobroszyce	48	-12	32	37	13
Bardo	25	-61	-18	26	16
Bardo - miasto	17	-68	-11	3	37
Bardo - obszar wiejski	32	-54	-25	47	-4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 50 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071
Polka - miasto	1 244	1 235	1 257	1 285	1 297
Dobroszyce	1 135	1 123	1 156	1 194	1 207
Bardo	958	837	784	813	811
Bardo - miasto	1 164	961	925	938	946
Bardo - obszar wiejski	749	692	645	691	600

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 51 Podmioty gospodarcze zatrudniające 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	1495,6	1485,5	1542,1	1593,1	1625,5
Polka - miasto	1808,5	1795,0	1867,7	1932,8	1973,8
Dobroszyce	1650,2	1650,9	1717,0	1793,0	1811,6
Bardo	1388,3	1193	1143,6	1201,3	1198,0

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

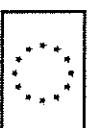

Tabela 52 Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
Bardo - miasto	1679,2	1395,7	1393,6	1392,5	1410,5
Bardo - obszar wiejski	1091,0	1002,2	950,8	1016,3	1000,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 52 Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	65,1	65,0	59,5	59,5	60,6
Polka - miasto	76,8	76,9	71,4	72,1	73,9
Dobroszyce	57,2	57,5	54,2	54,9	56,1
Bardo	48,8	46,2	38,6	30,4	39,0
Bardo - miasto	64,4	65,5	61,6	44,9	57,6
Bardo - obszar wiejski	32,9	27,1	16,4	16,3	21,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 53 Podmioty gospodarcze zatrudniające 50 - 249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające 50 - 249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	12,0	11,9	12,1	12,1	12,2
Polka - miasto	16,4	16,3	16,7	16,8	17
Dobroszyce	11,2	10,9	11,5	11,5	11,6
Bardo	8,1	8,2	8,3	8,3	8,4
Bardo - miasto	5,4	5,5	5,6	5,6	5,8
Bardo - obszar wiejski	11,0	10,8	10,9	10,9	10,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Tabela 54 Podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polka	2	1,9	1,9	1,8	1,8
Polka - miasto	2,9	2,8	2,6	2,8	2,8
Dobroszyce	2	2,0	2	1,9	1,9
Powiat wrocławski - miasto	0,0	0,0	3,2	3,2	3,1
Bardo	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Bardo - miasto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bardo - obszar wiejski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

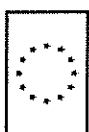

Tabela 55: Liczba podmiotów gospodarczych w Bartosiu w odniesieniu do liczby mieszkańców

Ulica	Liczba zameldowanych	Liczba podmiotów gospodarczych	Procent wśród zameldowanych na ulicy	Procent wśród podmiotów gospodarczych ⁴
Rynek	100	0	0,00%	0,00%
1 Maja	105	6	5,71%	2,05%
Młociewicza	28	1	3,57%	0,34%
Fabryczna	154	14	9,09%	4,79%
Grunwaldzka	158	17	10,76%	5,82%
Jagiellońska	169	11	6,51%	3,77%
Kolejowa	98	8	8,16%	2,74%
Krakowska	146	7	4,79%	2,40%
Kwiatowa	34	1	2,94%	0,34%
Leśna	32	5	15,63%	1,71%
Męgi Paniełaj	86	5	5,66%	1,71%
Nowonulka	71	3	4,23%	1,03%
Plac Wieńści	58	1	1,72%	0,34%
Polna	499	13	2,61%	4,45%
Zielona	39	0	0,00%	0,00%
Główna	556	65	11,69%	22,26%
Chłobrowa	8	0	0,00%	0,00%
Słoneczna	9	1	11,11%	0,34%
Ogrodnia	29	3	10,34%	1,03%
Plac Karłowicki	0	0	0,00%	0,00%
Lipowa	4	1	25,00%	0,34%
Spacernowa	17	2	11,76%	0,68%
Kościuski	176	10	5,68%	3,42%
Słabna	0	0	0,00%	0,00%
Cmentarna	0	0	0,00%	0,00%
Razem	2578	174	6,75%	59,59%

Źródło: Cyfrowanie wyborów na podziałową demografię GUS

Tabela 56: Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Bartosio w odniesieniu do liczby mieszkańców

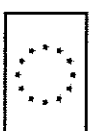
Sołectwo	Liczba zameldowanych	Liczba podmiotów gospodarczych	Procent wśród zameldowanych na ulicy	Procent wśród podmiotów gospodarczych ⁴
Potworów	248	10	4%	3,42%
Breżnica	543	24	4%	6,22%
Opatkica	384	19	4,03%	6,51%
Przytk	675	31	4,42%	10,63%

⁴ W odniesieniu do wszystkich podmiotów gospodarczych na terenie miasta Bartosio i gminy Bartosio

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Sołectwo	Liczba zameldowanych	Liczba podmiotów gospodarczych	Procent wśród zameldowanych na ulicy	Procent wśród podmiotów gospodarczych ⁴
Janowiec	125	6	4,95%	2,05%
Dębowna	100	2	4,59%	0,68%
Dobanów	204	12	4,80%	4,11%
Łaskówka	149	6	2,00%	2,05%
Grodzowa	307	8	5,88%	2,74%
Razem	775	118	4,31%	40,41%

Źródło: Cyfrowanie wyborów na podziałową demografię GUS

2. Analiza dostępu usług

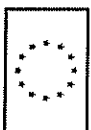
⁶¹ Miasto Bartosio

Obiekty strefy usługowej:

- Liczne małe sklepy spożywcze (wysokie ceny),
- punkty usługowe typu fryzjer, kosmetyczka,
- mechanicy samochodowi
- poczta oraz dwa punkty odbioru paczek,
- dwie wypożyczalnie rowerów,
- targ,
- weterynarz - dwa gabinety,
- dwie apteki,
- dwie przystanki z pontonami,
- straż pożarna.
- dwie restauracje, pizzeria, smażalnia pstrąga (sezonowo)
- przychodnia czynna tylko w dni robocze.

Wady strefy usługowej:

- brak dyskontu,
- brak całonocnej opieki medycznej,
- brak lekarzy specjalistów,
- brak opieki lekarskiej w szkole,
- brak opieki nad starszymi,

- brak ziobka,
- niedostateczna pomoc dla osób uzależnionych,
- brak policji, brak prewencji, pleszych patroli policji - dzielnicy pełni dyżur jedynie kilka godzin w tygodniu.

b) Kępczyna

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczy
- ochotnicza straż pożarna
- plekarnia
- biblioteka publiczna
- świetlica wiejska

Wady strefy usługowej:

- brak dostępu do lekarza,
- brak patroli policji,
- brak oznakowania numeracji budynków.

c) Dąbrowa

Obiekty strefy usługowej:

- świetlica wiejska.

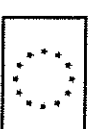
Wady strefy usługowej:

- brak sklepu,
- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza,
- brak parkingu z kostki koło świetlicy wiejskiej.

d) Działany

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczy,

- świetlica wiejska,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- zakład naprawy maszyn rolniczych,
- zakład blacharstwa samochodowego,
- zakład usług dekarstkich.

Wady strefy usługowej:

- brak dostępu do lekarza osób starszych,
- brak komunikacji autobusowej do innych miast Gminy.

e) Grodziska

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczy
- świetlica wiejska

Wady strefy usługowej:

- brak komunikacji miejskiej,
- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza.

f) Janowiec

Obiekty strefy usługowej:

- świetlica wiejska
- miejsca spotkań: boisko, park nad Nysą, Kamieniołom, plac zabaw,

Wady strefy usługowej:

- brak wodociągu,
- brak zagospodarowania przestrzeni boiska,
- brak sklepu,
- brak oznakowania szlaków turystycznych biegnących przez Janowiec,
- brak przystani dla kajaków,

- brak programów i działalności świetlic wiejskich
- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza,
- brak komunikacji miejskiej.

g) Polkowice

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczo-gospodarczy
- świetlica wiejska
- mechanicy samochodowi,
- prywatna komunikacja autobusowa.

Wady strefy usługowej:

- brak komunikacji miejskiej,
- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza.

h) Przysiek

Obiekty strefy usługowej:

- sklepy spożywczo-gospodarcze,
- mechanicy samochodowi,
- prywatna komunikacja autobusowa.
- Ochotnicza Straż Pożarna

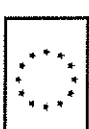
Wady strefy usługowej:

- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza.

i) Opoczno

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczo-gospodarczy,

- Dom Pomocy Społecznej,
- prywatna komunikacja autobusowa.

Wady strefy usługowej:

- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza.

j) Łoskotki

Obiekty strefy usługowej:

- sklep spożywczo-gospodarczy,
- prywatna komunikacja autobusowa
- świetlica wiejska

Wady strefy usługowej:

- brak patroli policji,
- brak dostępu do lekarza.

W gminie można skorzystać z następującej oferty usług zdrowotnych świadczonych poza NFZ: pulmonolog, dentysta, rehabilitacja w OPS Zamek oraz w ramach NFZ: podstawowa opieka zdrowotna, dentysta.

3. Noclegi

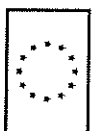
Na terenie gminy istnieją dogodne warunki do rozwijania turystyki. Środowisko przyrodnicze i kulturowe sprzyja powstawaniu nowych obiektów noclegowych. Systematyczny wzrost ilości turystów przekłada się na zwiększanie ilości noclegów udzielanych na terenie gminy.

Tabela 57: Miejsce udzielone noclegom polskim na 1000 mieszkańców w 197.

Jednostka terytorialna	Noclegi udzielone turystom polskim na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	1 187	1 207	1 301	1 312	1 393
polka - miasto	1 353	1 390	1 489	1 530	1 620
Dzielnice	1 302	1 361	1 575	1 654	1 812
Bardzo	421	401	452	541	552
Bardzo - miasto	858	819	887	1069	1087
Bardzo - obszar wiejski	30	31	33	34	36

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zobacz opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 54. Liczba udzielonych rezerwacji pokojów na 1000 mieszkańców

Indywidualne tereny	Miejsc udzielonych rezerwacji na 1000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
Pobka	261	276	308	324	338
Pobka - miasto	384	408	438	487	506
Dołostykie	348	352,0	387	380	388
Bardo	0	0	0,73	0,36	0
Bardo - miasto	0	0	1	0	0
Bardo - obszar wiejski	0	0	0	0,71	0

Zobacz opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 55. Liczba obiektów noclegowych w Bardzie

Ulica	Liczba obiektów noclegowych	Procent wśród wszystkich miejsc noclegowych
Rynek	1	8%
1 Maja	0	0%
Nikiszowska	0	0%
Fabryczna	0	0%
Grunwaldzka	2	15%
Jagiellońska	0	0%
Kolejowa	0	0%
Kraśkowska	2	15%
Kwaśniewa	1	8%
Leśna	0	0%
Miejska Pańskich	1	8%
Młoczeńska	0	0%
Plac Wolności	1	8%
Polska	1	8%
Zielona	0	0%
Główna	2	15%
Cichańska	0	0%
Słoneczna	0	0%
Ogrodnia	0	0%
Plac Kaskielanów	0	0%
Lipowa	1	8%
Spacernia	0	0%
Kościuszki	1	8%
Szajna	0	0%
Cmentarna	0	0%
Razem	13	100%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zobacz opracowanie własne na podstawie danych z GUS

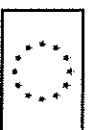
Tabela 56. Liczba obiektów noclegowych w Bardzie

Ścieżka	Liczba obiektów noclegowych	Procent wśród wszystkich miejsc noclegowych
Powiatów	1	5%
Brzezina	2	10%
Opole	3	15%
Przytę	0	0%
Jarowiec	1	5%
Dębowa	1	5%
Działów	0	0%
Luków	2	10%
Grodzka	0	0%
Razem	20	100%

Zobacz opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Najwięcej miejsc noclegowych znajduje się w mieście Bardo. Największym obiektem hotelowym z nowoczesną ofertą i dużą bazą noclegową jest Hotel Bardo, który posiada sale konferencyjne, restaurację i kawiarnię, basen i strefę wellness. Popularnymi obiektami noclegowymi są również:

- Zjazd Złoty Lew
- Zjazd Złote Wrota
- Dom Wypoczynkowy Bardo
- Dom Wczasów Dziecięcych w Bardzie
- Apartamenty Żywioły
- Pokoje Gościnne Bardo
- Pokoje w Karzynie Młoczeń
- Agroturystyka Pod Lasem
- Agroturystyka Uroczysko
- Willa Ina
- Chrobówka
- Dom Pod Słońcem
- Agroturystyka Pod Nutami
- Domek Mysłowski
- Agroturystyka Pod Cisową Górą
- Agroturystyka Pod Świerkami.

Rozwój bazy noclegowej i posiadanie zróżnicowanej oferty dla grup klientów o różnej zasobności jest istotne dla rozwoju gminy w oparciu o turystykę.

D. Sfera techniczna i środowiskowa

1. Obszary zdegradowanej zabudowy

Na terenie Miasta Barde oraz sołectw: Brzeźnica, Dębowina nie odnotowano terenów zdegradowanej zabudowy. Tereny zdegradowanej zabudowy występują na terenie sołectwa Grochowa (prywatne budynki mieszkalne i gospodarce oraz budynek wspólnoty mieszkaniowej, którym jest świetlica wiejska), Janowiec (stodoła, która może ulec zawaleniu przy nr 2), Potworów (większość zabudowań mieszkalnych i gospodarczych takich jak stodoły, komórki, garaże powstała na początku XX wieku. Katastrofą budowlaną grozi ok. 5 zabudowań gospodarczych oraz mur oporowy przy rzce Misaniec na odcinku ok. 100 m), Dżbanów (budynek o złym stanie technicznym).

2. Gospodarka niskoemisyjna

W 2015 roku w gminie Barde produkcja energii ze źródeł odnawialnych realizowana jest głównie z biomasy i w niewielkim, pomijalnym statystycznie zakresie z energii słonecznej i płytkiej geotermii oraz energii spadku wód. Szczegółowe dane uzyskane na podstawie ankiet, lustracji gminy oraz wywiadów przeprowadzonych z sołtysami zamieszczono poniżej.

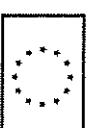
Tabela 6.1. Źródła i systemy przekazywania energii w gminie Barde w 2015 roku

Rodzaj paliwa węgiel/energia elektryczna	Ilość domów dla danej instalacji	Udział procentowy domów z daną instalacją w sołectwie	Rodzaj zastosowanej instalacji OZE	Ilość domów z zastosowaniem instalacji OZE	Udział procentowy instalacji OZE w sołectwach
drewno/energia elektryczna	20	3,30%	kolokatory słoneczne	13	2,10%
węgiel/drewno/ energia elektryczna olej opałowy	574	94,10%			
gaz LPG	5	0,80%			
	4	0,70%	pompa ciepła	2	0,30%

Źródło: UMG Barde

ef) Energia wiatrowa

W zakresie energetyki wiatrowej warunki panujące w gminie Barde są niezadawalające. Aktualnie na terenie gminy nie występują urządzenia produkujące energię z wiatru. W najbliższej przyszłości nie

przewiduje się rozwój energetyki wiatrowej. W gminie aktualnie prowadzone są rozmowy z inwestorem dotyczące budowy elektrowni wiatrowej. Aktualizowane jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Barde. Przewidywana moc elektrowni wiatrowych około 8-12 MW. Inwestycja nie została zgłoszona i ujęta w PGN dla Barde.

h) Energia spadku wód

W zakresie energetyki wodnej na terenie gminy Barde aktualnie działają dwie małe elektrownie wodne o łącznej mocy 790 kW. W najbliższych latach 2015-2020 nie przewiduje się rozwoju energetyki wodnej. Według danych uzyskanych w gminie łączna średnia produkcja energii z elektrowni wodnych w 2013 i 2014 roku wynosiła średnio 4 490 MWh.

fi) Energia słoneczna

W zakresie energetyki solarnej na terenie gminy Barde występują średnie warunki nasłonecznienia, pozwalające pozyskać około 1000 – 1100 kWh/m² z powierzchni czynnej kolektora słonecznego. Ze względu na program wsparcia realizowany przez NFOŚiGW powstało kilkanaście instalacji termicznych. W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji zlokalizowano 13 przydomowych termicznych instalacji solarnych, produkujących ciepłą wodę użytkową, łączna szacunkowa produkcja energii cieplnej ze słońca wynosi 77 500 kWh/rok. Nie zaobserwowano instalacji PV. Należy liczyć się z szybkim wzrostem instalacji produkujących prąd elektryczny lub energię ciepłą ze słońca.

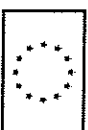
gj) Geotermia

Geotermia głęboka - W zakresie geotermii głębokiej istnieją teoretyczne możliwości wykorzystania energii ziemi. Ze względu na brak odpowiednich działań tym zakresie nie przeprowadzono bardziej szczegółowych analiz, które potwierdziłyby możliwości wykorzystania energii geotermalnej. **Geotermia płytka** - warunki gruntowe dla rozwoju geotermii płytkiej miejscami dostateczne, miejscami są zadowalające, zależnie od lokalnych warunków wodno-gruntowych. Aktualnie w zakresie geotermii płytkiej zintensyfikowano 2 przydomowych instalacji grzewczych, opartych o pompy ciepła. Udział energii geotermalnej z geotermii płytkiej jest aktualnie pomijalny. Istnieją przesłanki ekonomiczne i energetyczne wzrostu produkcji energii z geotermii płytkiej.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2) Rozprawa

Aktualnie większość budynków zlokalizowanych w niezagzylfikowanych sołectwach ogrzewana jest za pomocą kotłów stałopalnych wykorzystujących również biomasę. Pokrycie zapotrzebowania na ciepło realizowane z biomasy waży się w przedziale od 30% do nawet 100%. Nadleśnictwo w Bardzie dostarcza na rynek rocznie 7000 - 8000 m3 biomasy o łącznej wartości energetycznej wynoszącej 242 000 MWh. Tylko nieznaczna część trafia na rynek lokalny. Dodatkowo na rynku wykorzystywane jest do spalania drewno budowlane oraz wiatrolomy o nieznanej wartości energetycznej.

Na podstawie szacunków określono, że aktualnie wykorzystywane jest około 26 660 MWh. Na podstawie ankietyzacji oraz listy gminy stwierdzono, że średnie wykorzystanie biomasy do celów grzewczych wynosi od 30-60%, średnio ok. 40%. Całkowitego zapotrzebowania na ciepło. Należy zauważyć, że produkcja ciepła w budynkach mieszkaniowych realizowana jest w piecach kałowych, kominkach lub małych sprężonych kotłach wielopaliwowych. Pomimo uznania biomasy, jako paliwa ekologicznego, spalanie biomasy w tego typu urządzeniach jest przyczyną emisji. Brak jest bilansu energetycznego biomasy. Trudno jest, więc oszacować dalsze możliwości wykorzystania tego paliwa do celów energetycznych w gminie. Biopaliwo - na terenie gminy Barde nie występują producenci biopaliw oraz urządzenia funkcjonujące na biopaliwa. Istnieje jedynie zużycie biopaliwa zawartego w paliwach zużywanych w transporcie. Biogaz - na terenie gminy Barde nie zlokalizowano biogazowni oraz urządzeń produkujących energię z biogazu.

3. Gospodarka odpadami.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych znajduje się na terenie oczyszczalni ścieków przy DK8. Punkt czynny jest dwa razy w tygodniu - we wtorek i w czwartek od godziny 10 do 17.00. Do PSZOK-u przyjmowane są selektywnie zebrane odpady komunalne pochodzące z terenu gminy Barde, wytworzone i dostarczane przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na których nie zamieszkuje mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. Dłgie wysypiska na bieżąco są usuwane zgodnie ze zgłoszeniami. Odpady komunalne odbiera Eneris Surowce SA w Krapkowiecach.

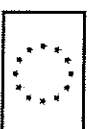
Tabela 6.2. Zestawienie ankietyzacji mieszkańców dla PSZOK - I połowa 2016 r.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Styczeń (masa kg)	Luty (masa kg)	Marec (masa kg)	Kwiecień (masa kg)	Maj (masa kg)	Czerwiec (masa kg)	Razem
Profilery i wyprawki metod odciążania	10 01 07	0	0	0	1800	0	0	1800
Odpady z budownictwa	10 06 04	0	0	0	0	10	0	10

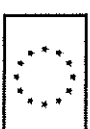
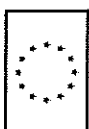

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Styczeń (masa kg)	Luty (masa kg)	Marec (masa kg)	Kwiecień (masa kg)	Maj (masa kg)	Czerwiec (masa kg)	Razem
Opakowania - inne części, przy bielony	15 01 01	0	0	0	0	8	0	8
Opakowania z tworzyw szklanych	15 01 02	5	30	0	0	0	0	35
Opakowania z drewna	15 01 03	0	0	0	0	0	0	0
Opakowania z metali	15 01 04	0	0	0	0	0	0	0
Opakowania ze stali	15 01 07	5	15	0	15	15	0	50
Zużyte opony	16 01 03	10	0	20	71	126	235	462
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórki i remontów	17 01 01	0	0	0	100	0	0	100
Gruz ceglany	17 01 02	0	0	0	0	0	0	0
Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	17 01 03	0	50	0	0	40	0	90
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanoego, materiałów ceramicznych	17 01 07	0	1000	450	2100	850	1610	6010
Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (inne)	17 01 08	0	0	100	0	0	0	100
Uszkodzone opony, opony dłgie itp.	17 01 80	300	0	0	1600	130	0	2030
Drewno	17 02 01	0	0	0	0	0	0	0
5410	17 02 02	0	0	0	0	1010	0	1010
Tworzywa sztuczne	17 02 03	0	0	60	200	90	70	420
Materiały izolacyjne niezawierające azbestu oraz substancji niebezpiecznych	17 06 04	0	0	30	0	45	120	195
Materiały konstrukcyjne zawierające peps niebezpieczne substancjami niebezpiecznymi	17 08 02	50	30	160	30	410	0	680
Papier i tektura	20 01 01	5	40	130	40	5	0	220
5410	20 01 02	0	0	0	0	0	0	0
22	20 01 03	0	0	0	0	0	0	0
Odrzet	20 01 10	40	0	0	0	50	0	100
Tektura	20 01 11	0	0	0	0	0	0	0
Lampy (fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć)	20 01 21	0	0	0	0	0	0	0
Urządzenia zawierające tleny	20 01 23	0	0	0	0	0	0	0

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Sztywny (masa kg)	Liny (masa kg)	Materiały (masa kg)	Włókna (masa kg)	Mięk (masa kg)	Ciepły (masa kg)	RAZEM
Obleg i bieżące jadalne	20 01 25	0	0	0	0	0	0	0
Farby, lustra, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	20 01 27	0	0	0	0	0	0	0
Farby, wazki, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice (inne)	20 01 28	0	0	0	0	0	0	0
Baterie i akumulatory (z wyjątkiem baterii i akumulatorów zawierających substancje niebezpieczne)	20 01 33	0	0	0	0	0	0	0
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające substancje niebezpieczne (bez freonu, rtęci i stłabliw)	20 01 35	10	47	140	10	80	0	287
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (bez freonu, rtęci oraz niebezpiecznych stłabliw)	20 01 36	0	0	0	0	40	200	240
Browno niebezpieczne substancji	20 01 38	0	0	0	0	0	0	0
Tworzywa sztuczne	20 01 39	25	130	310	70	60	45	440
Metal	20 01 40	0	0	0	0	0	0	0
Odpady z ogrodnictwa i parków miejskich (biodegradowalne)	20 02 01	0	0	0	60	130	250	500
Główna i ziemia, w tym kamienie	20 02 02	0	0	0	0	0	0	0
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	40	330	310	150	450	660	1940
Odpadki wielkogabarytowe	15 01 05	0	0	0	0	0	0	0
Baterie i akumulatory (inne)	20 01 34	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM		490	1672	1510	526	3610	3180	16727

Zmiana ul. Bardo

W gminie Bardo produkcja odpadów zmieszanych na jednego mieszkańca jest mniejsza niż średnia w Polsce. Poztywnie wyróżnia się na tle całego województwa.

Tabela 63 Ilość odpadów na 1 mieszkańca

Rodzaj odpadów	Odpady zmieszane na 1 mieszkańca					2014/2015
	2010	2011	2012	2013	2014	%
Polska	238,3	229,5	222,5	212,9	215,2	-9,7
Polska - miasto	316,9	302,3	291,5	272,9	266,3	-16,0
Dołki	316,7	291,3	284,3	261,1	269,0	-15,1
Bardo	190,1	168,7	189,5	205,8	197,3	3,8
Bardo - miasto	203,9	177,7	216,8	231,6	235,6	15,5
Bardo - obszar wiejski	176,1	159,5	162,3	180,4	159,8	-9,3

Zmiana GDS

Ilość odpadów zmieszanych w całym kraju sukcesywnie spada. W Gminie Bardo nieznacznie wzrasta, ale mimo to utrzymuje się na relatywnie stałym poziomie.

1. Zdegradowane obszary komunalne

Na terenie Gminy Bardo znajdują się 64 zdegradowane budynki. Część z nich jest własnością gminy, ale znaczna większość z nich jest współwłasnością gminy. Najwięcej zdegradowanych budynków znajduje się na ulicach Głównych oraz Rynek oraz na obszarze sołectwa Przyłęk.

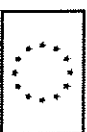
Tabela 64 Zdegradowane budynki na terenie Gminy Bardo

Ulica/Sołectwo	Uczta budynków (100% własność Gminy Bardo)	Uczta budynków (współwłasność Gminy Bardo)	Uczta budynków
Katowice	1	3	4
Maki Parkiel	1	1	2
Ogródowa	3	0	3
Rynek	1	6	7
Główna	0	25	25
Kolejowa	0	4	4
Noworudzka	0	2	2
pl. Wolności	0	3	3
Polska	0	1	1
Przyłęk	0	7	7
Grodzka	0	2	2
Zimowice	0	2	2

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Ulica/Sokół	Liczba budynków (100% własność Gminy Baranów)	Liczba budynków (współwłasność Gminy Baranów)	Liczba budynków
Opólnica	0	2	2
Razem	6	58	64

Źródło: UMieG Baranów

Najwięcej budynków wybudowanych przed 1945 rokiem znajduje się na ulicach Główna oraz Rynek oraz na obszarze sołectwa Przyłęk.

Tabela 65: Budynki wybudowane przed 1945 rokiem na terenie Gminy Baranów

Ulica	Liczba budynków wybudowanych przed 1945 rokiem (100% własność Gminy Baranów)	Liczba budynków wybudowanych przed 1945 rokiem (współwłasność Gminy Baranów)	Liczba budynków wybudowanych przed 1945 rokiem
Kamienica	0	3	3
Mieki Pankle	0	1	1
Rynek	1	6	7
Główna	0	25	25
Kolejowa	0	4	4
Noworolnika	0	2	2
Pl. Wolności	0	3	3
Przyłęk	0	7	7
Grodzka	0	2	2
Jasowiec	0	2	2
Razem	1	55	56

Źródło: UMieG Baranów

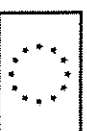
Tabela 66: Obiekty użytkowe na terenie Baranów

Ulica	Liczba obiektów użytkowych	Procent wśród obiektów użytkowych
Rynek	5	6%
1 Maja	3	2%
Miekiwicz	2	1%
Fabryczna	4	3%
Gruswaldzka	4	3%
Jasiełowska	0	0%
Kolejowa	5	4%
Krałowska	5	3%
Kwiatowa	0	0%
Leśna	0	0%
Maki Parkowej	16	10%
Noworolnika	6	4%
Plac Wolności	3	2%
Pobna	2	1%

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zielona Główna	0	0%
Chładowska	49	31%
Sloneczna	0	0%
Ogrodnia	0	0%
Plac Kasztanów	0	0%
Lipowa	0	0%
Spacerowa	0	0%
Kociszki	0	0%
Stalowa	0	0%
Pogorze	21	13%
Razem	109	69%

Źródło: UMieG Baranów

Tabela 67: Obiekty użytkowe na terenie gminy

Sołectwo	Liczba obiektów użytkowych	Procent wśród obiektów użytkowych
Potworów	3	2%
Brzezina	8	5%
Opólnica	3	6%
Przyłęk	18	11%
Jasowiec	2	1%
Dębowa	0	0%
Dziarów	1	1%
Latowska	6	4%
Grodzka	2	1%
Razem	155	100%

Źródło: UMieG Baranów

2. Zasoby mieszkaniowe

Informacje o zasobach mieszkaniowych dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu, pracowni, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń przeznaczonych na cele mieszkaniowe, a z różnych względów zamieszkanym (pomieszczeń inwentarskich, barakowców, staków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkaniowych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

ścianami) o obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście. Iżba to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni, co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój jak i kuchnię, jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji. Dane o liczbie, iż w mieszkaniach uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej. Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoju, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Jak wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego liczba budynków mieszkalnych na przestrzeni lat 2010-2014 w gminie Bardo sukcesywnie wzrasta. W 2014 roku liczba ta wyniosła 1044, co stanowi 4,4% wzrostu w stosunku do roku 2010. Pod względem wzrostu liczby budynków mieszkalnych, gmina Bardo wypada bardzo korzystnie na tle pozostałych gmin powiatu Ząbkowickiego, gdyż to właśnie w gminie Bardo zanotowano najwyższy współczynnik wzrostu liczby budynków mieszkalnych w powiecie ząbkowickim (1,6%). Wartość ta jest także porównywalna z wartością dla podregionu Wałbrzyskiego (1,6%).

Tabela 63 Liczba budynków mieszkalnych w gminie Bardo w latach 2010-2014. Gmina Bardo na tle powiatu, podregionu i województwa *

Gmina	2010	2011	2012	2013	2014	Współczynnik wzrostu w latach 2010-2014 (%)
Bardo	1 000	1 014	1 030	1 035	1 044	4,4
Ząbkowice Śląskie	2 921	2 961	2 986	2 995	3 014	1,4
Ziębice	3 095	3 124	3 126	3 132	3 136	1,3
Złoty Stok	913	931	934	935	937	2,6
Szostów	1 175	1 178	1 181	1 183	1 190	1,6
Kamieniec Ząbkowicki	1 578	1 573	1 579	1 583	1 587	0,6
Ciepłowody	690	644	647	649	652	-5,5
Powiat ząbkowicki	11 372	11 425	11 483	11 512	11 560	1,6
Podregion Wałbrzych	75 137	77 302	77 779	78 222	78 727	4,8
Województwo dolnośląskie	332 096	346 299	350 637	355 402	360 716	9,4

* Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, Bazylii Regionalnych GUS.

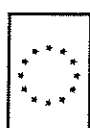
Zgodnie z danymi GUS, wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Bardo na koniec 2014 roku wyniosła 1 848 mieszkań, w tym 20 lokali socjalnych, o łącznej powierzchni 148 780 m². Przeciętna

* Dane dotyczą budynków mieszkalnych i mieszkalno-użytkowych, jeśli posiadają jedno mieszkanie

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

powierzchnia użytkowa tych mieszkań to 80,5 m², co plusuje gminę na 4 miejscu wśród gmin z powiatu ząbkowickiego. Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę wyniosła 27 m², co także oscyluje wokół średniej wartości na tle gmin z powiatu ząbkowickiego.

Tabela 63 Zasięg mieszkaniowy gminy Bardo w 2014 roku w odniesieniu do powiatu, regionu i kraju

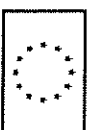
Gmina	Liczba mieszkań ogółem	Liczba izb ogółem	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na 1 mieszkanie	Liczba osób na 1 izbę	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę (m ²)
Bardo	1 848	7 531	148 780	4,08	2,98	0,73	80,5	27,0
Ząbkowice Śląskie	8 421	30 504	559 873	3,62	2,67	0,74	71,2	26,7
Ziębice	6 160	23 182	461 878	3,76	2,89	0,77	75,0	26,8
Złoty Stok	1 697	6 535	129 581	3,85	2,76	0,72	76,4	27,6
Szostów	1 725	7 701	163 723	4,46	3,19	0,71	94,9	29,8
Kamieniec Ząbkowicki	2 924	11 870	235 554	4,06	2,87	0,71	80,6	28,0
Ciepłowody	954	4066	81 959	4,26	3,25	0,76	65,9	26,5
Powiat ząbkowicki	22 279	91 387	1 821 348	3,85	2,84	0,74	76,8	27,0
Podregion Wałbrzych	258 727	902 571	16 880 985	3,49	2,59	0,74	65,2	25,2
Województwo dolnośląskie	1 123 386	4 318 952	81 097 011	3,84	2,59	0,67	72,2	27,9

* Źródło: opracowanie - Województwo Dolnośląskie 2015 - podregiony, powiaty, gminy

Biorąc pod uwagę zmniejszającą się liczbą ludności w poszczególnych wsiach oraz znaczne oddalenie gminy od dużych ośrodków miejskich, nie należy spodziewać się w najbliższym czasie większego ruchu budowlanego w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Przyrostu zasobów mieszkaniowych można spodziewać się jedynie we wsiach o charakterze turystycznym, takich jak Opolnica i Dębolina. Jak wynika z poniżej tabeli, na terenie gminy Bardo w 2014 r. oddano do użytkowania 13 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania 135,8 m². Wszystkie te mieszkania dotyczą budynków indywidualnych, stąd tak duża przeciętna powierzchnia użytkowa. Więcej mieszkań do użytkowania oddano jedynie w gminie Ząbkowice Śląskie.

Tabela 70 Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.

Gmina	Mieszkania	Izb	Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)
Bardo	13	79	1 765	135,8
Ząbkowice Śląskie	45	189	4 746	105,5
Ziębice	11	50	1 486	135,1

Ulica	Liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów	Procent wsiad gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów
Złoty Stok	5	34
Stronowice	11	66
Kamienie-Zabłotki	6	27
Ciepłowody	3	17
Przylęk	95	482
Podrejon Wątrzyki	1 335	5 525
Województwo dolnośląskie	13 953	52 687
		1 255 414
		90,0

Źródło: raportowanie, Województwo Dolnośląskie, 2015 - podrejon, powiaty, gminy*

3. Ochrona środowiska.

Obecnie na terenie gminy Bardo znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków komunalnych:

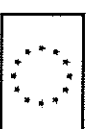
- w Bardzie - oczyszczalnia o przepustowości około 350 m³/d. Może obsłużyć 78% mieszkańców,
- w Przylęku – obsługująca miejscowość Przylęk oraz ulicę Fabryczną w mieście Bardo.

Pozostałe tereny wiejskie nie posiadają kanalizacji sanitarnej, a ścieki bytowo- gospodarcze najczęściej gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach ścieków, które jednak bywają nieszczelne. Występują również przypadki odprowadzania ścieków ze zbiorników bezodpływowych bezpośrednio do cieków, rowów lub też do gruntu. Część gospodarstw rolnych na terenach wiejskich nie posiada zbiorników bezodpływowych, co w konsekwencji prowadzi do kierowania ścieków bezpośrednio do gruntu, potoków, strumyków bądź do rowów lub też do rzeki Nysy Kłodzkiej.

Na terenach wiejskich, w miejscowościach: Działów, Łaskówka, Potworów, Brzeźnica, Grochowa i Dębowa znajduje się ponad 400 przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków, wybudowanych w ramach dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Tabela 71. Gospodarka domowa w Bardzie prowadzącej selektywną

Ulica	Liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów	Procent wsiad gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów
Rynek	31	4%
1 Maja	27	3%
Mickiewicza	34	2%
Fabryczna	49	6%
Grunwaldka	51	6%
Jagiellońska	49	6%
Kolejowa	33	4%
Katowicka	48	6%

Ulica	Liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów	Procent wsiad gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów
Kwiatowa	8	1%
Leśna	12	1%
Maj i Październik	23	3%
Noworuda	23	3%
Poc. Wołoski	19	2%
Polina	187	23%
Zielona	9	1%
Główna	160	20%
Chłopowa	3	0%
Słoneczna	4	0%
Ogrodnia	10	1%
Poc. Karłowicki	1	0%
Lipowa	2	0%
Spokojna	5	1%
Kościuszki	46	6%
Ślaska	0	0%
Cmentarna	0	0%
Razem	814	100%

Źródło: Ocena stanu wsiad w gminie Bardo prowadzącej selektywną

Tabela 72. Gospodarka domowa w Bardzie prowadzącej selektywną

Selektywno	Liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów	Procent wsiad gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórke odpadów
Potworów	63	4%
Brzeźnica	147	10%
Opatów	63	5%
Przylęk	194	13%
Janowiec	35	2%
Dębowa	20	1%
Działów	56	4%
Łaskówka	51	3%
Grochowa	83	5%
Razem	1545	100%

Źródło: Ocena stanu wsiad w gminie Bardo prowadzącej selektywną

Gospodarka domowa w gminie Bardo liczenie uczestniczą w programie selektywnej zbiórki odpadów. Ma to szczególne znaczenie, gdyż tereny gminy należą do szczególnie cennych przyrodniczo.

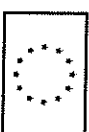

Tabela 23. Udział obszarów przyrody chronionych w 2014 r.

Jednostka terytorialna	Udział obszarów w powierzchni ogółem [%]
Polska	32,5
Dołnośląskie	10,6
Powiat wrzeszawski	10,9
Bardo	49,5

Źródło: wg danych GUS.

Ponad 43% obszarów gminy jest objęta różnymi formami ochrony przyrody.

4. Obszary Natura 2000.

Obszary chronionego krajobrazu to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniąca funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar chronionego krajobrazu – Góry Bardzkie i Sowie został utworzony na mocy uchwały Nr 8/91 WRN w Wałbrzychu z dnia 8 listopada 1991 r. na powierzchni 17336 ha. Obecnie podstawą prawną jego funkcjonowania stanowi rozporządzenie nr 25/2008 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie.

Natura 2000 "Góry Bardzkie" obejmuje fragment Gór Bardzkich od Przełęczy Strebogórskiej na północy do Przełęczy Łuszczowej i okolice Łaskówki na południu. Długość całego pasma Gór Bardzkich wynosi około 20 km, a szerokość maksymalnie 6-10 km. Cały obszar Gór Bardzkich zajmuje powierzchnię około 200 km², z czego ostoja Natura 2000 obejmuje jedynie 33 km² (3379 ha).

Góry Bardzkie mają charakter zrzębu tektonicznego oddzielonego od Przedgórza Sudeckiego wyraźnie prostoliniennie przebiegającym uskokiem brzeżnym sudeckim, łagodnie opadającym w stronę Kotliny Kłodzkiej. Grzbięt Gór Bardzkich rozciąga się jest malowniczym przełomem antecedennym Nysy Kłodzkiej (rzeka jest starsza od gór).

W obszarze Natura 2000 można wyróżnić trzy jego główne fragmenty. Pierwszym jest rejon Zajęcznika (565 m n.p.m.) i Ostroga koło Strebnej Góry, drugim południowo-wschodnią część Grzbietu Zachodniego z masywem Włiczaka (537 m n.p.m.), a trzecim północną część Grzbietu Wschodniego z kulminacją Kalwani (583 m n.p.m.) i Łuszczowej (622 m n.p.m.).

Góry mają bardzo złożoną budowę geologiczną, co sprzyja wykształcaniu się różnych siedlisk przyrodniczych. Dominują tu skały osadowe, takie jak: zlepienie, szarogłazy, piaskowce, mułowce i

łupki, ale występują także np. gnejsy i granitoidy. W skałach osadowych można odnaleźć skamieniałości, na przykład graptolity, które występują w okolicach Żdanowa.

Góry Bardzkie zostały włączone do sieci obszarów Natura 2000 ze względu na występujące tutaj siedliska z zajęcznika i Dyrektywy Siedliskowej, przede wszystkim kwaśne i żyzne buczyny. W Ostoi występują również ciepłolubne murawy, łąki, jaworzyny i lasy kłanowo-łipowe, ciepłolubne dąbrowy ze storczykami, podgórskie łąki jesionowo-olchowe.

Ze względu na swoje wartości krajobrazowe i różnicowane ekosystemy oraz zachowane duże kompleksy lasów, które są częścią korytarza ekologicznego, w 1981 r. ustanowiono Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Sowich i Bardzkich, obejmujący pld. część Gór Sowich oraz całe Góry Bardzkie. W 2006 r. dla zachowania osuwiska skalnego w Bardzie, utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Obryw skały”.

Zagrożenie może stanowić gospodarka leśna, nieuwzględniająca ochrony siedlisk przyrodniczych oraz zabudowa łąk – głównie domkami jednorodzinnymi, a także melioracje cieków wodnych. Istotne zagrożenie stanowi również intensywnie rozwijająca się energetyka wiatrowa. Plany budowy wysokich farm wiatrowych w górach i na ich przedgórzu stanowią poważną ingerencję w krajobraz i powodują wysoką śmiertelność nietoperzy i ptaków na trasach ich przelotów.

5. Analiza terenów rekreacyjnych na terenie gminy

a) *Miasto Bardo*

Na terenie Miasta Bardo znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- nowo odnowiony Rynek,
- plac zabaw oraz boisko na ul. 1 Maja,
- plac zabaw oraz boisko na ul. Polnej,
- plac zabaw ul. Grunwaldzka
- park na ul. Skalnej „Za Nysą” – największy teren rekreacyjny w mieście,
- dobrze dostępne szlaki turystyczne oraz punkty widokowe

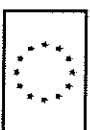
Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Miasta Bardo:

- brak placu zabaw dla dzieci w parku na ul. Skalnej,
- brak placu zabaw na osiedlu, np. ul. Jagiełlińskiej.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Perspektywy na przyszłość:

- rozbudowanie terenów rekreacyjnych na terenach inwestycyjnych, np. skate park czy wieża widokowa na ul. Lipowej,

f) *Brzeźnica*

Na terenie Brzeźnicy znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- drogi rowerowe,
- drogi rekreacyjne dla turystów,
- boisko do siatkówki,
- park wielki

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Brzeźnicy:

- zły stan dróg rowerowych,
- zły stan dróg rekreacyjnych dla turystów,
- braki w oznakowaniu szlaków turystycznych.

Perspektywy na przyszłość:

- ulepszenia dróg transportu rowerowego, które pełnią również rolę ścieżek rowerowych i dróg rekreacyjnych dla turystów,
- zbudowanie siłowni zewnętrznej w parku,
- poprawa stanu boiska do siatkówki w parku,
- zamontowanie efektownego wejścia do parku wiejskiego,
- poprawa oznakowania szlaków turystycznych,
- przeprowadzenie akcji promującej potrzebę zwiększenia punktów obsługi agroturystycznej.

g) *Dębowina*

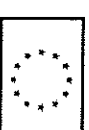
Na terenie Dębowiny znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- świetlica,
- plac zabaw,

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- park z grillem i ławeczkami.

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Dębowiny:

- brak tablic informacyjnych i oświetlenia ulicznego (ul. Widokowa oraz lewa strona Dębowiny plus świetlica wiejska i plac zabaw).

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie nowych boisk do siatkówki koło świetlicy wiejskiej,
- zbudowanie nowej siłowni dla dorosłych koło placu zabaw.

h) *Dzbanowa*

Na terenie Dzbanowa znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- boisko sportowe
- plac zabaw
- świetlica

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Dzbanowa:

- brak ławek na boisku sportowym,
- brak ścieżek rowerowych,
- zły stan wejścia na plac zabaw.

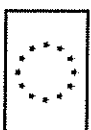
Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek na boisku sportowym,
- zbudowanie ścieżek rowerowych,
- odnowienie wejścia na plac zabaw.

i) *Grochowa*

Na terenie Grochowej znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- boisko sportowe,
- plac zabaw
- świetlica

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Grochowej:

- mała ilość terenów rekreacyjnych.

Perspektywy na przyszłość:

- rozbudowanie placu rekreacyjnego

f) Janowca

Na terenie Janowca znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- boisko sportowe
- świetlica wiejska

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie Janowca:

- mała ilość terenów rekreacyjnych.

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek na boisku sportowym,
- zbudowanie miejsca do grillowania.

g) Potworów

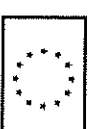
Na terenie Potworowa znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- park,
- plac zabaw,
- boisko sportowe
- świetlica wiejska

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie:

- brak toalet, ławek, szatni, zadaszonych siedzisk dla trenerów i zawodników rezerwowych na boisku sportowym,
- brak ławek i stołów na terenie parku,
- brak ścieżek rowerowych.

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek, szatni, zadaszonych siedzisk dla trenerów i zawodników rezerwowych na boisku sportowym,
- zbudowanie ławek i stołów na terenie parku,
- zbudowanie ścieżek rowerowych.

h) Grobnica

Na terenie znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- plac zabaw,
- boisko sportowe
- przy DPS Grobnica znajduje się miejsce na ognisko, plac zabaw, kort tenisowy, boisko do siatkówki i altana.

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie:

- brak ławek i stołów na terenie parku,

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek i stołów na terenie rekreacji.

i) Przygry

Na terenie znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

- plac zabaw
- świetlica wiejska
- boisko Orlik

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie:

- brak ławek i stołów na terenie parku,

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek i stołów na terenie rekreacji.

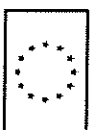
j) Łaszkówka

Na terenie znajdują się następujące obszary rekreacyjne:

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- plac zabaw
- świetlica

Wady obszaru rekreacyjnego na terenie:

- brak ławek i stołów na terenie parku,

Perspektywy na przyszłość:

- zbudowanie ławek i stołów na terenie rekreacji,

6. Analiza ilości azbestu na terenie Gminy Bardo

Poniższa statystyka, szczególnie w kolumnie obrazującej ilość azbestu przypadającego na jednego mieszkańca, ukazuje pewną prawidłowość. Już w trakcie inwentaryzacji terenowej zauważyć się dało, iż w Gminie Bardo ilość azbestu w kolejnych miejscowościach rozkłada się w sposób nieregularny, ale przy analizie pewnych uwarunkowań zewnętrznych (historycznych i obecnych) dający się uzasadnić występowaniem w określonych rejonach państwowych gospodarstw rolnych.

Występują wieś, w których zgromadzenie azbestu (ilości przypadających na jednego mieszkańca lub mniejszej ilości, ale za to rozproszonych w wielu gospodarstwach) jest zdecydowanie powyżej średniej w gminie oraz takie gdzie statystycznie jest go bardzo mało.

Tabela 71 Ilość azbestu na terenie Gminy Bardo w 2014 roku

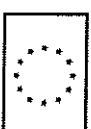
Miejscowość	Liczba mieszkańców 02.09.14r.	Liczba azbestu ogółem m ³	Ilość azbestu na mieszkańca m ³ /os.	Ilość azbestu ogółem Mg (przy gęstości 0,11 Mg/m ³)
Bardo	2639	2459	0,93	27,06
Berezina	533	6140	11,52	67,54
Dębownia	92	325	3,53	3,57
Działów	237	1308	6,03	14,39
Gruchowa	302	2885	9,55	31,74
Jamowiec	129	437	3,39	4,01
Łaskowa	149	904	6,07	9,94
Opolnica	366	4059	11,09	44,65
Potwierdów	254	3454	13,6	37,99
Przytł	683	4438	6,5	48,81
Średnia	-	2641	7,221	29,05
Razem	5364	26230	4,92	290,51

Źródło: inwentaryzacja „Program uisławienia wyrobów zanieczyszczonych azbestem i terenu Gminy Bardo”

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W mieście Bardo, podobnie jak w Gminie Bardo ilość azbestu także rozkłada się w sposób nieregularny. Ulice, w których zagęszczenie azbestu jest największe to: Skalna (na której odnotowano jeden obiekt zawierający azbest, a był to obiekt gospodarczy), Kolejowa (na której odnotowano 3 obiekty gospodarcze oraz 1 obiekt usług publicznych zawierające azbest), Krakowska (na której odnotowano 4 obiekty gospodarcze zawierające azbest) oraz Grunwaldzka (na której odnotowano 4 obiekty gospodarcze oraz 2 obiekty usług publicznych zawierające azbest). Średnia liczba azbestu wynosi 223,55 m³ oraz 2,46 0,11Mg/m³. 5 spośród 11 ulic, na których występuje azbest przekracza tę średnią. Ogólna ilość odnotowanego na terenie miasta azbestu wynosi 2459 m³ oraz 27,05 0,11Mg/m³ i przypada ona na 27 obiektów gospodarczych, 1 obiekt mieszkalny oraz 3 obiekty usług publicznych.

Tabela 75 Ilość azbestu i podziałem na ulice na terenie Miasta Bardo w 2014 r

Ulica	m ³	Mg	Liczba budynków	Obiekty gospodarcze	Obiekty mieszkalne	Obiekty usług publicznych
Cmentarna	53	0,58	2	2	0	0
Kościuszki	22	0,24	1	1	0	0
Jagielnicka	24	0,26	1	1	0	0
Męch Bartłiej	67	0,75	2	2	0	0
1 Maja	36	0,39	2	2	0	0
Bylica	363	4,00	8	8	0	0
Grunwaldzka	366	4,03	6	4	0	2
Kolejowa	522	5,74	4	3	0	1
Skalna	566	6,23	1	1	0	0
Krakowska	440	4,83	4	4	0	0
Średnia	223,55	2,46	2,82	2,45	0,09	0,27
Razem	2459	27,05	31	27	1	3

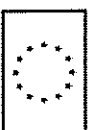
Źródło: dokument „Program uisławienia wyrobów zanieczyszczonych azbestem i terenu Gminy Bardo”

Występowanie azbestu degraduje środowisko naturalne i zdrowie człowieka. Jego rozprzeczanie na terenie gminy świadczy o występowaniu stanu problemowego na wybranych obszarach.

X. Określenie obszaru zdegradowanego

A. Stan kryzysowy

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji, w programach operacyjnych na lata 2014-2020 stan kryzysowy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności

bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej
- środowiskowej
- przestrzenno-funkcjonalnej
- technicznej

Analiza zjawisk w sferze społecznej (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej) oraz technicznej, która przeprowadzano została w poprzednich rozdziałach, pozwoliła na wstępne wytypowanie obszarów problemowych występujących na obszarze gminy.

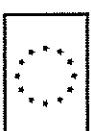
Jako główne problemy zidentyfikowano:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne (zmniejszanie się populacji, starzenie się społeczeństwa gminy, niski poziom zamożności mieszkańców, bezrobocie, przestępczość, degradacja społeczna, problemy alkoholowe mieszkańców, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym,
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki,
- w sferze środowiskowej: występowanie azbestu w materiałach pokrywciowych,
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: ograniczony dostęp do usług, w tym usług komunikacji zbiorowej; ogólnie dostępnych dobrze wyposażonych miejsc rekreacji,
- w sferze technicznej: stopień degradacji tkanki technicznej.

Niniejszy rozdział stanowi pogłębienie prac analitycznych, zmierzających do ustalenie koncentracji negatywnych zjawisk w wyżej wymienionych sferach oraz problemach w ujęciu terytorialnym. W kolejnym kroku dokonano więc analizy rozmieszczenia wybranych problemów w przestrzeni gminy. Analiz dokonano w oparciu o podział terytorialny gminy na poszczególne sołectwa, a w przypadku miejscowości Barda także w oparciu o poszczególne ulice. Problemy definiowano na podstawie szeregu dostępnych wskaźników statystycznych. Poszczególne wskaźniki prowadzono do wspólnego mianownika, którym najczęściej była liczba mieszkańców.

Do negatywnych zjawisk społecznych należy zaliczyć:

116

Duży udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – średnio 5% wszystkich mieszkańców jest objęta wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej. Sytuacja nieco lepiej przedstawia się w sołectwach, natomiast nasileniu ulega w mieście Barda, gdzie osiąga wartości dwucyfrowe na ulicach: Rynek, Noworudzka, Plac Wolności.

Kolejnym ważnym problemem społecznym jest choroba alkoholowa, która degraduje tkankę społeczną i negatywnie oddziałuje na procesy społeczne w gminie. Przekroczenie średniej gminnej, która wynosi 1,47% mieszkańców, następuje tylko w jednym sołectwie: Przyłęk oraz na licznych ulicach miasta Barda. Nasilenie tego zjawiska jest szczególnie odczuwalne na ulicach Krakowskiej, Rynek, Plac Wolności. Alkoholizm szczególnie wyniszczająco wpływa na rodzinę, poczucie więzi społecznych oraz poziom poczucia bezpieczeństwa.

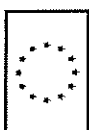
Na niskie poczucie bezpieczeństwa i jakości życia w gminie wpływa przestępczość odnotowywana na terenie gminy. Wybrano wskaźniki: ilość spraw o wykroczenia i ilość interwencji policji. Sołectwa odnotowują wartości wyższe od średniej, natomiast szczególnie koncentracja następuje w mieście na ulicach: I Maja, Fabryczna, Plac Wolności, ul. Główna, jako jedna z najważniejszych w mieście posiada wyjątkowo wysokie wartości wskaźników: 25% wszystkich wykroczeń i 15% wszystkich interwencji ma miejsce na ulicy Główniej.

Niepokojąco przedstawia się również ilość długotrwale bezrobotnych w strukturze mieszkańców, gdzie średnia dla gminy wynosi prawie 3%. Większym nasileniem zjawisko to następuje w sołectwach: Potworów, Przyłęk, Janowiec, Dzbanów i Łaskówka. W mieście zjawisko to jest silniejsze niż na terenie wsi i koncentruje się przy ulicach: Mickiewicza, Rynek, Krakowska, Kolejowa, Plac Wolności.

Starzenie się społeczeństwa jest również problemem społecznym mierzanym wskaźnikami: ilość osób w wieku produkcyjnym i ilość osób w wieku poprodukcyjnym. Zwiększony odsetek osób w wieku poprodukcyjnym występuje w sołectwach: Dębowa, Dzbanów i Łaskówka. W mieście Barda problem ten jest odnotowywany przy m.in. następujących ulicach: Rynek, I Maja, Mickiewicza, Fabryczna, Grunwaldzka, Jagiellońska, Kolejowa, Krakowska, Polna, Noworudzka, Kościuski.

Do negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej należą słaby rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy Barda. W 2014 r. liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 w wieku produkcyjnym w gminie Barda wynosiła 8,8 i miała trend spadający, podczas gdy średnia dla

117

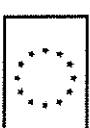
województwa dolnośląskiego była równa 12,7 i miała trend rosnący. Tak duża dysproporcja świadczy o stanie kryzysowym na terenie całej gminy. Wskaźnik, który dobrano, aby zdiagnozować koncentrację stanu kryzysowego to udział ilości przedsiębiorstw z danego obszaru w przedsiębiorstwach ogółem, które zlokalizowane są w gminie. Wskaźnik ten jest negatywnie przekroczony w zdecydowanej większości sołectw i ulic miasta Bardo.

W sferze środowiskowej negatywnym zjawiskiem jest występowanie azbestu w budynkach mieszkalnych i gospodarczych na terenie gminy Bardo. Problem zdiagnozowana i zmierzono za pomocą wskaźnika wyrażonym w mkw na osobę. Średnia w gminie to 4,92 mkw/osobę. Średnia ta przekroczona jest w miejscowościach: Potworów, Brzeźnica, Opolnica, Przyłęk, Dzbarów, Łaskówka, Grochowa. W mieście stan środowiskowy zagrożenia azbestem jest lepszy – przekroczenie średniej gminnej odnotowuje się na ulicy Kolejowej.

W sferze negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych na obszarze Gminy Bardo jest ograniczony dostęp do usług, w tym usług komunikacji zbiorowej. Społeczność lokalna jako obszar problemowy w tej sferze zidentyfikowała: dostępność komunikacyjna poszczególnych miejscowości, a także dostęp do całodobowej opieki lekarskiej. Cała gmina dotknięta jest tym problemem – zarówno miasto oraz wszystkie sołectwa. Podczas konsultacji problem komunikacji i dostępu do lekarzy różnych specjalności wskazywany był jako jedna z głównych bolączek. Ponieważ dostępność do całodobowej i weekendowej opieki jest taka sama dla całej gminy nie zdecydowano się umieścić tego jako wskaźnika. Jako wskaźnik umieszczono dostępność do komunikacji rozumianej jako funkcjonowanie operatorów komunikacji (typu PKP, PKS, busy) na terenie miejscowości.

Sfera techniczna dotknięta jest kumulacją zjawisk negatywnych w następujących obszarach: zdegradowana tkanka techniczna miejska i wiejska. Problemem jest jakość zabudowy, w tym budynków pochodzących sprzed 1945 r. Problemem, który wpływa na atrakcyjność turystyczną miasta i gminy jest niska estetyka budynków mieszkaniowych i gospodarczych. Odczuć estetyczne nie stanowią jednak o głównym problemie – jest nim wysoki stopień zużycia budynków, a co za tym idzie niskie parametry energetyczne.

Sferę techniczną opisują następujące wskaźniki: ilość budynków sprzed 1945 r. oraz ilość budynków zdegradowanych. Wysoka koncentracja negatywnych wartości tych wskaźników ma miejsce w sołectwie Przyłęk, a w mieście na ul. Główna, Rynek, Kolejowa, Krakowska.

Dokładne dane dotyczące wskaźników oraz obszarów problemowych przedstawione są w poniższych tabelach.

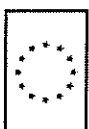
171

2010 RELEASE UNDER E.O. 14176

[illegible][illegible]

[illegible]

Substance	Category	Chemical Structure	Pharmacological Action	Therapeutic Indications	Contraindications	Side Effects	Precautions	Interactions	Monitoring	Notes
Aspirin	Analgesic		Inhibits cyclooxygenase	Relief of pain, fever, inflammation	Active bleeding, peptic ulcer	Gastrointestinal bleeding, tinnitus	Renal impairment	Warfarin, NSAIDs	Platelet count, renal function	Commonly used for cardiovascular protection
Ibuprofen	NSAID		Inhibits cyclooxygenase	Relief of pain, fever, inflammation	Active bleeding, peptic ulcer	Gastrointestinal bleeding, tinnitus	Renal impairment	Warfarin, NSAIDs	Platelet count, renal function	Commonly used for cardiovascular protection
Paracetamol	Analgesic		Central COX inhibition	Relief of pain, fever	None	Liver toxicity at high doses	Renal impairment	None	Liver function tests	Safe for most patients
Acetaminophen	Analgesic		Central COX inhibition	Relief of pain, fever	None	Liver toxicity at high doses	Renal impairment	None	Liver function tests	Safe for most patients
Codeine	Opioid		Mu receptor agonist	Pain relief, cough suppression	Respiratory depression, constipation	Sedation, dizziness	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Used for pain and cough
Morphine	Opioid		Mu receptor agonist	Pain relief, cough suppression	Respiratory depression, constipation	Sedation, dizziness	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Used for severe pain
Hydrocodone	Opioid		Mu receptor agonist	Pain relief, cough suppression	Respiratory depression, constipation	Sedation, dizziness	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Respiratory depression, constipation	Used for pain and cough
Propofol	Anesthetic		GABA receptor agonist	General anesthesia	Hypotension, respiratory depression	Bradycardia, hypoxia	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Used for induction of anesthesia
Midazolam	Sedative		GABA receptor agonist	Sedation, anesthesia	Hypotension, respiratory depression	Bradycardia, hypoxia	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Used for sedation and anesthesia
Alfentanil	Anesthetic		Mu receptor agonist	Pain relief, anesthesia	Respiratory depression, hypotension	Bradycardia, hypoxia	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Used for pain relief during anesthesia
Remifentanyl	Anesthetic		Mu receptor agonist	Pain relief, anesthesia	Respiratory depression, hypotension	Bradycardia, hypoxia	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Used for pain relief during anesthesia
Propofol	Anesthetic		GABA receptor agonist	General anesthesia	Hypotension, respiratory depression	Bradycardia, hypoxia	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Used for induction of anesthesia
Midazolam	Sedative		GABA receptor agonist	Sedation, anesthesia	Hypotension, respiratory depression	Bradycardia, hypoxia	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Hypotension, respiratory depression	Used for sedation and anesthesia
Alfentanil	Anesthetic		Mu receptor agonist	Pain relief, anesthesia	Respiratory depression, hypotension	Bradycardia, hypoxia	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Used for pain relief during anesthesia
Remifentanyl	Anesthetic		Mu receptor agonist	Pain relief, anesthesia	Respiratory depression, hypotension	Bradycardia, hypoxia	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Respiratory depression, hypotension	Used for pain relief during anesthesia

B. Obszar zdegradowany

Analiza stanu kryzysowego wykazuje, że obszar zdegradowany obejmuje dużą część gminy. Koncentracją problemów społecznych ma miejsce w większości sołectw gminy Barda. Szczególnie negatywna sytuacja panuje w sołectwie Przyłęk i Dzbanów. W miejscowościach tych następuje szczególna kumulacja problemów społecznych i infrastrukturalno-środowiskowych. Stedem z jedenastu wskaźników wskazuje na znaczny stan zdegradowania zarówno tkanki społecznej, jak i pozostałych obszarów analizy. Obszar zdegradowany obejmuje również sołectwa:

- Dzbanów
- Janowiec
- Grachowa
- Potworów
- Łaskówka
- Opolnica
- Dębowna

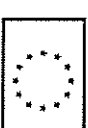
Relatywnie dobra sytuacja panuje w sołectwie Brzeźnica, gdzie analiza wykazuje zmniejszoną skalę problemów społecznych. Wszystkie sołectwa oprócz Brzeźnicy zostają zaklasyfikowane jako obszar zdegradowany.

W miejscie Barde największa koncentracja problemów społecznych występuje na ulicach:

- Rynek
- Kolejowa
- Plac Wolności

Ulice te jako szczególnie problemowe wskazywane były we wszystkich ankietach mieszkańców. Ulice, na których występują problemy społeczne i problemy w pozostałych obszarach analizy również objęte zostaną obszarem zdegradowanym. Oprócz ww. obszarów są to ulice:

- Mickiewicza
- Fabryczna
- Krakowska

- Leśna
- Grunwaldzka
- Noworudzka
- Polna
- Główna
- 1 Maja
- Męki Pańskie
- Jagiellońska
- Kwiatowa
- Zielona
- Ogrodowa
- Kościuszki
- Lipowa
- Skalna

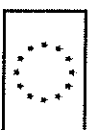
Obszar zdegradowany posłuży do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

C. Podsumowanie

Przeprowadzona analiza stanów kryzysowych wykazała, że problemy gminy to:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne zmniejszanie się populacji gminy, starzenie się społeczeństwa gminy, niski poziom zamożności mieszkańców, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym,
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki,
- w sferze środowiskowej: występowanie azbestu w materiałach pokryciowych,
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: brak dostępu do usług, w tym usług komunikacyjnych;
- w sferze technicznej: stopień degradacji tkanki technicznej.

Ponadto w sferze technicznej, jak wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz wizji lokalnych, problem jest stan budynków mieszkalnych, zarówno stanowiących zasoby komunalne, jak też obiektów prywatnych. Problem ten potwierdzają wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych z mieszkańcami gminy. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że 88% respondentów

uznało problem rewitalizacji za ważny dla miasta, a 45% jest skłonnych włączyć się do prac podejmowanych przez Gminę lub mieszkańców w celu rewitalizacji wybranych obszarów.

Jako główne obszary problemowe wskazano: ubóstwo, bezrobocie, patologie (alkoholizm i narkomania), starzenie się społeczeństwa, migracja młodych mieszkańców, słaba aktywność społeczna mieszkańców, brak integracji społecznej.

W sferze gospodarczej wskazano jako najbardziej pilne do rozwiązania problemy: niedostateczna ilość miejsc pracy, brak inwestorów, niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw. Niska estetyka przestrzeni publicznej

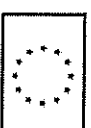
W sferze technicznej, przestrzennej i środowiskowej wskazano jako problemy: zły stan techniczny budynków mieszkalnych komunalnych, zły stan techniczny budynków mieszkalnych spółdzielczych i prywatnych, niedostateczna infrastruktura drogowa i komunikacyjna (w tym brak dróg rowerowych), niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno – wypoczynkowych.

Dodatkowo ankietowani wskazali oczekiwane efekty uzyskane w wyniku procesu rewitalizacji. Jako najważniejsze respondenci wytypowali: poprawienie jakości i estetyki przestrzeni publicznych, poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych, podniesienie standardów życia w społeczeństwie oraz eliminacja patologii społecznych.

D. Limitacja obszaru rewitalizacji

Limitacja obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji spowodowana jest koniecznością koncentracji działań, środków finansowych i zasobów. Koncentracja i precyzyjne działanie na tkance społecznej, środowiskowej i technicznej przyniesie szybsze i bardziej wymierne efekty. Precyzyjne wyznaczenie obszaru rewitalizacji i objęcie bezpośrednim wsparciem ograniczonej przestrzeni i konkretnej ilości osób przyczyni się w rzeczywistości poprzez efekt synergii do objęcia wsparciem całej powierzchni gminy i wszystkich jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkanych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Prace zespołu ds. rewitalizacji oraz konsultacje z mieszkańcami pozwoliły na ostateczne ustalenie obszaru rewitalizacji w miejscie Barab i koncentracji w historycznie i turystycznie cennym centrum miasta oraz ulicach szczególnie dotkniętych problemami. Jednocześnie obszar ten posiada wieki

potencjał rozwoju społeczno-gospodarczego. Jest wizytówką całej gminy. Na terenie obszaru i w jego bezpośredniej strefie oddziaływania znajdują się cenne zabytki i atrakcje turystyczne:

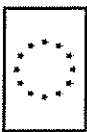
- Bazylika Mniejsza Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
- Muzeum Sztuki Sakralnej i Szopka Panoramiczna
- Przystanie raftingu
- Droga Krzyżowa z punktami widokowymi
- Wzgórze Różańcowe
- Trasy spacerowe
- Rzeka Nysa Kłodzka, Przełom Bardzki
- Rynek
- Dawne zajazdy

Obszar ten jest najczęściej odwiedzany przez turystów, posiada największy potencjał rozwojowy i możliwość generowania efektów synergii, stanowi jednocześnie centrum życia społeczno-kulturowego dla mieszkańców całej gminy.

Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Bardzie przyciągnie do gminy dodatkowych turystów, zmobilizuje mieszkańców do wspólnego działania na rzecz rozwoju. Wyznaczony obszar nie jest za sobą największe szanse na osiągnięcie założonych celów rewitalizacji istotnych dla rozwoju całej gminy.

Spółecznie uzgodniony obszar rewitalizacji zostały wyznaczony wokół ulic:

- Jagiellońska
- Główna
- Kościuszki nr 19
- Krakowska 1a, 1
- Noworudzka nr 1-10
- Rynek
- 1 Maja
- Kolejowa
- Plac Wolności
- Męki Pąskiej

- Skalna
- Fabryczna 1 - 19

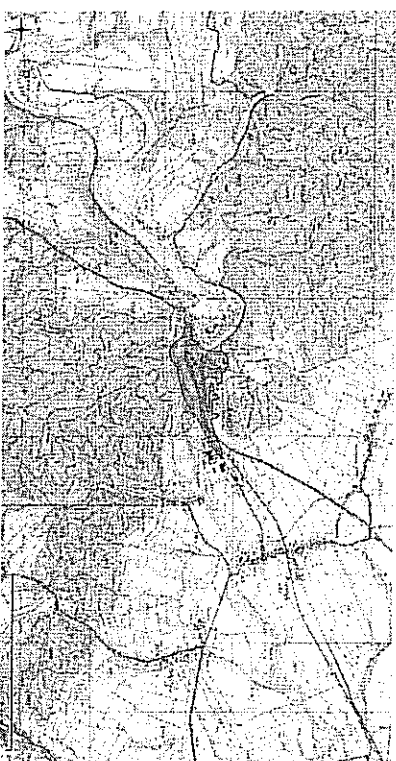
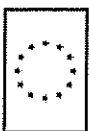
Ulica Skalna jest ulicą niezamieszkałą, jednak jest integralną częścią układu funkcjonalnego historyczno-turystycznego obszaru centralnego gminy. Przy Skalne) zlokalizowany jest szlak turystyczny na obrwy skalny oraz przystań wodna raftingu, kajaków wraz z częścią gastronomiczną. Rzekka Nysa Kłodzka jest istotna dominantą w rewitalizowanym obszarze, dlatego zdecydowano się objąć zasięgiem obszaru rewitalizacji tereny zdegradowane wokół rzeki, czyli ulicą Skalną. Dodatkowo ulica ta objęta jest problemem przestępczości, co degraduje życie społeczne w gminie. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Bardzie przyczyni się do stworzenia warunków dla rozwoju i osiągnięcia celów rewitalizacji.

Obszar zamieszkały jest przez 1330 osób, co stanowi 25% wszystkich mieszkańców gminy wg danych na koniec czerwca 2016 r. Obszar zajmuje ok. 70 ha powierzchni, co stanowi 2,4% powierzchni gminy.

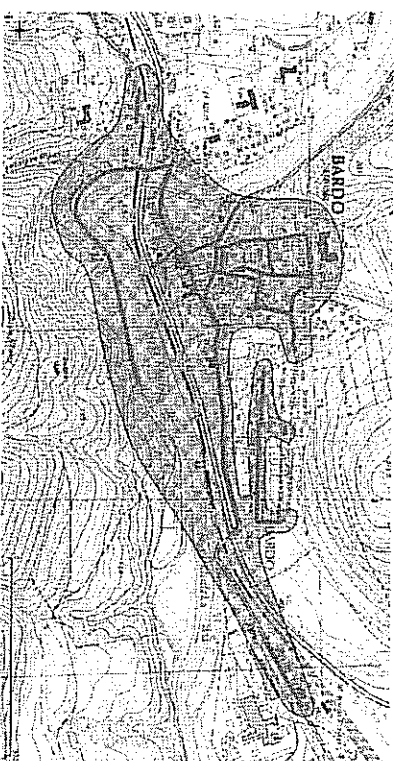
Tabela 29 Liczba nieruchomości w ubiorze objętych rewitalizacją

Ulica	Liczba zameldowanych
1 Baka	105
Fabryczna 1-19	113
Główna	557
Jugielionka 1-10	107
Kolejowa 1-19	60
Kosciuszki 19	10
Krakowska 1 i 1a	41
Młki Parkowej	66
Noworudzka 1-10	71
Plac Wolności	58
Rynek	100
Skalna	0
Razem	1330

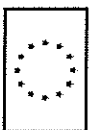
Zobacz mapę nr 130

Rysunek 14 Obszar rewitalizacji, skala 1:50 000
Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Geoportal.gov.pl

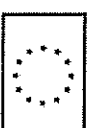
Rysunek 15 Obszar rewitalizacji, skala 1:10 000
Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Geoportal.gov.pl

E. Analiza SWOT

W trakcie warsztatów przeprowadzono sesję roboczą dotyczącą analizy SWOT (silnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Procedura SWOT jest narzędziem analitycznym, które pozwala uporządkować wiedzę nt. sytuacji wewnętrznej oraz otoczenia obszaru wskazanego do rewitalizacji. Pozwala wytypować najistotniejsze mocne strony oraz szanse, w oparciu o które powinny być realizowane działania rewitalizacyjne, wpisujące się w długofalową politykę rozwoju gminy i jej otoczenia. Ponadto analiza słabych stron oraz zagrożeń wskazuje, które problemy obszaru rewitalizacji i zdegradowanego powinny być eliminowane lub przewyżczone w pierwszej kolejności i jakich zagrożeń należy unikać w trakcie działań rewitalizacyjnych.

Mocne strony	Słabe strony
korzystne położenie geograficzne w obszarze nadgranicznym, położenie przy DK nr 8 występowanie zasobów przyrodniczych, historyczno-kulturalnych, położenie nad Nysą Kłodzką, liczne zabytki, bogate tradycje lokalne, koncentracja obszaru zdegradowanego w odrębne centrum historyczno-kulturowego, bogaty kalendarz imprez kulturalnych i sportowych, np. festiwali i imprez cyklicznych, członkostwo w Stowarzyszeniu QWAI	stairzenie się społeczeństwa i niekorzystny trend struktury wieku społeczeństwa – bardzo dynamiczny wzrost populacji w wieku poprodukcyjnym oraz spadek populacji w wieku przedprodukcyjnym, duży odsetek osób bezrobotnych niska aktywność osób w wieku produkcyjnym w kierunku rozwoju własnej przedsiębiorczości w stosunku do średnich wartości na poziomie kraju, województwa i powiatu, problem jakości powietrza związany z niską emisją i sposobem ogrzewania w dynamiczny wzrost liczby porad lekarskich związanych ze szarzeniem się społeczeństwa, niski stopień wykorzystania miejsc noclegowych niewystarczająca liczba szlaków, tras i ścieżek rowerowych, w tym ścieżek leśnych, niski poziom bezpieczeństwa, w tym brak infrastruktury drogowej i chodników przy DK 8 (oświetlenie, pasy, przysiadki itp.), niski poziom aktywności obywatelskiej lokalnego społeczeństwa,
Stanie	Zagrożenia
motywacja zwiększenia aktywności lokalnej społeczności w zakresie aktywniejszego uczestnictwa w życiu kulturalnym i aktywności fizycznej, dobra współpraca jednostek organizacyjnych gminy, motywacja pozyskiwania środków zewnętrznych, stworzenie oferty kulturalno-turystycznej dla turystów krajowych i zagranicznych rozwój turystyki lokalnego produktu turystycznego, rozbudowa ścieżek i tras rowerowych i ścieżek, duża ilość stowaryszan,	długotrwałe procedury uzyskiwania pozwoleń na inwestycje brak pewności źródła finansowania inwestycji, brak wystarczających środków unijnych na realizację strategicznych zadań gminy, zmniejszanie się przepływy prawa,

XI. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja rozwoju obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji to oczekiwany stan docelowy uwzględniający oczekiwania grup docelowych. Wizja pomaga ukierunkowanie się w zakresie działań strategicznych. Przypomina o wiążącej potrzebie zmian oraz warunkuje ducha przemian.

Wizja jako uwspólnione dążenie społeczności lokalnej do stanu, w którym nie tylko zażegnana została sytuacja kryzysowa, ale również rozwinęły został potencjał obszaru. Funkcjonuje jako wyobrażenie, które przyswiera wszystkim działaniom towarzyszącym realizacji procesu rewitalizacji.

Wizja powinna wypełniać następujące cechy:

- ukierunkowanie - umożliwia weryfikację zgodności bieżących działań z długofalowymi zamierzeniami i wartościami,
- integrowanie - stanowi wartość, wokół której ogniskują się emocje i wartości
- inspirowanie - zachęca do innowacji zmierzających do szybszego, lepszego, tańszego wcielenia w życie zamierzeń zawartych w wizji,

Wizja powinna być również spójna z dokumentami strategicznymi gminy.

Wizja rozwoju gminy jest następująca:

Bardo – Miasto Cudów.

Gmina atrakcyjna dla mieszkańców, turyści i biznesu.

Wizja rozwoju obszaru objętego rewitalizacją, tworzona była podczas prac warsztatowych.

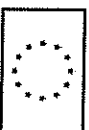
Uzgodniono, że rewitalizacja opierać się będzie o następujące wartości:

- zapewnienie włączenia osób starszych i młodych w życie społeczne i kulturalne
- bezpieczeństwo obszaru dla mieszkańców i turysty
- przywrócenie estetyki i ładui architektonicznego
- poszanowanie środowiska naturalnego
- aktywizację i mobilizację społeczności lokalnej

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- zapewnienie warunków do zakładania nowych firm
- Jako wspólną wizję zaakceptowano:

Bardo Miasto Cudów. Piękne, ekologiczne, bezpieczne i tworzące nowe możliwości.

Realizacja zadań i celów strategicznych powinno przyspieszać wypełnianiu tej wizji.

Działania podjęte do realizacji powinny sprawić, że obszar stanie się estetyczny. Prowadzone prace przy obiektach mieszkalnych, czy zabytkowych poprawi wizualną stronę obszaru. Dodatkowo rozwijanie proekologiczne zastosowane przy pracach zapewnią bezpieczeństwo ekologiczne. Zmniejszą emisję do atmosfery, budynki będą bardziej energooszczędne.

Tak wypracowane nowe oblicze obszaru będzie bardziej atrakcyjne dla mieszkańca, turysty, czy osoby chcącej uruchomić biznes na terenie objętym rewitalizacją. Spodziewane jest utworzenie nowych miejsc pracy w turystyce, rzemiośle i usługach.

Utworzenie obszarów przeznaczonych na inwestycje przyczyni się do trwałego rozwoju obszaru. Inwestycje będą oparte o rozwiązania nowoczesne i proekologiczne. Obszar zrewitalizowany ma stworzyć nowe możliwości rozwoju, który będzie promieniował na całą gminę.

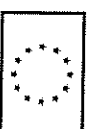
Nowa estetyka i nowa jakość w gminie przyczyni się do wzrostu ilości turystów. Co z kolei będzie przyczynkiem do rozwoju oferty w tym zakresie. Spodziewane jest pojawienie się nowych działalności gospodarczych w tym obszarze. Podczas spotkań rewitalizacyjnych grupa wskazywała, na potencjał ukryty i w tkance technicznej, ale przede wszystkim w społeczności. Podczas spotkań powstawały nowe inicjatywy, często nisko kosztowe, które ujawniały potencjał, który po stworzeniu odpowiednich warunków może zostać wykorzystany. Celem rewitalizacji jest przeciwić stworzenie nowych warunków do wykorzystania endogenicznego potencjału.

Wypracowane rozwiązania rewitalizacyjne pomogą wypełnić misję i otworzyć nowe możliwości.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

XII. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Wizja wytycza kierunki działań, które odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Aby wizja została zrealizowana powinny zostać wyznaczone cele strategiczne oraz cele szczegółowe, których osiągnięcie będzie:

- realne
- mierzalne
- umiejscowione w czasie.

Cele powinny stanowić powiny punkty odniesienia przy planowaniu konkretnych działań. Cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego dla obszaru krzyżowego.

W trakcie prac grupy projektowej, w skład, której wchodził przedstawiciel różnych grup społecznych, określono główne cele i kierunki rewitalizacji:

- **CEL 1. Aktywizacja społeczna i wykorzystanie potencjału ludzkiego.**
- **CEL 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego opartego o turystykę**
- **CEL 3. Poprawa jakości życia mieszkańców**

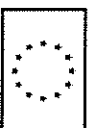
Cele strategiczne odpowiadają na zapotrzebowanie wynikające z analizy obszarów kluczowych.

CEL 1. Aktywizacja społeczna i wykorzystanie potencjału ludzkiego.

Cel Szczegółowy: 1.1. Stwarzanie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego poprzez działania wspierające.

Działania:

- 1.2.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych
- 1.2.2. Wspieranie integracji aktywistów lokalnych – utworzenie nieformalnego Forum dla Barda, którego działaniem inicjowałoby nowe projekty i wydarzenia lokalne.
- 1.2.3. Działanie na rzecz zatrudnienia, w tym zatrudnienia na terenach zdegradowanych.
- 1.2.4. Nauka i promowanie postaw proaktywnych, wśród dzieci i młodzieży.
- 1.2.5. Wspieranie i inicjowanie projektów rozwojowych dla Klientów OPSu
- 1.2.6. Promowanie małych form projektów obywatelskich
- 1.2.7. Wspieranie lokalnego patriotyzmu

- 1.2.8. Włączanie mieszkańców w organizację wydarzeń gminnych
- 1.2.9. Organizacja lokalnych wydarzeń inicjowanych przez społeczność
- 1.2.10. Promocja zdrowego i aktywnego trybu życia.
- 1.2.11. Wspieranie wydarzeń kulturalnych i sportowych.

Cel szczegółowy 1.2. Rozwój infrastruktury społecznej.

Działania:

- 1.2.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- 1.2.2. Stworzenie przestrzeni publicznych, jako miejsca spotkań społeczności lokalnej
- 1.2.3. Rozbudowa infrastruktury sportowej, kulturowej, rekreacyjnej
- 1.2.4. Dbanie o estetykę przestrzeni publicznej w zakresie małej i dużej architektury
- 1.2.5. Rewitalizacja zdegradowanej tkanki technicznej

CEL 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego opartego o turystykę

Cel szczegółowy 2.1. Rozwój potencjału turystycznego.

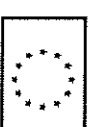
Działania:

- 2.1.1 Organizacja wydarzeń atrakcyjnych dla turystyki
- 2.1.2 Promocja oferty turystycznej gminy
- 2.1.3 Wspieranie i rozwój oferty w zakresie branż wspierających turystykę: kultury, sportu i rzemiosła lokalnego.
- 2.1.4 Tworzenie, wspieranie rozwoju i marketingu lokalnych produktów turystycznych.
- 2.1.5 Włączenie się w regionalne struktury promocji i organizacji turystyki.
- 2.1.6 Popieranie działań w zakresie kształcenia kadr dla turystyki.
- 2.1.7 Wspieranie postawy proekologicznej wśród mieszkańców i turystów.

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój infrastruktury wspierającej gospodarkę.

Działania:

- 2.2.1 Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości wraz z niezbędną infrastrukturą
- 2.2.2 Rewitalizacja tkanki technicznej ważnej z punktu widzenia turystyki
- 2.2.3 Poprawa estetyki otoczenia miejsc atrakcyjnych turystycznie.
- 2.2.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

- 2.2.5 Działania inwestycyjne w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Wprowadzanie komponentów proekologicznych do inwestycji na terenie zdegradowanym takie jak: termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła, rozwiązania BAT.

- 2.2.6 Wspieranie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii.

CEL 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Cel szczegółowy 3.1. Rozwój infrastruktury.

Działania:

- 3.1.1 Rewitalizacja mieszkaniowej tkanki gminy.
- 3.1.2 Działania na rzecz poprawy jakości powietrza.
- 3.1.3 Działania na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej
- 3.1.4 Montaż oświetlenia i monitoringu ulicznego w obszarach narażonych na działania przestępcze.

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój oferty dla społeczności lokalnej.

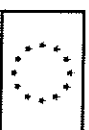
Działania:

- 3.2.1 Wspieranie i organizacja działań kulturowych na terenie gminy.
- 3.2.2 Włączenie osób starszych w życie społeczne.
- 3.2.3 Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży.
- 3.2.4 Stworzenie działań między generacyjnymi umożliwiającymi współpracę wszystkich grup wiekowych.

XIII. System zapewnienia komplementarności.

Rewitalizacja to systemowo rozumiany proces zmiany i naprawy obszaru problemowego, dokonany w taki sposób, aby jego efekty wpływały na rozwój całej gminy. Działania i projekty stanowiące jego całość muszą współdziałać i wykorzystywać efekt synergii. Aspekt społeczny zmian jest wiódący przy uznaniu pomocniczej roli obszarów:

- gospodarczych
- przestrzenno-funkcjonalnych
- technicznych

- środowiskowych

Program rewitalizacji realizowany będzie poprzez projekty, których autorami będzie sektor publiczny i prywatny. Do zgłaszania projektów zaproszone zostały szerokie grupy interesariuszy. Projekty realizowane będą ze środków zewnętrznych, jak i środków własnych. Szerokie spektrum projektów i rozwiązań pomoże uzyskać najlepsze efekty i wypracować rezultaty, które przyczynią się do osiągnięcia wskaźników rozwoju.

Wzajemne powiązania między projektami wzmocnią efekty każdego projektu, pod warunkiem zadbania o wzajemną komplementarność. Komplementarność projektów i wykorzystanie efektów synergii przyczyni się do zwiększenia szans powodzenia całego procesu.

Komplementarność projektów może nastąpić na wielu poziomach. Im więcej projekt będzie posiadał wspólnych płaszczyzn z innymi tym lepiej wzmocni efekt oddziaływania na obszar kryzysowy.

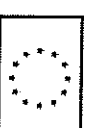
Projekty mogą oddziaływać na siebie na następujących płaszczyznach:

- komplementarność problemowa
- komplementarność przestrzenno-funkcjonalna
- komplementarność terminowa
- komplementarność finansowa

Komplementarność problemowa powinna towarzyszyć jak największej ilości projektu. W ramach tej komplementarności projekty powinny odpowiadać na potrzeby i diagnozę sytuacji kryzysowej, im więcej płaszczyzn problemowych pokrytych zostanie przez projekt, tym większe szanse na odwrócenie degradacji.

Komitet Rewitalizacji powinien uwzględniać autorów projektów na obszar problemowe i kierunkować projekty rozwiązania proaktywne. Spotkania w ramach grup roboczych pokażą, że interesariusze są otwarci na współpracę i wspólne dążenie do rozwiązań systemowych.

Koordinacja działań pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym jest niezwykle istotna dla rozwinięcia potencjału projektów. Projekty realizowane w partnerstwie mogą być odpowiedzialną na zwiększenie koordynacji projektów.

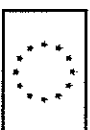
Komplementarność przestrzenno-funkcjonalna powinna być rozumiana, jako działanie oddziałujące na obszar w możliwie największym ujęciu. Projekty dotyczące obszaru zdegradowanego nie powinny działać tylko w obrębie danej ograniczonej lokalizacji, ale powinny mieć możliwość największy zasięg przestrzenny. Projekty realizowane w partnerstwie powinny najlepiej oddziaływać na obszar. Działania powinny być realizowane z uwzględnieniem kontekstu przestrzennego oddziaływania na obszar zdegradowany. Komplex działań i projektów powinny pokrywać oddziaływanie na obszar kryzysowy. Należy zadbać, aby projektodawcy mieli potencjał wpłynięcia na maksymalny obszar. Spotkania w ramach grup roboczych są jedną z odpowiedzi, jak uzyskać komplementarność projektów.

Komplementarność okresowa (terminowa) może być rozumiana, jako łączność projektów i działań z poprzednią perspektywą programową oraz z działaniami planowanymi w ramach obecnych ram czasowych. Nawiązanie i wykorzystanie efektów działań poprzednich oraz działań, które realizowane będą w ramach obecnego okresu jest kluczowe do osiągnięcia efektów skali projektów. Działania powinny być również koordynowane w czasie, tak, aby uniknąć obciążenia dla społeczeństwa i środowiska. Działania integrujące projektodawców są kluczowe dla powodzenia całego procesu.

Komplementarność finansowa rozumiana, jako komplementarność źródeł finansowania nawiązuje to planu finansowania przedsięwzięć. Projekty ubiegać się mogą o środki zewnętrzne:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Europejskiego Funduszu Społecznego
- Środków z Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Funduszu Spójności
- Środki rządowe i samorządowe

Projekty powinny też uwzględniać udział środków własnych. Należy zapobiec podwójnemu finansowaniu. Ubieganie się o środki zewnętrzne, wymaga wkładu własnego. Koordynacja współpracy w zakresie zapewnienia środków dla projektów powinno zostać wsparte przez działalność Komitetu Rewitalizacji i jednostek samorządu terytorialnego. Utworzenie systemu wsparcia potencjalnych beneficjentów pod względem: informacyjnym, organizacyjnym i eksperckim.

Utworzenie Komitetu Rewitalizacji i wyznaczenie osób wspierających projektodawców jest istotnym elementem koordynacji i wymiany informacji między interesariuszami.

XIV. System realizacji programu rewitalizacji

System realizacji programu rewitalizacji można podzielić na dwie ważne fazy:

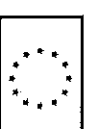
- Faza przygotowawcza – planistyczna
- Faza realizacji i ewaluacji

Faza pierwsza jest przygotowaniem całego procesu, zaplanowaniem jego przebiegu, wyłonieniem propozycji projektowych. Za fazę przygotowawczą odpowiada, jako inicjator jednostka Samorządu Terytorialnego – Gmina Bardo. Nie jest to jedyny, ani najważniejszy uczestnik tej fazy. Naczelna zasada zgodnie z ustawą o rewitalizacji to partycypacja społeczna. W ramach analizy zidentyfikowano najważniejszych interesariuszy i włączono ich w prace nad procesem przygotowawczym. Zasada partnerstwa grup interesów i wdrożenie tego partnerstwa w instytucjonalne ramy jest niezbędne do powodzenia całości procesu rewitalizacji – obu faz.

Aby faktowi współpracy i uczestnictwa społecznego nadać instytucjonalne ramy powołano Komitet Rewitalizacyjny, który składa się ze stałych członków, ale też jest otwarty na wszystkich zainteresowanych. Spotkania Komitetu są otwarte dla chętnych.

Zasada partnerstwa i aktywnego włączenia w Gminie polega na:

- Tworzeniu klimatu do wzajemnej wymiany myśli, opinii i pomysłów.
- Zaproponowaniu szerokich grupy i inkluzywny charakter całego procesu rewitalizacji
- Prowadzeniu analiz i badań w zakresie obszarów problemowych i kwestii ważnych i pilnych ze społecznego punktu widzenia
- Otwartości i szerokości ramach czasowych konsultacji w gminie zarówno w procesie rewitalizacji, jak i obszarach innej działalności
- Prowadzeniu dialogu oficjalnego np. w formie ankiet i dialogu nieformalnego z mieszkańcami i interesariuszami
- Inicjowania wspólnych przedsięwzięć zarówno infrastrukturalnych, jak i „miękkich” nisko kosztowych

- Wykorzystania efektu synergii dzięki współpracy różnych grup interesów
- Koncentracja na społecznych efektach działań rewitalizacyjnych
- Inicjowaniu projektów, które przyczynią się do trwałego i zrównoważonego rozwoju
- Włączanie elementów proekologicznych do działań i projektów
- Aktywny udział mieszkańców w realizacji projektów
- Wprowadzenie nadzoru społecznego nad procesem rewitalizacji.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych spoczywa na pomysłodawcach i potencjalnych beneficjentach. Jednak Komitet Rewitalizacyjny rekomenduje:

- Włączanie elementów prospołecznych, integrujących społeczność lokalną w każdy projekt
- Stosowanie rozwiązań związanych z ochroną klimatu i ochroną środowiska
- Poprawę estetyki otoczenia.
- Realizacji działań i projektów nisko kosztowych włączającą zróżnicowane grupy interesariuszy, zwłaszcza osoby młode, seniorów i osoby bez zatrudnienia.

Istotnym elementem realizacji projektu rewitalizacji będzie prowadzenie działań w zakresie:

- Monitoringu
- Ewaluacji

Monitoring jest to proces nadzorowania i zbieranie informacji na temat przebiegu procesu. Ewaluacja posiada w sobie elementy oceny i tzw. „feedback” w stosunku do działań rewitalizacyjnych.

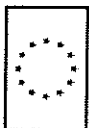
Komitet Rewitalizacyjny uczestniczyć będzie w całym procesie rewitalizacyjnym od projektowania do oceny skutków i wskaźników rewitalizacji. Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji – wskazuje, że jednym z najważniejszych narzędzi realizacji programu rewitalizacji – zapewniających jego uspołecznienie oraz komplementarność jest właśnie Komitet Rewitalizacji (także jako Zespół ds. Rewitalizacji).

Ustawa przewiduje obowiązek powołania organu o funkcji opiniodawczo-doradczej – Komitetu Rewitalizacji (zgodnie z dokumentem Ustawa o Rewitalizacji – praktyczny komentarz). Komitet nie stanowi nowego organu gminy (tylne pozostają wyłączenie burmistrz i rada gminy), lecz podmiot, który nie dysponuje żadnymi uprawnieniami władczymi. Zadaniem Komitetu jest dostarczanie w procesie rewitalizacji opinii i stanowisk, które mają pomóc gminie w prawidłowym ukształtowaniu jego

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

przebiegu. Na forum Komitetu możliwe jest również prowadzenie dyskusji (dialogu) na temat planowanych rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Komitet stanowi organizacyjny łącznik między organami gminy a pozostającymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc jeden ze środków zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji, aby sprawnie wypełniać swoją funkcję – jako miejsce dialogu, wymiany opinii i inicjowanie nowych projektów, powinien być wspierany organizacyjnie przez Urząd Miasta i jednostki podległe Burmistrzowi. Udział przedstawicieli Gminy jako Jednostki Organizacyjnej jest wskazany, jednakże w przypadku głosowania, czy obradowania nad projektami, czy uchwałami Gminy, osoba taka powinna wstrzymać się od głosu (zasada bezstronności).

Powołanie Komitetu Rewitalizacji jest kluczowym punktem w procesie rewitalizacji gminy. Może to nastąpić w dowolnym momencie – również przed rozpoczęciem prac projektowych, ale także po uchwaleniu Programu.

Podsumowując realizacja procesu rewitalizacji składać się będzie z następujących elementów i działań:

- Przygotowanie, zbieranie materiałów, analiz nad projektem programu rewitalizacji.
- Aktywne uczestnictwo stałego Komitetu Rewitalizacji oraz otwartość na nowych uczestników w procesie uczestnictwa i konsultacji społecznych.
- Stworzenie projektu programu wraz z propozycjami programowymi.
- Opiniowanie projektu zmian.
- Realizacja programu rewitalizacji.
- Monitoring.
- Ewaluacja.

Proces konsultacji i uczestnictwa społecznego w procesie będzie przebiegał przez wszystkie te punkty projektowe jako jego horyzontalna zasada realizacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

XV. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

A. Lista A

Tablica nr 10. Ciężkostrawny, rozkładany na 10 lat

Id.	Nazwa projektu	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
1.	Komunikacja	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
2.	Komunikacja	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
3.	Komunikacja	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

Id	Nazwa projektu	Nazwa przedsięwzięcia	Opis projektu	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy
1	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
2	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
3	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
4	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
5	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

148

Id	Nazwa projektu	Nazwa przedsięwzięcia	Opis projektu	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy	Dotyczy
1	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
2	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
3	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
4	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
5	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

149

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Id	Temat projektu	Temat wdrożeniowy	Uzasadnienie	Cel (cel) projektu	Zakres realizowanych zadań	Wzrost zatrudnienia na obszarze	Skumulowane koszty projektu	Wartość projektu
10	Remont dachu i elewacji	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Program Regionalny, poddziałek 1.1	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę
11	Remont dachu i elewacji	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Program Regionalny, poddziałek 1.1	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę

116

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Id	Temat projektu	Temat wdrożeniowy	Uzasadnienie	Cel (cel) projektu	Zakres realizowanych zadań	Wzrost zatrudnienia na obszarze	Skumulowane koszty projektu	Wartość projektu
12	Remont dachu i elewacji	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Program Regionalny, poddziałek 1.1	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę
13	Remont dachu i elewacji	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Program Regionalny, poddziałek 1.1	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę	Wzrostowa inwestycja w budowlę

117

Id	Nazwa projektu	Wzrost	Uzasadnienie	Cel (cel) projektu	Dotyczy	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
10	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
11	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
12	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
13	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

148

Id	Nazwa projektu	Wzrost	Uzasadnienie	Cel (cel) projektu	Dotyczy	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
14	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
15	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
16	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
17	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

149

151

er

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Id	Nazwa projektu	Miejsce realizacji	Uzasadnienie realizacji	Cel i cel projektu	Zakres realizacji projektu	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia
21	Remont dachu i remont elewacji	Wspólnota mieszkaniowa ul. Główna 48-50 w Barlinie	Złamanie konstrukcji dachu i elewacji w budynku mieszkalnym	Poprawa bezpieczeństwa i wytrzymałości budynku mieszkalnego w Barlinie, remont dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	ul. Główna 48-50 w Barlinie	100 000 zł	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji
24	Remont dachu i elewacji	Wspólnota mieszkaniowa ul. Główna 48 w Barlinie	Złamanie konstrukcji dachu i elewacji w budynku mieszkalnym	Poprawa bezpieczeństwa i wytrzymałości budynku mieszkalnego w Barlinie, remont dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	ul. Główna 48 w Barlinie	100 000 zł	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji
25	Remont dachu i elewacji	Wspólnota mieszkaniowa ul. Główna 52 w Barlinie	Złamanie konstrukcji dachu i elewacji w budynku mieszkalnym	Poprawa bezpieczeństwa i wytrzymałości budynku mieszkalnego w Barlinie, remont dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	ul. Główna 52 w Barlinie	100 000 zł	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji

112

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Id	Nazwa projektu	Miejsce realizacji	Uzasadnienie realizacji	Cel i cel projektu	Zakres realizacji projektu	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia	Wzrost zatrudnienia
26	Remont dachu i elewacji	Wspólnota mieszkaniowa ul. Główna 48 w Barlinie	Złamanie konstrukcji dachu i elewacji w budynku mieszkalnym	Poprawa bezpieczeństwa i wytrzymałości budynku mieszkalnego w Barlinie, remont dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	ul. Główna 48 w Barlinie	100 000 zł	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji
27	Remont dachu i elewacji	Wspólnota mieszkaniowa ul. Główna 52 w Barlinie	Złamanie konstrukcji dachu i elewacji w budynku mieszkalnym	Poprawa bezpieczeństwa i wytrzymałości budynku mieszkalnego w Barlinie, remont dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	ul. Główna 52 w Barlinie	100 000 zł	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji	Wzrost zatrudnienia w zakresie remontu dachu i elewacji

113

Id	Nazwa projektu - inwestycyjny	Wykazanie	Opis projektu	Dotyczy	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
20	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie
21	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie
22	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie

154

Id	Nazwa projektu - inwestycyjny	Wykazanie	Opis projektu	Dotyczy	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
23	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie
24	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie
25	Remont i budowa	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie	Wybudowanie

155

Id	Nazwa projektu	Wzrost emulacyjny	Uzasadnienie realizacji	Całkowity koszt	Zakres realizowanych zadań	Adres realizacji projektu	Wartość kosztów projektu	Planowane koszty realizacji
47	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	100000	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	ul. Dębowa, 12, 57-716 Burza	100000	100000

47 - 100000 - 100000 - 100000 - 100000 - 100000 - 100000 - 100000 - 100000

Lista B

Id	Nazwa projektu	Wzrost emulacyjny	Uzasadnienie realizacji	Całkowity koszt	Zakres realizowanych zadań	Adres realizacji projektu	Wartość kosztów projektu
1	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	100000	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	ul. Dębowa, 12, 57-716 Burza	100000
2	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	100000	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	ul. Dębowa, 12, 57-716 Burza	100000
3	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	100000	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	ul. Dębowa, 12, 57-716 Burza	100000
4	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	100000	Remont dachu w budynku mieszkalnym w miejscowości Gmina Burza	ul. Dębowa, 12, 57-716 Burza	100000

Id	Wskazanie problemu	Temat	Opis problemu	Cel (celi) projektu	Opis realizacji projektu	Wzrost	Wzrost
1	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
2	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
3	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
4	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
5	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
6	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
7	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

114

Id	Wskazanie problemu	Temat	Opis problemu	Cel (celi) projektu	Opis realizacji projektu	Wzrost	Wzrost
1	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
2	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
3	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
4	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
5	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
6	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
7	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
8	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost
9	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost	Wzrost

115

XVI. Komplementarność pomiędzy projektami

Rewitalizacja to systemowo rozumiany proces zmiany i naprawy obszaru problemowego, dokonany w taki sposób, aby jego efekty wpływały na rozwój całej gminy. Działania i projekty stanowiące jego całość muszą współdziałać i wykorzystywać efekt synergii. Aspekt społeczny zmian jest wiódący przy uznaniu pomocniczej roli obszarów:

- gospodarczych
- przestrzenno-funkcjonalnych
- technicznych
- środowiskowych.

Program rewitalizacji realizowany będzie poprzez projekty, których autorami będzie sektor publiczny i prywatny. Do zgłaszania projektów zaproszone zostały szerokie grupy interesariuszy. Projekty realizowane będą ze środków zewnętrznych, jak i środków własnych. Szerokie spektrum projektów i rozwiązań pomoże uzyskać najlepsze efekty i wypracować rezultaty, które przyczynią się do osiągnięcia wskaźników rozwoju.

Wzajemne powiązania między projektami wzmacnią efekty każdego projektu, pod warunkiem zadbania o wzajemną komplementarność. Komplementarność projektów i wykorzystanie efektów synergii przyczyni się do zwiększenia szans powodzenia całego procesu.

Komplementarność projektów może następować na wielu poziomach. Im więcej projekt będzie posiadał wspólnych płaszczyzn z innymi tym lepiej wzmacni efekt oddziaływania na obszar kryzysowy.

Projekty mogą oddziaływać na siebie na następujących płaszczyznach:

- komplementarność problemowa
- komplementarność przestrzenno-funkcjonalna
- komplementarność terminowa
- komplementarność finansowa

Komplementarność problemowa powinna towarzyszyć jak największej ilości projektu. W ramach tej komplementarności projekty powinny odpowiadać na potrzeby i diagnozę sytuacji kryzysowej, im

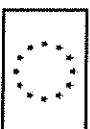
Id	Informacja o projekcie i ewaluacji projektu	Forma przedsięwzięcia	Uszkodzone sektory	Cel i cel projektowy	Zakres realizacji projektu	Wpływ na obszar i obszar	Wpływ na obszar i obszar
10	Terminowość realizacji	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie
11	Wskazanie na obszar	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie
12	Terminowość realizacji	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Wykonanie prac remontowych i modernizacji	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie	Realizacja projektu w terminie

Źródło: Dokumentacja techniczna projektu

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

więcej) płaszczyzn problemowych pokrywanych zostanie przez projekt, tym większe szanse na odwrócenie degradacji.

Komitet Rewitalizacji powinien uwzględniać autorów projektów na obszary problemowe i kierunkować projekty rozwiązywania proaktywne. Spotkania w ramach grup roboczych pokazały, że interesariusze są otwarci na współpracę i wspólne dążenie do rozwiązań systemowych.

Koordynacja działań pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym jest niezwykle istotna dla rozwinęcia potencjału projektów. Projekty realizowane w partnerstwie mogą być odpowiedzią na zwiększenie koordynacji projektów.

Komplementarność przestrzenno-funkcyjna powinna być rozumiana jako działanie oddziałujące na obszar w możliwie największym ujęciu. Projekty dotyczące obszaru zdegradowanego nie powinny działać tylko w obrębie danej ograniczonej lokalizacji, ale powinny mieć możliwość największy zasięg przestrzenny. Projekty realizowane w partnerstwie powinny najlepiej oddziaływać na obszar. Działania powinny być realizowane z uwzględnieniem kontekstu przestrzennego oddziaływania na obszar zdegradowany. Komplex działań i projektów powinny pokrywać oddziaływaniem cały obszar kryzysowy. Należy zadbać, aby projektodawcy mieli potencjał wpływania na maksymalny obszar. Spotkania w ramach grup roboczych są jedną z odpowiedzi, jak uzyskać komplementarność projektów.

Komplementarność okresowa (terminowa) może być rozumiana jako łączność projektów i działań z poprzednią perspektywą programową oraz z działaniami planowanymi w ramach obecnych ram czasowych. Nawigowanie i wykorzystanie efektów działań poprzednich oraz działań, które realizowane będą w ramach obecnego okresu jest kluczowe do osiągnięcia efektów skali projektów. Działania powinny być również koordynowane w czasie, tak aby uniknąć obciążenia dla społeczeństwa i środowiska. Działania integrujące projektodawców są kluczowe dla powodzenia całego procesu.

Komplementarność finansowa rozumiana jako komplementarność źródeł finansowania nawiązuje to planu finansowania przedsięwzięć. Projekty ubiegające się mogą o środki zewnętrzne:

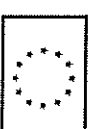
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Europejskiego Funduszu Społecznego
- Środków z Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

158

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- Funduszu Spójności
- Środków rządowych i samorządowych

Projekty powinny też uwzględniać udział środków własnych. Należy zapobiec podwójnemu finansowaniu. Ubieganie się o środki zewnętrzne, wymaga wkładu własnego. Koordynacja współpracy w zakresie zapewnienia środków dla projektów powinno zostać wsparte przez działalność Komitetu Rewitalizacji i jednostek samorządu terytorialnego. Utworzenie systemu wsparcia potencjalnych beneficjentów pod względem: informacyjnym, organizacyjnym i eksperckim. Utworzenie Komitetu Rewitalizacji i wyznaczenie osób wspierających projektodawców jest istotnym elementem koordynacji i wymiany informacji między interesariuszami.

XVII. Indyktywne ramy finansowe

Podczas realizacji Lokalnego Programu Gminy Bardo środkami finansowymi zabezpieczającymi poszczególne działania będą przede wszystkim środki budżetowe gminy oraz środki prywatne pochodzące od wspólnot mieszkaniowych (w przypadku projektów miejskich) lub środki prywatne pochodzące od opiekunów (w przypadku projektów wiejskich). Jednak środkami zewnętrznymi, mającymi za zadanie wspomagać budżet będą zasoby finansowe pochodzące z dotacji Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetów samorządów województw oraz powiatowych,
- inne środki publiczne,
- środki prywatne,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST

159

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Plan 2017-2023 (dotyczy przedsięwzięcia z 2017-2023)				
Nazwa projektu		Nazwa przedsięwzięcia		Stwierdzone Wartości
				Projektu
				Termin realizacji
				Źródło finansowania
1.	Układ i zagospodarowanie terenów rolniczych i leśnych	Dotacja inwestycyjna - 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
2.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
3.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
4.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
5.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
6.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
7.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
8.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
9.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
10.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
11.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
12.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
13.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
14.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
15.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
16.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
17.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
18.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
19.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

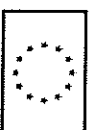
Plan 2017-2023 (dotyczy przedsięwzięcia z 2017-2023)				
Nazwa projektu		Nazwa przedsięwzięcia		Stwierdzone Wartości
				Projektu
				Termin realizacji
				Źródło finansowania
20.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
21.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
22.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
23.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
24.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
25.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
26.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
27.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
28.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
29.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
30.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
31.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
32.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
33.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
34.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
35.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
36.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE
37.	Remont dachu	Współfinansowanie z 100 000 000 zł	2017-2018	Środki prywatne, fundusze UE

Id	Nazwa projektu	Nazwa umotywowany	Stronowa Wydział Projekt Wydział	Termin realizacji	Źródło finansowania
38	Remont dachu (remont łab) i instalacja	Wydział mieszkalny ul. Wolskiej 6 w Burdzu	170 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
39	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 3 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
40	Remont elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 4 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
41	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 6 w Burdzu	110 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
42	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 7 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
43	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 12 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
44	Remont elewacji i łab i instalacja	Wydział mieszkalny ul. April 13 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
45	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. April 14 w Burdzu	110 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
46	Remont łab i instalacji (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. April 15 w Burdzu	110 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
47	Charakterystyka (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Czerwca 45 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
48	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
49	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
50	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
51	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
52	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
53	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
54	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
55	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
56	Remont dachu i elewacji (Remont) i instalacja (łab i instalacja)	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 8 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE

Id	Nazwa projektu	Nazwa umotywowany	Stronowa Wydział Projekt Wydział	Termin realizacji	Źródło finansowania
57	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 10 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
58	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 10 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE
59	Remont dachu i elewacji	Wydział mieszkalny ul. Kowalskiej 10 w Burdzu	100 000,00 zł	2017-2018	Skład prywatne, fundacje UE

XVIII. System monitoringu

W celu zapewnienia jak największej skuteczności implementacji LPR wszelkie działania związane z realizacją planu będą podlegały monitorowaniu. Monitorowanie ma na celu analizę stanu zaawansowania wdrażanego programu oraz konkretnych zadań określonych w programie i porównanie ich zgodności z początkowymi założeniami. Pozwoli to, w razie takiej potrzeby na interwencję i dostosowanie planu do zmieniających się uwarunkowań w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Działania te będą miały na celu uzyskanie maksymalnych wskaźników efektywności dla wykonywanego LPR.

Monitoring będzie polegał na:

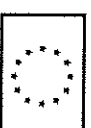
- kontroli terminów realizacji poszczególnych zadań,
- kontroli zakresu realizacji zadań,
- kontroli wydatkowanych środków, finansowych na poszczególne zadania,
- kontroli jakości wykonywanych zadań

Do monitorowania zadań będą pomocne wskaźniki dla całego programu i poszczególnych projektów:

- produktu – liczone w mierzalnych jednostkach materiałnych odnoszące się do efektów rzeczowych,
- rezultatu – jako bezpośredni efekt wynikający z realizacji projektu

Zespół koordynujący LPR powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy Bardo będzie dokonywał analizy jego realizacji w formie pisemnych raportów. Raporty realizacji zadań pozwolą na bieżącą ocenę etapu realizacji poszczególnych projektów oraz wykazanie ewentualnych błędów w procesie przeprowadzenia rewitalizacji, w celu jak najszybszego reagowania i decydowania o dalszych sposobach działań. Decyzje w kwestii dalszego sposobu realizacji podejmuje Burmistrz na podstawie raportu oraz po konsultowaniu się ze wszystkimi stronami projektu.

Aby proces monitorowania zachował ciągłość do Zespołu Monitorującego należy zaangażować osoby, które wcześniej były udział w opracowywaniu LPR. Rada Miasta będzie badać sprawozdania z realizacji pod kątem zgodności realizacji poszczególnych projektów z pierwotnie przyjętymi założeniami oraz celami. Wnikliwe ocenie będą podlegały rzeczowe jak i finansowe aspekty realizacji.

Prawidłowo przeprowadzony monitoring powinien odpowiednio wcześniej informować o stanie realizacji i sygnalizować zagrożenie w przypadku mogących wystąpić trudnościach w procesie wdrażania ogólnych założeń programu jak i poszczególnych jego zadań.

XIX. Wskaźniki realizacji programu rewitalizacji

CEL 1. Aktywizacja społeczna i wykorzystanie potencjału ludzkiego.

Tabela A3 Wskaźniki realizacji dla celu 1

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania	Oczekiwana zmiana	Częstotliwość pomiaru
Saldo migracji	osoby	GUS/BDL	Zahamowanie spadku	Raz w roku
Ruch naturalny	osoby	GUS/BDL	Poprawa współczynnika narodzin/zgony	Raz w roku
Liczba bezrobotnych	osoby	PUP	zmniejszenie	Raz w roku
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	osoby	PUP	zmniejszenie	Raz w roku
Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy	StL	KIS	zwiększenie	Raz w roku

Źródło opracowanie własne

CEL 2. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego opartego o turystykę

Tabela A4 Wskaźniki realizacji dla celu 2

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania	Oczekiwana zmiana	Częstotliwość pomiaru
Liczba podmiotów w rejestrze REGON	StL	GUS	zwiększenie	Raz w roku
Liczba turystów	Liczba noclegów udzielonych na terenie gminy przez podmioty turystyczne	GUS	zwiększenie	Raz w roku
Tereny występowanie pod turystykę	Liczba inwestycji w turystykę	Urząd Miasta	zwiększenie	Raz w roku

Źródło opracowanie własne

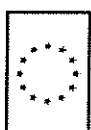
CEL 3. Poprawa jakości życia mieszkańców

Tabela A5 Wskaźniki realizacji dla celu 3

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania	Oczekiwana zmiana	Częstotliwość pomiaru
Liczba mieszkańców gminy	osoby	GUS/BDL	Zahamowanie spadku	Raz w roku
Ruch naturalny	osoby	GUS/BDL	Poprawa współczynnika narodzin/zgony	Raz w roku
Poziom przedsiębiorstwa na terenie gminy	Liczba osób prowadzących działalność gosp.	GUS/BDL	zwiększenie	Raz w roku

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania	Oczekiwana zmiana	Częstość pomiaru
Liczba osób korzystających z opieki społecznej	na 1000 mieszkańców	Urząd Miasta	zmniejszenie	raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

XX. Spis fotografii, map, rysunków, tabel i wykresów

A. Spis tabel

Tabela 1 Podstawowe dane o gminach powiatu ząbkowickiego w 2014 r.	15
Tabela 2 Podstawowe dane demograficzne w gminie Baro na tle powiatu, regionu, województwa i kraju w 2014 r.	15
Tabela 3 Liczba mieszkańców gminy Baro w 2015 r.	16
Tabela 4 Liczba ludności w gminie Baro na tle powiatu ząbkowickiego, regionu, województwa i kraju w latach 2010-2014	17
Tabela 5 Liczba naturalnej ludności w gminie Baro na tle powiatu, regionu, województwa i kraju w roku 2014	17
Tabela 6 Saldo migracji w gminie Baro na tle powiatu w 2013 r.	18
Tabela 7 Liczba ludności gminy Baro na przestrzeni lat 2010-2014	19
Tabela 8 Struktura wieku ludności gminy Baro na przestrzeni lat 2010-2014	20
Tabela 9 Struktura wieku ludności gminy Baro na tle powiatu, regionu i kraju	21
Tabela 10 Osoby w Baro objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sierpniu 2015	42

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 11 Osoby w gminie Barde objęte wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sierpniu 2016.....	43
Tabela 12 Osoby niepełnosprawne wśród osób pobierających świadczenia socjalne i MOPS w Bardzie w sierpniu 2016	43
Tabela 13 Osoby niepełnosprawne wśród osób pobierających świadczenia socjalne z MOPS w Gminie Barde w sierpniu 2016	44
Tabela 14 Liczba osób dotkniętych chorobą alkoholową wśród klientów MOPS w Bardzie w sierpniu 2016	44
Tabela 15 Liczba osób dotkniętych chorobą alkoholową wśród klientów MOPS w Gminie Barde w sierpniu 2016.....	45
Tabela 16 Liczba osób dotkniętych chorobą alkoholową wśród klientów MOPS w Bardzie w sierpniu 2016.....	46
Tabela 17 Liczba osób dotkniętych przemocą wśród klientów MOPS w Gminie Barde w sierpniu 2016.....	46
Tabela 18 Siopa bezrobocia w 2015 r. we wszystkich powiatach podregionu walbroskiego	47
Tabela 19 Siopa bezrobocia w powiecie sąbrowskim w latach 2010-2015.....	49
Tabela 20 Stan bezrobocia w gminie Barde i pozostałych gmin powiatu sąbrowskiego w latach 2010-2015	50
Tabela 21 Udział kobiet wśród bezrobotnych w Gminie Barde w latach 2010-2015	50
Tabela 22 Bezrobocie zarejestrowani w gminie Barde według wieku w 2014 roku	51
Tabela 23 Struktura zatrudnienia w gminie Barde według poziomu wykształcenia	51
Tabela 24 Długotrwale bezrobotni w Bardzie w I półroczu 2016 roku	52

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 25 Długotrwale bezrobotni w Gminie Barde w I półroczu 2016 roku	53
Tabela 26 Liczba prowadzonych postępowań w sprawach z wyłączenia w Bardzie w 2015 roku	54
Tabela 27 Liczba prowadzonych postępowań w sprawach z wyłączenia w Gminie Barde w 2015 roku	55
Tabela 28 Liczba interwencji policji w Bardzie w 2015 roku	55
Tabela 29 Liczba interwencji policji w Gminie Barde w 2015 roku	56
Tabela 30 Liczba organizacji pozarządowych w gminie Barde	60
Tabela 31 Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu	64
Tabela 32 Frekwencja w wyborach prezydenckich	64
Tabela 33 Frekwencja w wyborach samorządowych	65
Tabela 34 Frekwencja w wyborach do Rady Miejskiej	65
Tabela 35 Struktura wieku mieszkańców w Bardzie w sierpniu 2016 roku	66
Tabela 36 Struktura wieku mieszkańców Gminy Barde w sierpniu 2016 roku	67
Tabela 37 Struktura wieku mieszkańców Barda w sierpniu 2016 – przedział procentowy	68
Tabela 38 Struktura wieku mieszkańców Gminy Barde w sierpniu 2016 – przedział procentowy	69

Tabela 39 Struktura pki mieszkańców Barda w sierpniu 2016.....	59
Tabela 40 Struktura pki mieszkańców Barda w sierpniu 2016.....	59
Tabela 41 Struktura pki mieszkańców Barda w sierpniu 2016 – przedział procentowy.....	70
Tabela 42 Struktura pki mieszkańców Gminy Barda w sierpniu 2016 – przedział procentowy.....	71
Tabela 43 Dostępność komunikacji w Gminie Barda.....	76
Tabela 44 Podmioty gospodarcze w rejestrze regon wg wybranych sekcji.....	80
Tabela 45 Udział procentowy podmiotów gospodarczych w rejestrze regon wg wybranych sekcji w Gminie Barda.....	81
Tabela 46 Pracujący w wybranych sektorach gospodarki narodowej - Gmina Barda na ile powiatu, podregionu i kraju.....	84
Tabela 47 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	85
Tabela 48 Liczba jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	86
Tabela 49 Saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	86
Tabela 50 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	86
Tabela 51 Podmioty gospodarcze zatrudniające 0 - 9 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	86
Tabela 52 Podmioty gospodarcze zatrudniające 10-49 pracowników na 10 tys. mieszkańców.....	87

Tabela 53 Podmioty gospodarcze zatrudniające 50 - 249 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	87
Tabela 54 Podmioty gospodarcze zatrudniające powyżej 250 pracowników na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	87
Tabela 55 Liczba podmiotów gospodarczych w Bardzie w odniesieniu do liczby mieszkańców.....	88
Tabela 56 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Barda w odniesieniu do liczby mieszkańców.....	88
Tabela 57 Nocepi udzielone rezydentom polskim na 1000 mieszkańców w tys.....	93
Tabela 58 Nocepi udzielone rezydentom polskim na 1000 mieszkańców.....	94
Tabela 59 Liczba obiektów noclegowych w Bardzie.....	94
Tabela 60 Liczba obiektów noclegowych w Gminie Barda.....	95
Tabela 61 Instalacje systemów przeciwnie w Gminie Barda w 2015 roku.....	96
Tabela 62 Zastawienie odpadów dostarczonych do PSZOK – I półrocze 2016 r.....	98
Tabela 63 Ilość odpadów na 1 mieszkańca.....	101
Tabela 64 Zdegradowane budynki na terenie Gminy Barda.....	101
Tabela 65 Budynki wybudowane przed 1945 rokiem na terenie Gminy Barda.....	102
Tabela 66 Obiekty zabudowe na terenie Barda.....	102

Tabela 67 Obiekty zabylkowe na terenie gminy.....	103
Tabela 68 Liczba budynków mieszkalnych w gminie Bardo w latach 2010-2014. Gmina Bardo na tle powiatu, podregionu i województwa.....	104
Tabela 69 Zasoby mieszkaniowe gminy Bardo w 2014 roku w odniesieniu do powiatu, regionu i kraju.....	105
Tabela 70 Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.....	105
Tabela 71 Gospodarka domowa w Bardzie prowadząca zbiórkę selektywną.....	106
Tabela 72 Gospodarka domowa w gminie Bardo prowadząca zbiórkę selektywną.....	107
Tabela 73 Udział obszarów prawnie chronionych w 2014 r.....	108
Tabela 74 Liczba zabudowy na terenie Gminy Bardo w 2014 roku.....	114
Tabela 75 Liczba zabudowy z podziałem na ulice na terenie Miasta Bardo w 2014 r.....	115
Tabela 76 Tabela wskaźników sfery społecznej w odniesieniu do liczby zameldowanych i średniej w gminie.....	120
Tabela 77 Tabela wskaźników sfery środowiskowej w odniesieniu do liczby zameldowanych i średniej w gminie.....	122
Tabela 78 Tabela wskaźników – podsumowanie punktacji.....	124
Tabela 79 Liczba zameldowanych w obszarze objętym rewitalizacją.....	130
Tabela 80 Tabela przedsiębiorstw rewitalizacyjnych.....	143

Tabela 81 Tabela przedsiębiorstw rewitalizacyjnych.....	163
Tabela 82 Indykatoryne ramy finansowe związane z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bardo.....	170
Tabela 83 Wykazniki realizacji dla Celu 1.....	175
Tabela 84 Wykazniki realizacji dla Celu 2.....	175
Tabela 85 Wykazniki realizacji dla Celu 3.....	175
B Spis rysunków	
Rysunek 1 Umiejscowienie Gminy Bardo w powiecie żółkowskim.....	14
Rysunek 2 Przyrost naturalny w gminie Bardo na przestrzeni lat.....	16
Rysunek 3 Migracja ludności w gminie Bardo na przestrzeni lat 1995-2014.....	19
Rysunek 4 Fot. Prezjum Bardaki.....	23
Rysunek 5 Fot. Góry Bardakle.....	24
Rysunek 6 Obszar zabylkowy Gminy Bardo na tle miejscowości.....	27
Rysunek 7 Obszar zabylkowy Gminy Bardo.....	27

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 8 Przyrost naturalny w Mieście Barde w latach 1995 - 2014.....	30
Rysunek 9 Alotory w projekcie (factor tree).....	37
Rysunek 10 Wynik sprawdzianu VI-klaty – język polski.....	54
Rysunek 11 Wynik sprawdzianu VI-klaty – maletmyla.....	59
Rysunek 12 Wynik sprawdzianu VI-klaty – język angielski.....	60
Rysunek 13 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Barde.....	73
Rysunek 14 Obszar rewitalizacji, skala 1:50 000.....	131
Rysunek 15 Obszar rewitalizacji, skala 1:10 000.....	131